

Toată grija pentru strânsul recoltei

În acest sfârșit de octombrie, cu vreme capricioasă, oamenii muncii de la sate continuă să se afle pe cimp pentru a urgenta la maximum toate lucrările agricole de sezon, astfel încât roadele toamnei să fie grabnic adunate și depozitate în cele mai bune condiții. Iată de ce în spiritul sarcinilor trasate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, lucrătorii ogoarelor și-au concentrat eforturile în vederea stringerii în cel mai scurt timp și fără pierderi a tuturor produselor de pe cimp, predării la fondul de stat a cantităților prevăzute, pregătirii cu cea mai mare răspundere a recoltei viitoare. Potrivit ultimelor date centralizate la Ministerul Agriculturii, în seara zilei de 25 octombrie, mai erau de cules de pe 14 la sută din suprafețele cultivate cu porumb. Recolta a mai rămas de adunat de pe suprafețe mai mari în județele Ialomița, Constanța, Brăila, Dolj, Tulcea, Buzău, Satu-Mare, Timiș, Arad. Este necesar ca pretutindeni să se acționeze cu forțe sporite pentru ca, până simbătă, 29 octombrie, în toate județele porumbul să fie strins și depozitat în cele mai bune condiții. De asemenea, oriunde mai sînt de adunat soia, legume, fructe, struguri, sfeclă de zahăr, să fie mobilizate la cules toate forțele de la sate, pentru ca în cel mai scurt timp întreaga producție să fie pusă la adăpost. O dată cu grăbirea recoltării roadelor cimpului trebuie să se acționeze cu întreaga răspundere pentru transportul și depozitarea recoltei în cele mai bune condiții pentru livrarea întregii producții prevăzute la fondul de stat și la fondul de autoaprovizionare. Acum, cînd practic însămînțările de toamnă au fost încheiate, de cea mai mare însemnătate este ca, în toate unitățile agricole să se asigure efectuarea arăturilor adînci de toamnă în perioada stabilită și în condiții de calitate, înaltă. Pentru terminarea acestei importante lucrări pînă cel tîrziu la 20 noiembrie, este necesar ca pretutindeni să fie antrenate importante forțe umane și mijloace mecanice la eliberarea terenului de coceni și de alte resturi vegetale în vederea asigurării unui front larg de lucru tractoarelor. De asemenea, pentru pregătirea temeinică a recoltei viitoare în fiecare unitate agricolă să se ia măsuri pentru amplasarea culturilor de primăvară și, în funcție de aceasta, să se

(Continuare în pag. 7)

OVIDIU MARIAN ■

UNIREA FACE PUTEREA

Paginile 12-13

Surpriză în lumea biologilor

O lucrare inedită
a lui Emil Racoviță

Un manuscris redactat cu o sută de ani în urmă, pe baza studiilor și observațiilor antarctice, este descoperit în timpător la Muzeul de istorie naturală „Grigore Antipa”. Specialiștii sînt de părere că este vorba de o lucrare de o mare valoare științifică.

Pagina 16

Resursa „cunoaștere“

Sursa tradițională de fabricație — și beneficii — a produselor industriale a fost pînă acum și continuă să fie, într-o bună măsură, materia primă, lupta pentru intrarea în posesia unor materii prime în condiții cit mai avantajoase. Această sursă primară, primordială, încetează însă, pe zi ce trece, să mai fie lefină și mai ales nelimitată datorită consumului progresiv al vieții moderne. În paralel cu accelerarea cererii de materie primă și combustibili, ca urmare a unei dezvoltări extensive care părea la un moment dat să nu mai aibă limite, rezervele mondiale ale acestor materii prime au pus în alertă factorii de programare și prognoșticare ai zilei industriale de mîine, resursele planetare de petrol, fier, cupru, crom, vanadiu, germaniu, și toate celelalte elemente fără de care progresul actual este de neconceput, scăzînd și ele progresiv. În mod cit se poate de evident, pe măsură ce crește temperatura „cuptoarelor” de prelucrat materii prime, scade la fel de vizibil „mercurul” în termometrul imaginar al resurselor naturale.

În aceste condiții, progresul actual în toate ramurile industriale nu se poate baza exclusiv doar pe accesul nelimitat la aceste tradiționale, dar atît de limitate, materii prime. Produsul actual, indiferent ce profil, calibru sau destinație ar avea, trebuie regîndit, „renăscut” pur și simplu, pornindu-se de la o altă materie primă a cărei ocazie strălucită de afirmare în arena acerbei competiții mondiale este tocmai revoluția tehnico-științifică actuală. Numele acestei noi și nelimitate materii prime este

(Continuare în pag. 6)

ION ZUBAȘCU ■

Mintia, cursa de iarnă

Oamenii seamănă cu munca lor, s-ar putea zice. Și cum munca, la Mintia, este o cursă fără sfîrșit, răspunderea care apasă pe umerii oamenilor a lăsat în cuvintele lor accente de gravitate. Cînd spun ceva, ei nu scaldă cuvintele între două ape, nu le învîluie în echivocuri, nu le fac să alunece pe dunga unor intelesuri confuze. Nu sînt cine știe cit de vorbăreți, în primul rînd pentru că nici nu prea au timp să stea la taifas. Dar cuvintele lor au miez și merg drept la țintă. Aici, unde chiar și zilele de sîrbă-

(Continuare în pag. 3)

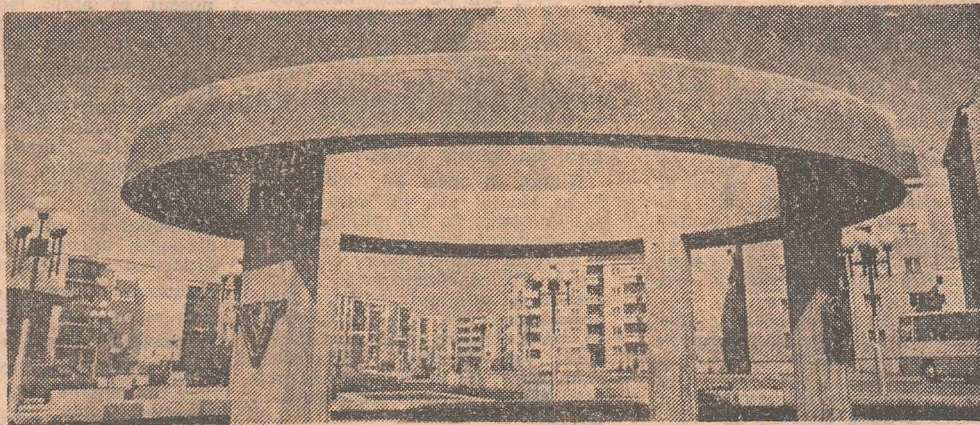
DUMITRU CONSTANTINESCU ■

Lecții de anatomia sufletului

Se strigă catalogul promoției 1958 a Institutului medico-farmaceutic din Cluj-Napoca. În amfiteatru răspund „prezent” mulți purtători de ochelari cu multe dioptrii, albul este culoarea dominantă a părului lor. Privirile sînt însă tinere pentru că lungile nopți de gardă, în jur de 1500 de fiecare, n-au fost mai puternice decît cei 354 de medici care au plecat, toți odată, cu dreptul de a recunoaște și stabili boala, de a fi mai tari decît ea. Sute de chipuri, dintre care unele de notorietate națională, pentru că

(Continuare în pag. 18)

CARMEN DUMITRESCU ■

Orașul ca o emblemă a viitorului

IAȘI

Inima fierbinte a Moldovei

Ar fi fost de neînchipuit ca, într-o zi-două, să fi putut cunoaște bine marele oraș, măsurându-l cu pasul. De aceea am și acceptat fără rezerve propunerea prim-vicepreședintelui consiliului popular municipal, Vasile Aruxandei, și am urcat împreună la Cetățuie. Privit de aici, de pe colină, Iașul pare un imens tablou realizat de penelul unui pictor cu har. Priveliștea ce ni se desfășoară înaintea ochilor e de-a dreptul fascinantă. În stînga, doar la cîteva sute de metri, se înalță uriașele hale albăstrii, parcă nesfîrșite, ale Combinatului de utilaj greu, alături, CET-2, cu mari coșuri, ca niște brazi uriași, strîpungînd înălțimile. Noile și modernele cartiere Tătărași, Socola-Nicolina, Dacia, Păcurari, Galata, Alexandru cel Bun. În dreapta, pe malurile Bahluiului, a doua mare platformă industrială cu întreprinderea metalurgică drept navă amiral. Apoi, orașul Institutului politehnic, cu facultățile și căminele sale studențești cochete. În față, în prim plan, farmecă privirile monumentalul Palat al Culturii, noul centru, cu sediul politico-administrativ, cu hotelul „Moldova” și bijuteria arhitectonică a Teatrului pentru copii și tineret. Teatrul Național „Vasile Alecsandri”, hotelul „Unirea”, Palatul lui Cuza, casele memoriale Gh. Asachi, Dosoftei, Kogălniceanu. În plan mai îndepărtat, Universitatea „A. I. Cuza” cu inegalabilele fresce murale semnate de Sabina Bălașa, Biblioteca centrală universitară, Copoul,

Grădina botanică, numeroase alte clădiri mai vechi sau mai noi. Peste tot, arhitectura modernă se îmbină fericit cu arhitectura veche, tradițională, dînd orașului unitate, armonie, personalitate.

Iași e un nume scump nouă, tuturor, care emoționează chiar de la prima rostire. Aveau dreptate prefăcătorii Albumului tipărit acum doi ani de Editura „Meridiane”, cînd spuneau că Iașul e un oraș al marilor destine naționale. Un oraș românesc legendar. El a devenit de mult un simbol al culturii, al neamului, nu numai pentru ieșeni, moldoveni și bucovineni, ci pentru întregul popor român. E de ajuns să te gîndești că aici călcăm pe urmele lui Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul, Vasile Lupu și Dimitrie Cantemir, pe urmele lui A. I. Cuza și Mihail Kogălniceanu, că trecem pragurile caselor lui Eminescu, Creangă, Sadoveanu, că mereu îi regăsim — cum inspirat notau autorii aceleiași izbutite lucrări monografice — pe Asachi, Philippide, Poni, Cernătescu, Procopiu, Racoviță, Hulubei și alte personalități ilustre... Cetatea moldavă s-a aflat, prin strădania oamenilor săi minunați, mereu în miezul fierbinte al istoriei noastre, în focul bătăliilor pentru păstrarea și afirmarea ființei naționale a tuturor românilor. În Iași se află numeroase și inestimabile vestigii de istorie, arhitectură și artă; în pămîntul acesta strămoșesc zac osemintele lui Alexandru Ioan Cuza și ale lui Dimitrie

Cantemir, ale lui Mihail Kogălniceanu, Creangă, Topirceanu, Barbu Delavrancea, ale lui Cobălcescu, Vasile Conta și Garabet Ibrăileanu... „Nu trebuie să fie român — îndemna patetic Nicolae Iorga — care să nu-l cunoască”.

Iașul este, deci, un panteon al tuturor românilor, un adevărat muzeu.

În epoca de aur a celor 23 de ani trecuți de la Congresul al IX-lea al P.C.R., etapă pe care cu îndreptățită mîndrie ne-am obișnuit s-o denumim Epoca Nicolae Ceaușescu, Iașul a devenit, iată, cum poate vedea oricine, și un mare centru industrial, de învățămînt și cultural-științific al României socialiste, care, păstrîndu-și cu pioșenie venerabilele comori ale trecutului său glorios de muncă și luptă, își făurește exemplar, cu consecvență și demnitate, destinul comunist.

Iașul e o lecție vie de istorie națională, de patriotism.

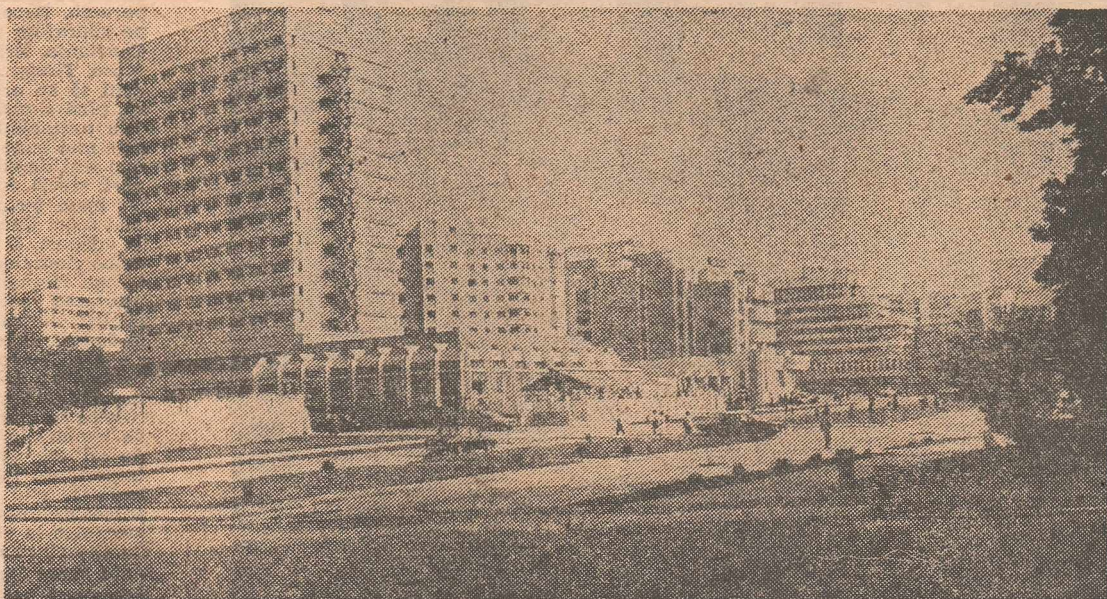
Și niciunde ca aici nu te simți mai cutremurat de acea voce venită parcă din adîncul timpului: „...Țineți minte cuvintele lui Ștefan, care v-a fost baci pînă la adînci bătrînețe... că Moldova n-a fost a strămoșilor mei, n-a fost a mea și nu e a voastră, ci a urmașilor voștri și a urmașilor urmașilor voștri în veacul vecilor...”.

Soare la Podu Iloaiei

De la Lețcani, ținem strîns valea Bahluiului și, curînd, sintem la Podu Iloaiei, comună mare, cu gospodari vestiți, stăluindu-și puternic, încă de pe acum, zestrea de viitor centru urban agro-industrial: un îngrijit bulevard median, prevăzută cu patru benzi de circulație, blocuri de locuințe și vile cochete, cu două, trei și patru nivele, ce totalizează deja 500 de apartamente noi, confortabile, cu zone verzi și numeroase spații comerciale și prestatoare de servicii la parter... Rețea de apă potabilă, canalizare. Apoi, mari spații de producție agricolă și industrială, un foarte frumos sediu C.U.A.S.C. în construcție, școli noi... un stadion bine pus la punct, multe alte dotări economice și social-culturale. Și, în sfîrșit, cîmpul. Întins ca o șă verde, uriașă, între dealuri line.

Am poposit aici într-o zi fierbinte de sfîrșit de vară, cu mult soare, cu cer înalt, albastru. Recoltatul păioaselor abia se încheiase. Tocmai se adunau paiele și finul din ultima coasă, se pregătea de cules porumbul, se recoltau de zor legumele și fructele de sezon. Aproape întreaga suflare a localității, cu unele firești excepții, este mobilizată la efectuarea lucrărilor agricole ce nu suferă aminorare. Și tînăra primăriță Maria Onofrei, și Mihai Andrieș, președintele C.A.P.-ului, și ing.șef Ion Ursache, și ing. Marius Buhu, directorul S.M.A., nu stau o clipă locului. C.U.A.S.C.-ul întreg e în alertă. Luați cu treburile de campanie, factorii responsabili locali rareori, doar fatigat cît e strict necesar, mai pot fi găsiți prin birouri. Este o lege a momentului. În rest, de dimineața devreme și pînă seara, tîrziu, oamenii sînt în cîmp, la datorie, în locurile cele mai fierbinți, acolo unde se dispută aprig și se hotărăște soarta marilor recolte.

Pe Maria Onofrei, secretarul comitetului comunal de partid, am reușit, totuși, s-o abordăm relativ ușor. Abia picase de la un instructaj operativ făcut de Teodor Carp, președintele C.U.A.S.C.-ului din Podu, și am purces împreună într-un scurt periplu prin localitate, prilej cu care am aflat multe lucruri și fapte interesante din munca și viața celor de aici. Deși pămîntul nu-i prea fertil, iar condițiile climatice n-au fost favorabile, anul trecut, spre exemplu, C.A.P. a obținut producții bune de griu, porumb și sfeclă de zahăr: 4 000, 4 800 și, respectiv, 32 000 kg în medie la hectar. Și anul acesta recolta e îmbucurătoare. Sectorul zootehnic numără azi peste 600 taurine, din care 320 vaci. Producția de lapte a ajuns la peste 3 500 l pe cap de vacă furajată. Comuna, pe al cărei teritoriu se află, după cum am mai amintit, și sediul C.U.A.S.C.-ului din zonă, precum și o puternică asociație economică intercooperatistă cu profil avicol (director: dr. veterinar Mihai Chirnoagă), dispune totodată de două importante unități industriale, cu o producție marfă valorînd peste 500 milioane de lei. Aici își au sediul și două stațiuni de cer-

În ultimele două decenii, județul Iași a beneficiat de alocarea unui volum de investiții de 89 miliarde lei, pe seama cărora fondurile fixe au sporit de 18 ori, producția industrială a crescut de circa 10 ori, iar cea agricolă de peste 5 ori. ● De la nici 3,9 miliarde lei în 1965, valoarea totală a producției industriale s-a ridicat, la sfîrșitul anului 1986, la aproape 40 miliarde lei, în principal prin construirea și punerea în funcțiune a încă 13 mari întreprinderi. ● Iașul realizează azi o producție industrială de aproape două ori mai mare decît a întregii Româнії dinaintea de 23 August 1944. Numai orașul Pașcani, de pildă, cu cele 6 întreprinderi ale sale, dă 5,2 miliarde lei, cu peste un miliard mai mult decît dădea întregul județ în anul 1965. ● Comuna Podu Iloaiei, deși nu e cea mai reprezentativă așezare rurală a județului, realizează, la rîndu-i, un volum de producție industrială valorînd 500 milioane lei! ● În agricultură, s-a extins la peste 62 000 ha suprafața amenajată pentru irigații, s-a efectuat un mare volum de lucrări de îmbunătățiri funciare; parcul de tractoare și mașini agricole s-a triplă; au sporit de aproape 4 ori cantitățile de îngrășăminte naturale aplicate; zootehnia a luat un mare avînt.

cetare cu profil agricol și piscicol.

Podu Iloaiei numără o populație de peste 8 000 de suflete. Majoritatea locuitorilor lucrează în unitățile locale de stat și cooperatiste. Oamenii sînt și mari crescători de animale. Pe lângă gospodăriile proprii ei cresc 3 000 de oi, 800 de vaci cu lapte, 1 500 de porci. Prea puțini se mai duc să lucreze la Iași, deși marele oraș e aproape și transportul e asigurat.

Cum o duc cu viața? Întrebați-l, bunăoară, pe mecanizatorul Marin și Vasile Craiu, pe țărani cooperatori harnici Vasile Manole, Verona Ceparu, Tatiana Corban, pe lăcusitul crescător de animale Constantin Ovel sau pe economistul de fermă Angela Burzum. Vizitați-le, eventual, casele noi, ca niște vile, pline cu de toate. Vă veți convinge singuri, așa cum ne-am convins și noi, că viața le e fericită și îmbelsugată, cu nimic mai prejos decît a multora din marile orașe.

Numai în acest an, comuna Podu Iloaiei are de materializat investiții de 340 milioane de lei. Aproape jumătate din cifră a avut în ultimul deceniu! Între altele, se construiesc aici: încă o unitate industrială, 205 apartamente, o sală polivalentă, un hotel, un centru de cultură și creație „Cîntarea României”, un cinematograful, un nou sediu politico-administrativ.

Alma mater Moldaviei

Discuția cu conf. univ. dr. ing. Constantin Șerbescu, prorector al Institutului politehnic „Gh. Asachi”, a fost scurtă. Învățămîntul superior ieșean — ne-a spus dintr-un bun început distinsul slujitor al almei mater — are aici vechi tradiții. Nucleul sau sămînta, cum s-ar zice, l-a constituit vestita Academie Mihăileană, apoi Universitatea, înființată de A.I. Cuza în 1860. El a cunoscut în anii socialismului, mai ales în cei 23 de ani trecuți de la Congresul al IX-lea al partidului, o amplă dezvoltare.

În prezent, Iașul e socotit pe merit al doilea centru universitar al țării. Ținînd pasul cu viața economică, științifică și cultural-artistică, învățămîntul superior din marele oraș al Moldovei are azi peste 23 500 studenți, aproape 2 000 cadre didactice universitare, precum și numeroși cercetători științifici, repartizați în 15 facultăți și peste 30 institute, filiale, baze și centre de cercetare.

— Spuneți-mi, vă rog, tovarășe Constantin Șerbescu, cite

facultăți are acum politehnica ieșeană?

— Cinci: construcții, electrotehnică, mecanică, tehnologie chimică, tehnologia și chimia textilelor, ultima fiind unică în țară. În total noi avem 14 600 de studenți și 930 cadre didactice. Studenții centrului universitar, între care și cei din Politehnică, beneficiază de 654 laboratoare, 47 de ateliere și 94 de cabinete foarte bine dotate, 46 cămine, 6 cantine. 33 la sută din numărul studenților înscriși la cursurile de zi sînt bursieri. Contracte de cercetare încheiate, numai la Politehnică 333, cu o valoare de peste 40 milioane de lei. Avem, pe anul în curs, 182 contracte și comenzi de microproducție; 70 invenții brevetate.

— Cam cîți candidați s-au prezentat, în vară, la concursul de admitere?

— Circa 25 000. I-am așteptat pregătiți cu casă, cu masă, cu tot ce le era necesar. Inclusiv cu o Bibliotecă centrală universitară avînd peste 3 milioane de volume.

Industrie pentru anul 2000

Ideea mi-a fost sugerată de cîțiva tineri muncitori de la

Iașul, ca și zona circumscrișă lui, are un trecut eroic, de excepție. Dar și un prezent și un viitor demne de marile-i tradiții de muncă și luptă. „Printre zidurile sale, spunea Nicolae Iorga, sălășluiesc comori de artă și istorie națională pe care nici o altă urbe a României de azi nu le posedă cu atîta îmbelsugare”, dar printre aceleași ziduri, sau lîngă ele — remarcă aparține de astăzi autorilor Monografiei județului —, astăzi sălășluiesc și cele mai convingătoare dovezi ale muncii eroice a tuturor locuitorilor acestor meleaguri, capabile să contureze personalitatea unui oraș și a unui județ al căror luminos destin se datorează politicii partidului nostru comunist. Grija neînteruptă a conducerii de partid și de stat, personal a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, prezent aici în toate momentele hotărîtoare ale acestei etape pentru a-l asigura în viitor pe măsura remarcabilelor tradiții istorice și cultural-științifice, a avut drept răspuns mobilizarea entuziasată, exemplară, a maselor de oameni ai muncii din acest legendar colț de țară la îndeplinirea tuturor obiectivelor construcției socialiste.

Astăzi, la Iași, bate puternic inima cea mai fierbinte a Moldovei.

Pagină realizată de MIHAI STĂNESCU ■

Nobila și rodnică solie

Vizitele oficiale de prietenie efectuate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, în Republica Populară Chineză, la invitația tovarășului Zhao Ziyang, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Chinez, și a tovarășului Yang Shangkun, președintele R.P. Chineze, și în Republica Populară Democrată Coreeană, la invitația tovarășului Kim Ir Sen, secretar general al Comitetului Central al Partidului Muncii din Coreea, președintele R.P.D. Coreene, constituie momente de cea mai mare însemnătate în dezvoltarea colaborării multilaterale româno-chineze și româno-coreene și, totodată, un eveniment remarcabil pe plan internațional.

În timpul vizitelor în cele două țări, nouă și strălucită solie românească de pace și colaborare, au fost subliniate cu satisfacție bunele relații de prietenie româno-chineze și româno-coreene și dorința de a se acționa în continuare pentru amplificarea și diversificarea acestor relații, pentru intensificarea contactelor și a schimburilor de experiență pe linie de partid, a cooperării în producție, a conlucrării mai active pe tărîm tehnico-științific și în alte sectoare, pentru creșterea și diversificarea schimburilor de mărfuri. Au fost subliniate importanța întâlnirilor, convorbirilor și înțelegerilor la cel mai înalt nivel, care deschid, de fiecare dată, noi și importante perspective dezvoltării relațiilor de prietenie și colaborare, pe multiple planuri, dintre România și Republica Populară Chineză, dintre România și Republica Populară Democrată Coreeană. Vizitele tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, în cele două țări deschid orizonturi noi și conlucrării pe tărîmuri științifice, concluzie ce s-a desprins și în cadrul convorbirilor prieluate de primirea, la Beijing, de către tovarăsa academician doctor inginer Elena Ceaușescu a unui grup de oameni de știință, cercetători și specialiști din R.P. Chineză, precum și cu ocazia conferinței, în R.P.D. Coreeană, a titlului de Doctor Honoris Causa în științe economice tovarășului Nicolae Ceaușescu și a titlului de Doctor Honoris Causa în științe chimice tovarăsei Elena Ceaușescu.

Abordindu-se, în timpul vizitelor în R.P. Chineză și în R.P.D. Coreeană, aspecte ale actualității politice mondiale, precum și ale mișcării comuniste și muncitorești internaționale, s-a evidențiat necesitatea intensificării eforturilor pentru înfăptuirea dezarmării, pentru eliminarea din viața interna-

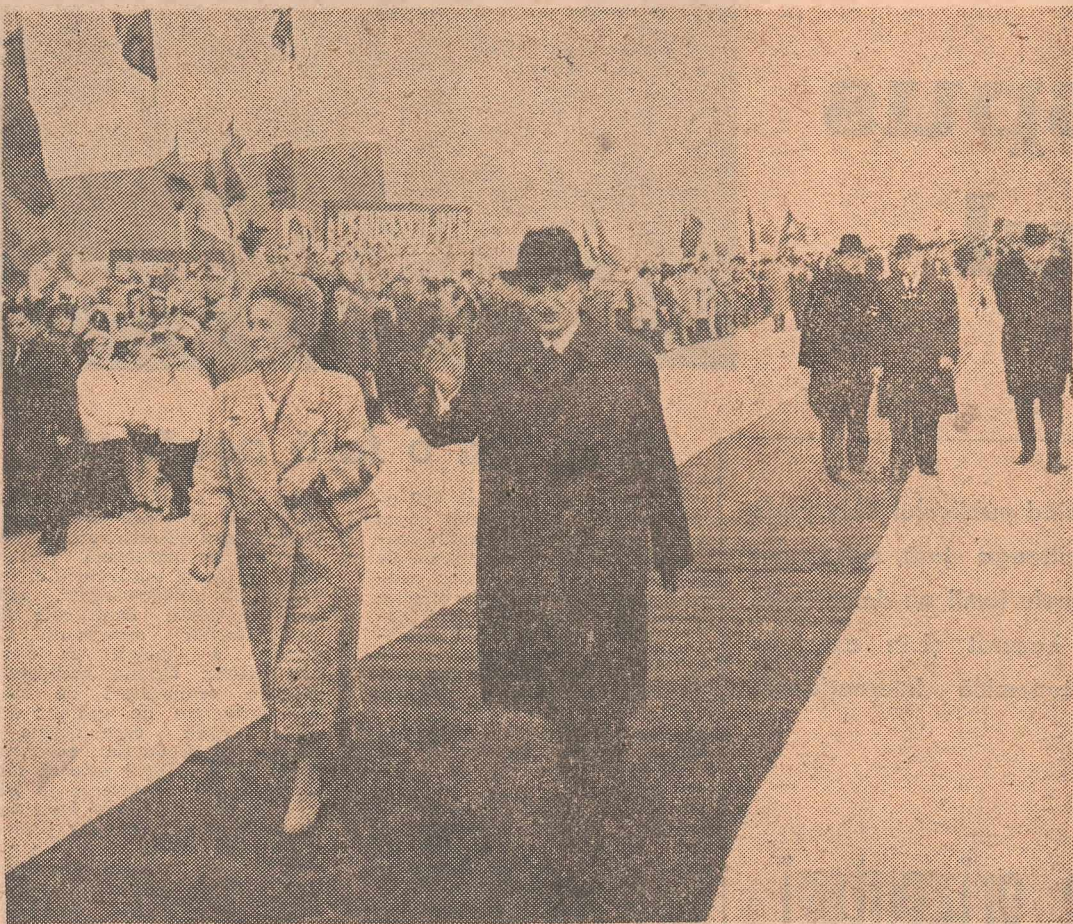
derea ce revin partidelor comuniste și muncitorești atât în înfăptuirea de transformări democratice socialiste în țările lor, cât și în lupta generală pentru progres social și pace în lume. În același cadru s-a exprimat convingerea că, acționând unite, popoarele pot determina schimbarea cursului periculos al eve-

agenții de presă, posturi de radio și televiziune au pus în evidență importanța înțelegerilor convenite pentru a se conferi dimensiuni și mai largi raporturilor României cu țările vizitate, a pozițiilor exprimate față de marile probleme ale omenirii contemporane, subliniind că prin rezultatele lor

situația internațională, cuprinse în documentele vizitelor în R.P. Chineză și în R.P.D. Coreeană. Printre altele, se subliniază speranța, exprimată în convorbirile la nivel înalt, că negocierile sovieto-americane vor duce la înțelegeri privind încetarea cursei înarmărilor și reducerea substanțială a armamentelor, în primul rînd a celor nucleare, și ideea că este necesar să se facă totul, de către toate statele lumii, în primul rînd de către U.R.S.S. și S.U.A., pentru a se ajunge la noi înțelegeri și acțiuni în direcția realizării unui program complex de dezarmare, în mai multe etape, care să ducă la lichidarea totală și definitivă a armelor nucleare, la oprirea experiențelor nucleare și a militarizării Cosmosului.

Noua solie de pace, colaborare și înțelegere a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, a fost urmărită cu cel mai viu interes de întregul nostru popor. În telegrame și scrisori adresate conducătorului partidului și statului de comitetele județene, de comitete municipale, orașenești și comunale de partid, de ministere, organizații de masă și obștești, instituții centrale, colective din întreprinderi și din unități agricole, de institute de cercetare și proiectare, uniuni de creație, instituții culturale, de artă, învățămînt și presă, de unități militare, se exprimă înalta apreciere și deplina aprobare față de rezultatele vizitelor efectuate, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, față de activitatea desfășurată de tovarășul Nicolae Ceaușescu pentru dezvoltarea continuă a relațiilor României cu Republica Populară Chineză și cu Republica Populară Democrată Coreeană, cu toate țările socialiste, cu toate statele lumii. Prin telegramele adresate, oamenii muncii, întregul nostru popor și-au exprimat angajamentul de a acționa cu abnegație și dăruire pentru îndeplinirea în cele mai bune condiții a sarcinilor de plan pe acest an și pe întregul cîincinal, pentru transpunerea în viață a hotărîrilor Congresului al XIII-lea și Conferinței Naționale ale României, în vederea creșterii bunăstării materiale și spirituale a oamenilor muncii, pentru ridicarea României pe noi culmi de civilizație și progres.

ION CODRU ■

țională a forței și a amenințării cu forța, pentru soluționarea tuturor conflictelor și problemelor litigioase dintre state exclusiv pe cale politică, prin tratative, pentru lichidarea subdezvoltării și instaurarea unei noi ordini economice mondiale, pentru respectarea dreptului fiecărui popor la dezvoltare liberă, independentă, fără nici un amestec din afară. Totodată, au fost subliniate rolul și răspun-

nimentelor, pot contribui la afirmarea unei politici noi, democratice, de largă colaborare între națiuni, pot asigura înfăptuirea unei lumi mai bune și mai drepte pe Terra.

Vizitele oficiale de prietenie făcute de tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, în R.P. Chineză și R.P.D. Coreeană au fost amplu reflectate de presa de peste hotare. Ziare și

dialogurile la nivel înalt româno-chinez și româno-coreean inscriu noi și valoroase contribuții atât pe plan bilateral, cât și în viața internațională, în folosul reciproc, al cauzei generale a socialismului și păcii. Cu acest prilej, au fost evidențiate personalitatea și rolul președintelui Nicolae Ceaușescu în dezvoltarea și progresul României, pe arena mondială. Sint relevate numeroase teze privind

(Urmare din pag. 1)

toare îmbracă aceleași haine obișnuite, de lucru, adevărul întreg fiind rostit, de fapt, de o singură cifră: aceea înscrisă pe „Insumatorul de putere”. Cifra de pe ecranul aparatului electronic arată cit livează Mintia sistemului energetic național. Iar cifra aceasta nu are voie să scadă sub o anumită limită. Dacă totuși se întâmplă, uneori, la câteva minute încep să sune telefoanele: de la dispeceratul sistemului energetic, de la minister, de la județ. Însă câteva minute înseamnă aici, în astfel de împrejurări, o durată îndeajuns de mare pentru ca oamenii să se și afle la posturile lor în timp ce se răspunde apelurilor telefonice, în timp ce se dau răspunsuri concrete la aceeași repetată întrebare: ce măsuri s-au luat? Nu începe nici o exagerare dacă vom spune că, pe cit omenește e posibil, energeticienii de la Mintia se află întotdeauna la posturile lor. Și faptul acesta explică de ce Mintia are, ca să vorbim drept, un nume bun între termocentralele noastre. Între unitățile industriei noastre energetice, ea reprezintă un reazim de nădejde, un solid punct de sprijin, pe care se contează mereu, fie vară, fie iarnă, și nu întâmplător tot această termocentrală face și efortul de preluare a „virfului de sarcină”, în dimineața și în seara fiecărei zile. În totul, Mintia asigurând o mare parte din producția națională

de energie electrică realizată pe bază de cărbune.

— În munca noastră, zice secretarul comitetului de partid, Ovidiu Florescu, produsul nu are de așteptat pînă să se vîndă. El se vinde pe loc, ca piinea caldă. Și pentru că e nevoie mereu de energie, efortul nostru a fost și rămîne acela de a da producției un caracter de permanență și un nivel constant. Asta ni se pare calitatea esențială a unui furnizor de energie, prima datorie a lui: de

face să meargă mașinile. Iar ele nu funcționează cum trebuie, dacă nu le și repari. I a ora asta, grupul nr. 1 se află în reparație capitală, mai avem de lucru la el foarte puțin. Dar ca să-l pornim ne trebuie 40 tone de ulei și sperăm să le avem la timp. Am fi terminat mai repede, dacă am fi avut electrozi pentru electrofiltre. După cum am fi putut termina și mult mai tirziu, dacă n-am fi înțeles că aveau la rîndul lor dreptate cei de la Bistrița

latoarele de gaze. Din cauza acestora din urmă, mașina merge sub capacitate. Și vrem ca grupul să dea energie atît cît scrie pe el: 210 MW. Dacă va avea cărbune, repet.

Acolo unde vin trenurile și descarcă, deodată, zeci de vagoane, s-ar părea că pe uriașele platforme ale depozitelor nici n-ar mai fi loc pentru alte transporturi de cărbune. Asta nu-i însă decît o simplă impresie, iar ea este contrazisă în mod surprinzător de ceea ce spun cîntarele. „Ce

termocentralei — să ne ajute să ne facem stocul”. Și tot el, Ovidiu Florescu, adaugă: „N-am vrea cu nici un chip să mai ajungem ca anul trecut, cînd, uneori, puteam juca fotbal prin depozitul de cărbune și cînd am măturat platformele și am dus cărbunele cu roaba la cazane”.

O precizare: în ultimele luni, cărbunele livrat termocentralei n-a fost nici puțin și nici de slabă calitate, din moment ce grupurile acesteia cu funcționat aproape fără întrerupere. Dar pe măsură ce trenurile ajungeau aici, cărbunele era consumat destul de repede. Numai așa a fost posibil să se furnizeze sistemului energetic național o parte, cel puțin, din producția pe care n-au mai putut-o realiza unele termocentrale în care reparațiile s-au întins peste termenele planificate ori au survenit întreruperi neprevăzute. Și nu-i de mirare, ni se spune, dacă alte termocentrale stau mai bine în privința stocului de cărbune pentru iarnă. La Mintia, cum arătam, munca a fost o cursă continuă și ea se va desfășura în același ritm în lunile care urmează. Cei care muncesc aici nu pot fi asemănați decît unor maratonisti care încheie prima cursă pentru a o începe imediat pe următoarea. După maratonul de vară, urmează maratonul de iarnă. Altfel doar că trebuie deschis drumul, adică e necesar mai mult și mai mult cărbune. E greu, dar trebuie.

Mintia, cursa de iarnă

a consolida de partea beneficiarilor un anume sentiment de încredere, convingerea că se pot bizui pe el în orice împrejurare. În 1986, ca să aruncăm o privire în urmă, am realizat 6,6 miliarde kWh. În '87, la fel. În acest an am păstrat ritmul, acum ne aflăm în jurul cifrei de 5 miliarde și nu întrevădem nici un motiv de-a nu ajunge iarăși la cel puțin 6,6. Dacă vom avea cărbune, se înțelege.

— Sintem în prag de iarnă. Din perspectiva acestei realități de neocolit, cum ați argumenta în sprijinul acelei „încredere din partea beneficiarilor”?

— Datoria noastră e de-a

cînd spuneau că n-au tablă pentru a face acești electrozi. Prin ministerul nostru s-a acționat însă ca ei să-și poată face rost de materialele necesare.

— Întrebarea ar fi dacă vă înscrieți sau nu în termenul prevăzut pentru această reparație.

— Nu depășim termenul nici măcar cu o zi. Faptul e important, pentru că în clipa în care vom porni grupul 1, grupul 6 va fi oprit pentru o revizie tehnică de 14 zile. Acesta are cîteva defecțiuni pentru remedierea cărora ne-am adus tot ce ne trebuie, toate materialele. Avem să-i schimbăm arzătoarele, precum și rotoarele de la venti-

spun ele e foarte limpede, zice Ovidiu Florescu. Pentru asigurarea consumului termocentralei, care e de 12 000—14 000 tone în 24 de ore, dispunem deocamdată de 148 000 tone cărbune. Dar stocul (cel normal, desigur) ar trebui să ajungă pentru aproximativ o lună, deci e nevoie ca el să fie de cel puțin vreo 350 000 de tone. La stația de cale ferată din apropierea estacadei de cărbune, împiegatul Ion Popa ne spune că astăzi, cel puțin pînă acum, la ora 14, din cele 20 000 tone așteptate la Mintia au sosit doar 3 800. „Facem un apel tovarășesc la mineri — mai zice secretarul comitetului de partid al

Ce ne-a spus tîrgul

Peste 500 000 vizitatori aparținând publicului larg, peste 30 000 specialiști veniți din întreaga țară, mii de comercianți de pe toate meridianele lumii au dat măsura marelui interes de care s-a bucurat și în acest an prestigioasa manifestare economică internațională din capitala României.

Noi și fertile orizonturi colaborării economice

Începînd de marți seara, liniștea s-a așternut din nou peste complexul expozițional din Piața Științei care, timp de 14 zile, a găzduit ampla manifestare comercială internațională, T.I.B. '88, la care au participat peste 1 250 de întreprinderi românești și firme străine din 45 de țări. În tot acest răstimp, lumea tehnicii mondiale, care s-a reunit la București, a constituit punctul de mare atracție pentru oamenii de afaceri veniți de pe toate meridianele globului, pentru specialiștii din țara noastră și de peste hotare, ca, de altfel, și pentru publicul larg. Căci, fiecare din această categorie a găsit aici fie răspunsul la interesul pentru nou, fie cadrul unui fertil dialog pe marginea celor mai recente realizări tehnologice, dar, mai cu seamă, terenul propice pentru desfășurarea unei intense și fructuoase activități comerciale.

L-am întrebat pe tovarășul Ioan Ban, directorul comercial al T.I.B. '88, cum ar putea fi caracterizată ediția din acest an a tîrgului. „Dincolo de larga participare, caracteristica principală a fost calitatea. În primul rînd, calitatea ofertei prezentată de toți expozanții și, cu deosebire, de întreprinderile românești. Afirmînd acest lucru, nu exprim atît o părere personală, ci opinia unanimă a numeroșilor noștri oaspeți. Fie că aceștia au fost personalități ale vieții economice de peste hotare (menționez că tîrgul a fost vizitat de 25 de delegații din 15 țări, reprezentate de regulă la rang de ministru), fie că au fost expozanții străini care au ținut să cunoască de aproape produsele prezentate în standurile românești, fie că au fost oameni de afaceri veniți special la București cu ocazia tîrgului — cu toții au avut cuvinte elogioase, fiind puternic impresionati de noile realizări ale industriei românești, de nivelul tehnic ridicat al acestora, de diversitatea produselor, de marile progrese înregistrate de ramurile de vîrf, precum electrotehnica și electronica, chimia și petrochimia, construcțiile de mașini etc. De aici, a rezultat aprecierea generală că economia românească reprezintă un partener comercial capabil să participe în cel mai înalt grad la schimbul internațional de valori. Aș menționa, de asemenea, și calitatea organizării actualei ediții a T.I.B., evidențiată frecvent de numeroși participanți cu care am avut prilejul să stau de vorbă. Aceștia au subliniat în mod deosebit bunele condiții asigurate pentru derularea tratativelor, precum și pentru desfășurarea unor acțiuni colaterale — simpozioane, conferințe tehnice — care au întregit manifestările din cadrul T.I.B.”.

Într-adevăr, un prim obiectiv al fiecărui tîrg este acela de a facilita cunoașterea reciprocă a ofertei, de a prileji contacte între parteneri. Pînă la urmă toate acestea conduc spre realizarea scopului principal — încheierea de contracte. Ce ne puteți spune din acest punct de vedere? „Și în acest an, întreprinderile românești de comerț exterior au încheiat, pe parcursul desfășurării T.I.B., un volum important de contracte, în special vizînd exporțul de utilaje tehnologice, mașini-unelte, utilaje petroliere, mijloace de transport, tractoare și mașini agricole, produse chimice, produse ale industriei ușoare și altele. Tîrgul de la București a avut însă nu numai rolul de a finaliza discuții și tratative purtate pe parcursul său, ci și de a deschide noi perspective diversificării, extinderii și adîncirii colaborării economice. Cu acest prilej, au apărut noi potențiali parteneri, iar cei tradiționali și-au manifestat interesul de a îmbogăți raporturile noastre comerciale. Pe de altă parte, discuțiile și tratativele purtate au evidențiat noi posibilități pentru convenirea unor acțiuni de cooperare în producție. Toate acestea îndreptățesc aprecierea că T.I.B. '88 a constituit pentru toți participanții un bun prilej de a face noi pași pe calea dezvoltării colaborării economice reciproc-avantajoase”.

Există și o față nevăzută

„Vizitatorul obișnuit al T.I.B.-ului a observat probabil că al doilea nivel al pavilionului central era ocupat în întregime de birouri, construite ad-hoc pentru o destinație specială și poate cea mai importantă a tîrgului: găzduirea discuțiilor și tratativelor dintre întreprinderile românești de comerț exterior și participanții de peste hotare. Dacă cineva ar fi avut posibilitatea să privească de sus, din virful cupolei, ar fi putut vedea ce se întîmplă în acest adevărat labirint al afacerilor, în care intrau zilnic sute de oameni, toți versați în știința și arta comerțului; cu intenții dintre cele mai bune, firește — de a încheia contracte reciproc-avantajoase cu partenerii români. Pentru a cunoaște și a înțelege mai bine cite ceva din eforturile pe care specialiștii noștri în comerț exterior le fac pentru a valorifica munca milioanei de producători ai țării, vă introducăm, cu permisiunea și sprijinul lor, în spațiile ușilor închise.

Azi, calitatea este cea care se impune

Primul meu interlocutor este directorul **Întreprinderii de Comerț Exterior Electroimport-export**, tovarășul Mircea Ionescu. Din dialogul cu dînsul rețin citeva idei și secvențe nu lipsite de interes. De pildă, faptul că T.I.B.'88 a dovedit o schimbare radicală a mentalității producătorilor din ramura electrotehnică, care au oferit la export produse situate cu adevărat la cel mai înalt nivel tehnic mondial. O recunoștere partenerii și chiar concurenții. O firmă din SUA afirmă că motoarele de aertermă pentru autoturisme și autovehicule, fabricate la „Electroargeș”, sînt mai silențioase decît cele ale producătorilor americani. Ca urmare a hotărît să le achiziționeze. Opinia exprimată de șase producători de mașini automate de spălat din Italia (țară care deține o treime din producția europeană la acest articol) este că micromotoarele fabricate la Pitești au parametri mai buni decît orice produs similar italian și nu se întîmplă cazuri de ardere a materialului, tinzînd spre nivelul de respingere „zero”. Consecința a fost similară: încheierea unor importante contracte. La rîndul său, buna reputație pe care o are întreprinderea „Electroputere” Craiova în Pakistan a facilitat cîștigarea unei licitații internaționale, concretizată în perioada tîrgului prin finalizarea contractului de livrare a unor transformatoare de forță. „Au venit și parteneri noi?”, îl întreb pe directorul întreprinderii. „Da, și pe fiecare l-am tratat astfel încît să aibă sentimentul că n-a venit degeaba, chiar dacă primele discuții nu s-au putut finaliza încă. Întodeauna un partener nou ne pune la încercare în mai mare măsură experiența noastră de producători și de comercianți. De pildă, o firmă dintr-o țară în curs de dezvoltare, care importă și pînă acum motoare românești, dar prin intermediul unei firme occidentale (evident,

cu un rabat comercial deloc neglijabil), a venit cu intenția de a cumpăra direct de la noi. În 24 de ore, am găsit împreună un nivel de preț mai avantajos și pentru unul și pentru celălalt.”

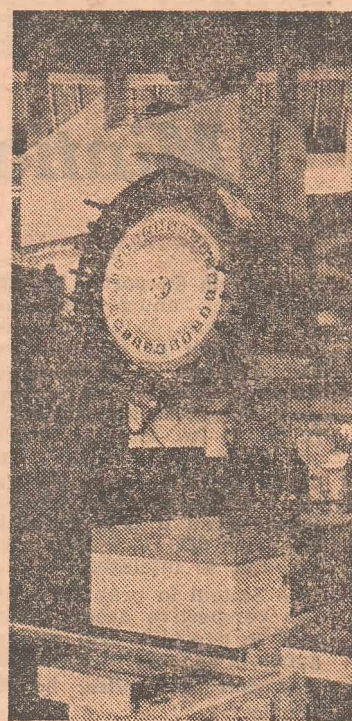
O luptă pentru prețuri echitabile

Aflînd ce mă interesează, directorul adjunct al I.C.E. „Electronum”, inginerul Dan Schiopu, se călează imediat pe subiect: „Un aspect pe care-l găsesc interesant este că am reușit retratarea unor prețuri de export sau de import cu partenerii noștri tradiționali. Și m-aș opri la un singur exemplu, în care lupta a fost mai grea, iar rezultatul ne-a satisfăcut cerințele. De obicei, te bucuri cînd obții un spor de 1-2 la sută la prețul de export. Or, noi am obținut creșteri mult mai mari”. „Produsele oferite erau altele?”. „Nu, aceleași, dar încă înainte de T.I.B. noi ne extinsesem pe o altă piață, în care prețurile erau mai mari, situîndu-se la nivelul actual al pieței. Lupta s-a dat pentru a-l face pe vechiul partener să înțeleagă și să accepte acest lucru”. „Există și un risc?”. „Desigur, de a-l pierde. Dar în cazul respectiv știam că produsele noastre erau bine apreciate și că partenerul venise cu intenția clară de a încheia un nou contract. La rîndul său, și el simțea că noi dorim să continuăm exportul pe piața lui.” „În aceste condiții, cred că discuțiile au fost îndelungate.” „Da, de la începutul pînă aproape de sfîrșitul tîrgului. În astfel de situații, discuțiile aluneacă, apoi revin. Se fac în pași, în reprize de gîndire și consulta-

Reclama și-o face chiar produsul

Se spune că reclama este „sufletul comerțului”. Afirmăm că nu poate fi decît adevărată, de vreme ce publicitatea a luat locul comis-voiajorului care, pînă cu cîteva decenii în urmă, mai umbla din loc în loc cu valiza în mînă pentru a-și prezenta marfa. Într-un fel, însă, comisiivoiagerii moderni sînt tîrgurile. Și ele se mută din loc în loc.

Un asemenea adevăr l-a confirmat și Tîrgul Internațional de la București, unde zeci de mii de expozante s-au aflat în competiție pentru a cuceri interesul comercianților. Printre acestea, cele cuprinse în largă ofertă românească s-au situat la cel mai înalt nivel. Au spus-o numeroșii participanți și vizitatori de peste hotare și au demonstrat-o în cea mai mare parte chiar produsele prezentate de întreprinderile românești. Drept argumente, pe cîteva dintre acestea vi le prezentăm în grupajul de față.

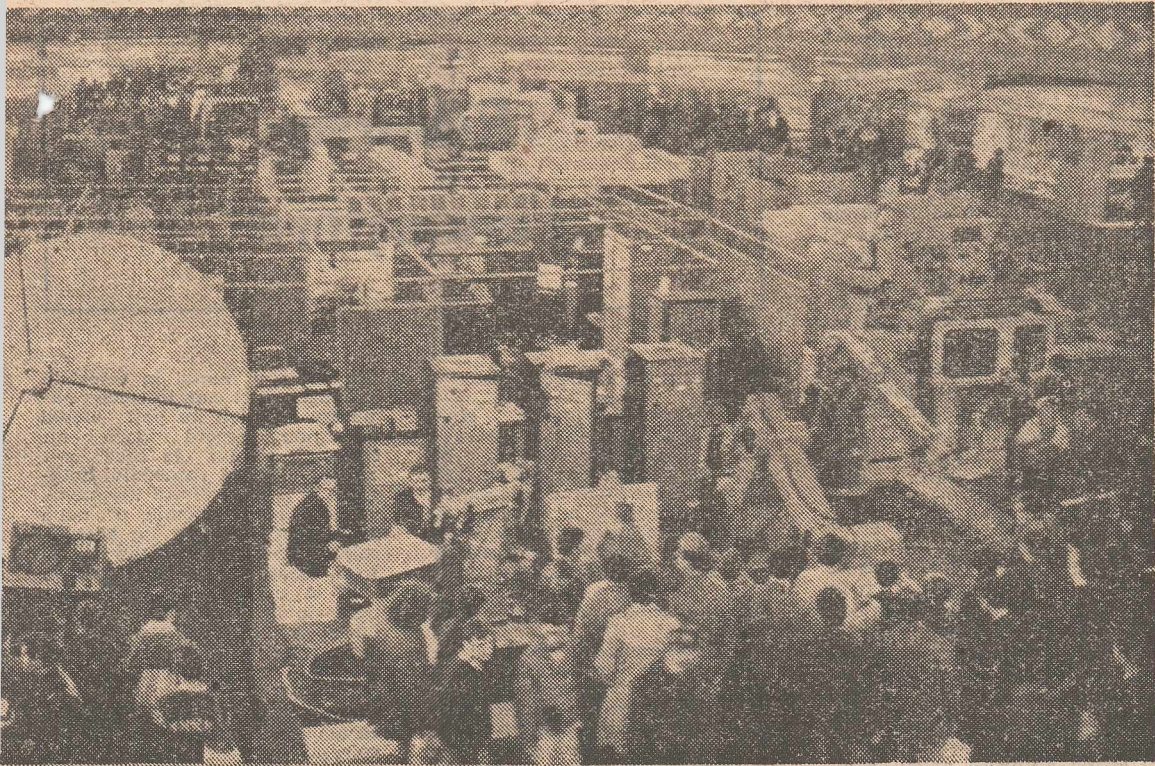

Nu mai sînt niște simple mașini unelte

T.I.B. '88 ne-a schimbat și nouă și participanților de peste hotare vechea imagine a industriei românești de mașini-unelte. Au dispărut utilajele clasice, grele, cu un gabarit imens. Au apărut în schimb mașinile cu mai multe posturi de lucru, centrele de prelucrare, celulele flexibile și chiar linii întregi de prelucrare, în care intră semifabricatul și iese piesa finită. Toate sînt încărcate de electronică, microprocesoare și calculatoare. Nu este de mirare, deci, că specialiștii și oamenii de afaceri din S.U.A., Italia, R.F.G., Franța — ca să enumerăm doar țările în care se consideră că nu mai prea e nimic de învățat în acest domeniu — le-au acordat o atenție deosebită și, mai mult decît atît, au solicitat astfel de utilaje și au făcut oferte de cooperare.

Ați mai văzut așa ceva?

Tot omul știe, că locomotiva este făcută să meargă pe șine, iar autovehiculul pe drum. Vehiculul din imaginea de mai sus este al treilea. Este al treilea dintr-o serie de șapte exemplare comandate de „Navrom” Constanța pentru cele două feriboturi românești, construite

re pentru o parte sau alta. Mai întâi a trebuit să-i oferim toate datele care să-l convingă de faptul că tendința prețului produsului este la creștere și, mai mult decît atît, că ceea ce-l cerem este corect și echitabil. Apoi încep tatonările. După două zile, ne-am întîlnit din nou și ne-a spus că poate satisface o parte din pretențiile noastre. Noi am răspuns că este prea puțin. Atunci el a reacționat oferindu-se să dubleze volumul contractului. Noi ne-am redus pretențiile la un nivel de mijloc. El a zis da, dar a cerut îmbunătățirea condițiilor de service. „Era, ca să zic așa, satisfacția pe care trebuia să i-o dați.” „Da, dar nu puteam s-o facem fără consultarea producătorului, cu toate că din această afacere va cîștiga la nivelul anului viitor mai multe milioane de lei. După alte două zile, ne-am reunit cu toții. Partenerul a confirmat acceptarea ultimului preț cerut de noi, iar noi am confirmat solicitarea lui”. „Și totuși, o concluzie...” „Contractele nu se fac, așa cum ar putea părea din dialogul nostru, numai datorită abilității comercianților, ci în primul rînd se bazează pe necesități și avantaje economice reciproce. Pînă la urmă se ajunge la o linie care unește cele două părți.”

Cum s-a cîștigat o piață

În birourile I.C.E. Mașinexportimport și duminică, 23 octombrie, a fost agitație mare. Se pregăteau oferte pentru partenerii care-și anunțaseră sosirea în zilele de luni și marți, venind direct din Italia, unde tocmai se încheiasă un tîrg

specializat de mașini-unelte. „Am avut pînă acum circa 250 de discuții, îmi spune inginerul Ion Bălănuță, directorul întreprinderii. Numeroase dintre acestea s-au încheiat cu semnarea de contracte. Vreți să vi le enumăr?” „Nu, aș dori mai degrabă să vă opriți asupra tratativelor care au fost cele mai grele.” „Atunci, în mod neîndoiește, este vorba de drumul parcurs pînă la semnarea contractului privind reluarea exportului de ceasuri deșteptătoare pe piața unei țări occidentale, pe care temporar o pierdusem datorită unor condiții comerciale restrictive. Între timp, s-a accentuat și concurența din China și Hong-Kong pe această piață.” „În ce au constat dificultățile?” „La începutul tîrgului, am prezentat partenerului produsele pe care le pregătisem deja în acest scop. Noi le-am considerat atractive, dar el n-a fost de aceeași părere. A cerut o serie de modificări: alt cadran ca design, înlocuirea unor elemente de carcasă realizate din metal cu material plastic, culori mai vii etc. După opt zile, grație efortului depus de proiectanți și producători din Arad, am prezentat modelele cerute și contractul a fost semnat. Așa ceva nu se prea întîmplă la un tîrg!”

Să pătrunzi pretutindeni

„Toate discuțiile și tratativele din perioada tîrgului — îmi spunea Lucia Mirea, economist principal la I.C.E. Universal Autotractor — s-au purtat în baza sloganului nostru comercial confirmat în practică de mai mulți ani de zile: „Vehiculele noastre sînt potrivite pentru toate

zonele lumii”. Asta a însemnat că în afara partenerilor noștri tradiționali din țările socialiste și din unele țări capitaliste dezvoltate sau în curs de dezvoltare, am desfășurat și sîntem în curs de a finaliza tratative cu firme importatoare din Nigeria (autoutilitare), Sri Lanka (autovehicule), Guatemala (tractoare), Egipt și Arabia Saudită (autobuze), Australia (autobasculante grele pentru mine). „Care au fost cele mai bune afaceri?” „Orice afacere, chiar mică, este bună dacă îți permite să stabilești un cap de pod undeva sau să te extinzi pe o piață. Iată, de pildă, după ce am încheiat contractul cu o firmă din Nigeria, cei doi comercianți au venit a doua zi cu un vîr de-al lor, interesat și el de produsele noastre. Un client, mulțumit, îți aduce un altul și acest lucru este foarte important. Totuși, pentru că sîntem o firmă care are acțiuni de anvergură, trebuie să arăt că la tîrg s-au pus și bazele pentru finalizarea ulterioară a unor acțiuni de cooperare importante: cu întreprinderea „Fiat” — Italia, pentru fabricarea de către noi a unor subansamble de tractoare; cu binecunoscuta firmă „Kamaz” din URSS, în domeniul autovehiculelor industriale grele; cu American Compliance Corporation s-a încheiat un protocol de lungă durată și un contract-cadru pentru livrarea de către noi de SKD-uri (subansamble mai complexe), în vederea montării lor în SUA pe autovehicule industriale, inclusiv basculante. Pînă la convenirea unor asemenea acorduri s-a muncit mult: probe în tîrg, vizite la Brașov, îndelungi discuții la masa de tratative.”

— Mulțumiți de participare? — Ca întotdeauna la T. I. B.!

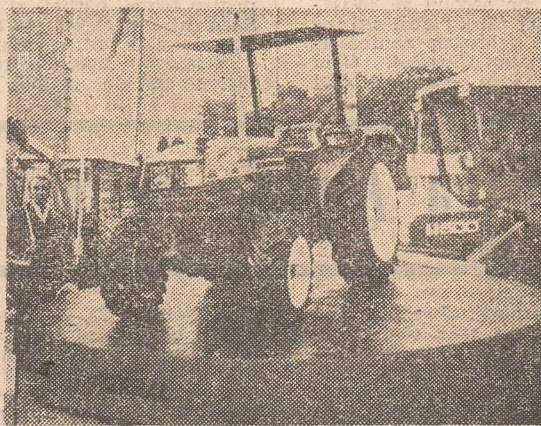
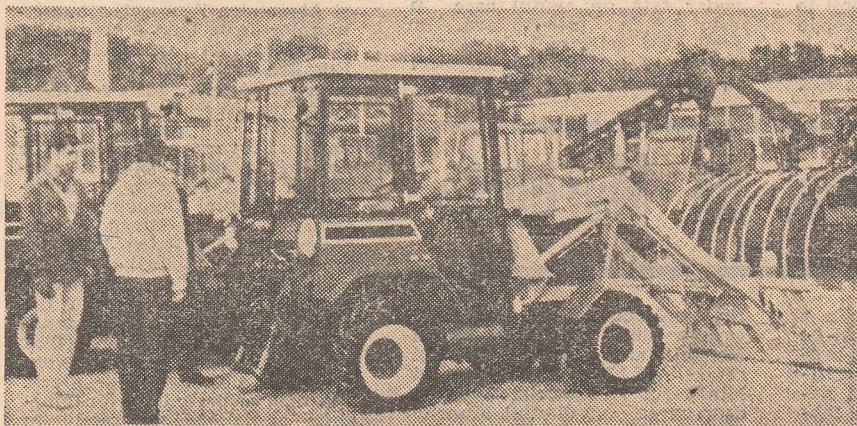
Întru mai întîi în pavilionul Republicii Democratice Germane. „Este imposibil să vorbiți cu tovarășul Rolf Meinek, directorul pavilionului nostru. Este foarte ocupat cu activitatea comercială. Lăsați întrebarea și peste cîteva ore veniți să vă comunic răspunsul dînsului.” Aveam să-l consemnez astfel, în rezumat: „Aprecîem că și această a 14-a ediție a T.I.B., ca și cele precedente, a contribuit la realizarea înțelegerilor stabilite la cel mai înalt nivel pentru dezvoltarea colaborării economice și tehnico-stiințifice dintre România și R.D. Germană. Eforturile susținute ale comercianților din țările noastre în timpul desfășurării tîrgului s-au concretizat prin semnarea mai multor contracte de export și de import pentru anul 1989, dar și pentru 1990, crecînd astfel premisele creșterii continue a schimburilor de mărfuri dintre R.D.G. și România. Concluzia nu poate fi decît una singură: participarea cu succes a R.D.G. la T.I.B. '88.”

În pavilionul U.R.S.S. reușesc cu greu să mă strecor printre numeroșii vizitatori. Aflu că la întrebarea mea, cel mai autorizat să răspundă este directorul comercial al expoziției sovietice, tovarășul I.F. Ustinov. „Pavilionul sovietic a fost vizitat zilnic de circa 50 000 persoane, fapt care constituie o mărturie a marii popularități de care s-a bucurat expoziția noastră. Rezultatele preîntîmînare ale activității comerciale în perioada tîrgului arată că organizațiile de comerț exterior sovietice au purtat tratative și au semnat importante contracte cu întreprinderi de comerț exterior din România. Sperăm într-o încheiere cu succes și a celorlalte tratative comerciale în curs de desfășurare. Această încredere se întemeiază pe colaborarea economică ce se dezvoltă și se perfecționează continuu între U.R.S.S. și România. O însemnătate deosebită pentru dezvoltarea legăturilor de prietenie dintre țările și popoarele noastre, dintre P.C.U.S. și P.C.R., o au întîlnirile periodice ale conducătorilor partidelor și statelor noastre.”

La pavilionul Turciei, directorul acestuia, domnul Burhan Toprak, mă întîmpină volubil, ca orice meridional. Rostesc întrebarea iar el rosteste un „Da” care-i luminează toată fața. Îl rog să-mi aducă și argumente: „Dacă vreți lucruri exacte legate de afaceri, nu pot să vă fiu de mare folos. Fiecare firmă își are secretele ei. Eu pot să văd întîmplător cine vine la tratative, dar ce se discută acolo și la ce rezultate se ajunge numai ei știu. Însă pot să afirm că toți reprezentanții firmelor noastre participante la T.I.B. '88 sînt mulțumiți de rezultate și acest fapt este consecința bunelor relații de colaborare existente între România și Turcia. Colegii mei au vizitat standurile românești și au ajuns la concluzia că multe dintre mărfurile expuse sînt interesante pentru Turcia în vederea importului. Ca urmare, au avut loc peste 40 de contacte bilaterale care s-au soldat sau se vor solda cu semnarea de contracte.”

Cu experiența dobîndită în pavilionul turcesc, unde am aflat că acolo unde e concurență nu stîie stînga ce face dreapta, merg mai departe la standurile colective ale Canadei cu gîndul clar să mă adresez direct reprezentantului unei firme. Primul pe care-l întîlnesc este domnul Wayne Broughton, director de proiecte nucleare la firma „Fischer Controls”. „Un tîrg nu este atît de important față de activitatea continuă pe care firma o desfășoară în colaborare cu întreprinderile românești participante la realizarea centralei electronucleare de la Cernavodă. Totuși, T.I.B. '88 ne-a oferit posibilitatea să ne vedem cu toți partenerii noștri strînși la un loc. Am venit aici cu scopuri clare, legate de încheierea unor acorduri de compensare a livrărilor noastre prin exporturi românești și de extindere a colaborării pe bază de asistență tehnică, de transfer tehnologic, la realizarea grupurilor următoare de la centrala Cernavodă. Pot să spun că am făcut progrese excelente și sînt mulțumit de rezultatele obținute.”

În fine, mă opresc la standul firmei MAN, din Republica Federală Germania. Directoarea standului, doamna Krista Tepel-dein, îmi răspunde concis: „Relațiile firmei MAN cu întreprinderi din România au tradiție de peste 30 de ani și se bazează pe o experiență bună de cooperare în domeniul metalurgiei, motoarelor navale, motoarelor de autovehicule. De asemenea avem Societatea mixtă Reșița Renk Reductoare, a cărei activitate merge bine. Discuțiile pe care le-am avut cu partenerii români în cadrul actualii ediții a T.I.B. deschid calea concretizării unor proiecte interesante de cooperare în viitor, vizînd participarea României — subliniez, prin export — la realizarea unor investiții în R.F.G. și pe terțe piețe în domeniul metalurgiei și construcțiilor de mașini. În concluzie, sînt mulțumit de participarea noastră, de buna organizare și desfășurare a tîrgului, la care vom fi prezenți și anul viitor.”

sută la sută în concepție și cu componente proprii. În aceste condiții, specialiștii de la I.C.S.I.T.C.M.R. (Institut al cărui obiect îl constituie compresoarele și materialul rulant) și-au pus mîntea la contribuție și în cîteva luni au făcut ceea ce numai patru firme din lume realizează în prezent: VSS — altfel spus vehicul șină-șosea, destinat să încarce cu maximă rapiditate vagoanele în uriașele pîntece ale feriboturilor. Faptul că acest produs a fost expus într-o margine a T.I.B. nu i-a împiedicat pe numeroșii vizitatori de peste hotare — printre care îi amintim pe primul ministru al statului Alberta (Ca-

nada), ministrul industriei și tehnologiei din Zimbabwe, președintele și directorul general al firmei Mitsui (Japonia), — să se intereseze de el, să solicite demonstrații și explicații. Intrucît această premieră absolută românească reprezintă o mostră elocventă a ceea ce reușim să facem atunci cînd gîndim cu capetele noastre, vom reveni într-un număr viitor cu un amplu fotoreportaj.

Și designul vinde marfa...

Priviți imaginile de mai sus și vă veți convinge că estetica industrială a început să-și cîștige locul cuvenit și la noi în țară.

De fapt, actuala ofertă a întreprinderii „Tractorul” a sîcat pur și simplu pe vizitatori. Și cu atît mai mult pe cei care au urmărit în timp evoluția tractorului românesc. Comercianții de peste hotare — din Cipru sau Venezuela, Anglia sau Belgia, R.D.G. sau U.R.S.S. — au întrebat de unde au apărut, așa peste noapte, aceste tractoare; iar publicul larg din țara noastră repeta mereu: „Chiar sînt făcute la Brașov?”. Asemenea reacții, observate zi de zi de specialistul în tractoare Theodor Chiriac, cum mi s-a recomandat reprezentantul producătorului, par de înțeles din partea celor care nu știau că, de

peste doi ani, specialiștii de la Institutul și întreprinderea de profil au pornit, la îndemnul secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, să revoluționeze tractorul românesc. Iar schimbările sale profunde, care îl readuc din nou la cel mai înalt nivel tehnic mondial, nu privesc decît în subsidiar estetica. S-a renunțat la moda maxi, căci milioanele de fermieri de pe întregul glob au nevoie de tractoare ușoare, multifuncționale,

fiabile, cu randamente sporite și consumuri reduse, cu ventilaatoare și încălzire, cu radio și scaune ergonomice. Și astfel s-a născut generația a treia a tractorului românesc, despre care, același Theodor Chiriac, abia întors din Elveția, unde a asigurat service-ul timp de trei ani, îmi spunea că din tot ce a văzut strîns acolo, crema producătorilor lumii, noul „Universal” nu se află cu nimic mai prejos.

Pagini realizate de VIRGIL SIMION ■
Fotografii de ELENA GHERA ■

E o mină de om, cum se zice, adică statura ei n-o în- trece pe-a unei scolare, însă din faptul că nu-i place să spună de două ori același lucru sau că nu admite nici o confuzie între ce trebuie am- nat pentru mine și ce tre- buie făcut astăzi se poate în- telege că economistei Doina Cristea îi place să dea timpu- lui o valoare știută cu preci- zie pe zi, oră și minut. După absolvirea facultății, la Timi- soara, a muncit cîteva ani la întreprinderea de materiale de construcții aflată la trei kilometri de Deva. Se făceau acolo grinzi, stîlpi, panouri prefabricate pentru blocuri. Din lumea cenușie a betoane- lor a trecut, peste cîteva ani, la Tesătoria de mătase. Între- prinderea abia fusese cons- truită și se afla în probe tehnice. Doina Cristea a răs- puns aici de serviciul plan, pînă în martie anul trecut, cînd a devenit directoarea întreprinderii. Spune: dacă s-ar găsit cineva să creadă că este „rea”, apoi acela, după părerea ei, n-ar avea dreptate. Bunătatea rău înțeasă e pagubă curată și adevărul în- trege este că ea a încercat să fie, mai presus de orice, un om corect. A ținut să-l înțe- leagă, în parte, pe fiecare om cu care lucrează, dar a încer- cat și să-l facă pe fiecare să înțeleagă, la rîndul lui, ne- voile fabricii. Și, cum s-a zice, cînd a fost cazul să dea cu pumnul în masă, n-a ezitat s-o facă. Dar n-a fost cazul decît de vreo cîteva ori. Alt- fel, prin firea ei, nu-i omul care să spună doar altora ce au de făcut și împreună cu cele 400 de țesătoare a trecut cu succes prin cîteva momen- te considerate întrucîtva mai dificile în viața întreprinde- rii. Dacă este adevărat, fără îndoială, că un cadru de con- ducere nu trebuie să se plar- dă în amănunte, există și si- tuații cînd directorul, bună- oară, trebuie să lucreze ală- turi de muncitor, iar ea chiar așa a procedat, a luat pe rînd mașinile unde se iveau pro- bleme și a muncit alături de fiecare dintre țesătoarele care lucrau la mașinile ace- lea. „Avem o dotare tehnică

foarte bună, mașinile sînt de înaltă tehnicitate și pentru noi nu putea să fie nicidecum un amănunt, ci un lucru esen- țial, felul cum lucrează fie- care dintre cele patru cinci sau șase mașini la care mun- cește o țesătoare. Oricum, pro- bleme nu mai avem și eu cred că, din acest punct de vedere, sîntem niște oameni fericiți. Nimic nu ne împiedică să ne facem planul, iar cîștigul oa-

Mătasea și cîștigul sigur

menilor să fie sigur și destul de bun”.
Între cele mai bine de 10 țesătorii de mătase pe care le avem în țară, cea din Deva este a treia în ce privește vo- lumul producției. În fiecare an se țes aici peste 11 milioa- ne metri pătrați de mătase sintetică din fire de viscoză, din relon, din polyester, din celofibră. Și chiar dacă lumea, e drept, a început de la un timp să prefere țesăturile din fire naturale, nu-i mai puțin adevărat că piața mătăsuri- lor sintetice nu s-a restrîns deloc, ba dimpotrivă. Mătasea naturală nu se produce în cantități care să asigure sa- tisfacerea tuturor cerințelor, iar pe de altă parte, există o seamă de utilizări pentru care mătasea artificială este și va continua să rămînă preferată. Așa se explică de ce mai bine de jumătate din producția întreprinderii sînt țesături destinate exportului. Fie ex- portului direct, mătasea de Deva, fiind vîndută în Cana- da, bunăoară, sau în țările arabe, fie exportului indirect, prin fabricile noastre de confec- ții care-și desfac produsele în zeci de țări. Se înțelege însă că numărul mare al be-

neficiarilor impun diversifi- care continuă a producției, astfel încît întreprinderea să poată răspunde tuturor cerin- țelor și gusturilor. În fiecare lună, colectivul de creație condus de ingenera Valentina Dehel propune spre avizare și omologare, la centrala de spe- cialitate, modele noi, unele mai frumoase decît altele. Și cum adaugă la rîndu-i econo- mistul Petru Vărcuți, direc- tor comercial, oricît de varia- te ar fi aceste modele, oricît de plină de fantezie ar fi li- nia desenului lor sau culoa- rea, există totuși o trăsătură comună, pentru multe dintre ele, și anume că răspund exi- gențelor unor standarde su- perioare de calitate. Mai exact, 68 la sută din țesături- le produse aici sînt de cate- goriile „extra” și „calitatea întâi”. Performanța aceasta se explică, între altele, și prin faptul că 300 dintre cele 400 de țesătoare lucrează aici de cînd s-a deschis întreprinde- rea, cu 14 ani în urmă, nu- mele unor muncitoare ca Ma- ria Olar, Victoria Tofan sau Elena Șindrilaru fiind rostite cu stîmă datorată oricui a a- juns să cunoască îndeaproape secretele, cite sînt, ale muncii lui.

Producția se desfășoară la țesătoria din Deva în ritmul planificat și la parametri su- periori de calitate și eficiență economică, iar cîștigul oame- nilor e sigur și cît se poate de bun. Toate acestea întru- chează condiția unei întreprinderi fără „probleme deosebite”. Poate că din punctul de vedere al cuiva care se dă în vînt după fapte și întîm- plări senzaționale, faptul a- cesta nu are cine știe cîtă în- semnătate. Însă din punctul de vedere al interesului eco- nomic, absența „problemelor deosebite” și realizarea pla- nului la toți indicatorii, apare cît se poate de importantă. Și asta o știu, cel mai bine, chiar oamenii care lucrează aici. Cum spune directoarea Doina Cristea: „Cine mun- cește, trăiește bine aici”. Cum ar putea să nu fie important că oamenii vorbesc în acest fel despre ei înșiși?

D. CONSTANTINESCU ■

Resursa „cunoaștere”

(Urmare din pag. 1)

informația, inteligența, gin- direa creatoare. Crizei ener- getice mondiale, declansată în anii '70, nu i se poate face față decît printr-o abordare tehnolo- gică mondializată a produsului, care să încorporeze în realizarea lui o nouă viziune, radicalizată prin miza pe informație și ma- xima valorificare creatoare a ca- pitalului minim de materie pri- mă.

Lată radiografia structurii ob- ligatorii de calitate a unui competitiv produs actual: să aibă la bază resurse naturale mi- nime, parcimonios administrate, dar să beneficieze de o inteligen- ță tehnologică maximală și să încorporeze informații globale de ultimă oră asupra evoluției me- canismelor economice. În econo- mia viitorului cunoștințele și in- formatizarea generală a produ- sului vor înlocui cu toată sigu- ranța capitalul tradițional ca sursă esențială de beneficii.

Gîndind la modul cel mai pro- fitabil viitorul nostru industrial, fiecare întreprindere s-ar îm- pune să-și perfecționeze un sis- tem eficient de documentare științifică și tehnică astfel încît toate informațiile care trec pe aici să fie dirijate, cu operati- vitatea cu care se lucrează în orice dispecerat, către beneficia- rii specializați ai fiecărui loc de muncă. Un asemenea sistem de documentare pe întreprindere ar permite proiectantului sau ino- vatorului mistuit de neliniștea fertilită a creației, indiferent în ce sector specializat lucrează, să aibă acces imediat la stocul de cunoștințe și informații de care are nevoie pentru potențarea ideii sale creative. În mod firesc, nu poți face un produs mai bun, competitiv la toți parametrii cu produsele similare ale altor firme, naționale și mondiale, dacă nu cunoști performanțele tehnice ale tuturor produselor similare, existente deja pe piață

sau chiar și numai în retortele creației, exact cum în orice com- petiție sportivă nu poți stabili un nou record dacă nu cunoști nivelul la care s-a ridicat titularul recordului ante- rior. O nouă calitate înseamnă, inclusiv în economie, o nouă performanță tehnică. Iar această calitate nouă a produsului indus- trial, asigurarea competitivității sale la export — cerințe ex- trem de fierbinți ale prezentu- lui nostru — presupun în pri- mul rînd înglobarea în acest produs a unei serioase culturi tehnice.

Parafrazînd dictonul conform căruia orice creație este 1% in- spiratie și 99% transpirație, a- cest ultim procent implică în primul rînd munca obstinată de informare, de cucerire a unor surse la zi de informații, de asi- milare a acestor informații și trecerea lor prin filtrul necesi- tăților imediate ale locului de muncă.

Dacă vom compara un produs finit actual (indiferent ce pro- dus) cu o piramidă și vom ob- serva că baza ei se sprijină pînă acum pe solul ferm și mas- siv al risipei de materie primă tradițională, exagerînd puțin lu- crurile, vom spune că în tehnolo- giile viitorului piramida va fi răsturnată: ea va sta cu vîrfu- l pe sursa atît de limitată și costisitoare a materiei prime, dezvoltîndu-și restul competi- tivei sale corporatizate din „aerul” tare al informației și in- teligenței creatoare. „Ideile plute- sc în aer” — se spune în mod curent, validîndu-se prin această expresie plastică posibi- litatea comună de acces la inteli- gență. Acceptînd ca pe o reali- tate verificată și extrem de eficientă formularea de mai sus, în acest aer va sta baza imagina- rei noastre piamide. Produsul zilei de mine provine cu sigu- ranță dintr-o astfel de atmos- feră.

Acum mai mulți ani, întreprinderea de încălțăminte „Bi- horeana” din orașul Marghita era mereu trîntită la poade de socurile criticilor de la primăria locală, de la județ, de la cen- trală și de la Ministerul Indus- triei Ușoare. Abia se ridica, cu chiu cu vai, pe picioare, cînd o nouă scrisoare cu privire la calitate stîrnea tristețea responsabilului C.T.C. care-și vărsa oful peste referate și re- ferate de sancționare a munci- torilor inovatori, deși primul vi- novat era el, pentru că îngă- duise, cîmpănit Legii calității nr. 7/1977, să iasă pe poarta unității produse care veniseră, făcuseră drumul înapoi cu obrazul crăpat de rușine, din nou, la locul de naștere pentru un supliment a- jutător de bună creștere din partea părinților exasperați că asemenea copii nu-și găsesc ros- tul pe lume și se întorc iar sub aripa lor „protectoare”, plîngînd peste căpută și cu lacrimi de adeviz neputincios. În anul 1980 s-a înregistrat și un caz, poate unic în felul său, cînd un jurist-consult (acum judecător la Ora- dea) și-a acționat directorul în judecată. Dosarele pe rol cu cauze privind refuzurile calita- tive și penalitățile de întîrzie- re în livrare și de nelivrare erau atît de multe încît juristii abia se mai vedeau de sub teancu- rile cu reclamațiile unităților din comerț. O brigadă artistică de agitație intitulată „Albă ca Zăpada și cei șapte... pantofi” la atitudine fermă împotriva ace- stei stări de lucruri, dar „piticii” nu au fost auziti de nimeni, iar frumoasa Albă ca Zăpada, în- truchipînd vechea și faină moasă tradiție a unității, a rămas otră- vită de mama vitregă a întreprinderii — lipsa de calitate. Unitatea de pe strada Vișeuului 19 ajunsese „cenușăreasa” cen- tralei de încălțăminte și oala neagră a orașului. Un director a fost schimbat cu un altul, acesta cu o directoare, dar co- rabia rămăsese tot în derivă și nimeni nu o călăfătuia să nu ia

apă și să se ducă de-a dreptul la fund.

Între timp, în unitate a fost repartizat un tinăr inginer din Oradea, Dan Filip, care, după stagiul de trei ani în producție este numit șeful secției a II-a a întreprinderii. Momentul evocat pare banal dar, după cum se va vedea mai departe, avea să fie unul de referință în is- toria întreprinderii. Aceasta este cea mai veche din întregul oraș Marghita, aici fiind o vestită breaslă a pantofarilor și cizma- rilor încă din secolul al XVIII- lea și din al cărei statut s-a in- spirat pînă și breasla pantofari- lor din cetatea Clujului. Cînd există o tradiție puternică, totul

plombelor de la containerele unde respectivele „duhuri” se travestiseră în vicii ascunse ale pantofilor.

Pentru rezultatele sale care uimiseră, dintr-o dată, pe toată lumea, tinărul Dan Filip este promovat inginer șef și, apoi, director. Au fost destui acei care s-au arătat neîncredători, spunînd că secția a II-a nu poa- te fi confundată cu întreaga întreprindere cu un efectiv de peste 2.000 de muncitori și cu o secție de confecționat papuci pentru femei, bărbați și copii la Săculeni și care aducea aproape numai necaz întreprinderii.

„Strategia” noului director a fost pe atît de simplă, pe atît

prile lor suflete. Inginerul șef și apoi directorul nou erau tot acolo unde treaba mergea mai greu sau se împotmolea de-a dreptul. Nu se cruța pe el și nu-i cruța nici pe alții, fiind uneori prea dur în relațiile cu subordonații. Bineînțeles că s-a îmbolnăvit și era posibil ca această corabie să plutească din nou în derivă. A părăsit spitalul înainte de însănătoșire spre stu- poarea medicilor. N-a fost un gest de eroism facil și ostentativ, ci de grijă pe care o are un gos- podar față de avutul care îi este dat în încredințare. Din anul 1986 colectivul de munci- tori, maștri, tehnicieni, ingineri au pregătit terenul pentru ma-

ne perechi de încălțăminte anual abia 0,2—0,3 la sută reprezintă încălțăminte cu reclamații de calitate. Este un progres enorm pe care nu-l întrec decît faptul, odinioară de negîndit! — că unitatea din Marghita produce încălțăminte de export și nu are din partea beneficiarilor externi nici o reclamație de ca- litate!

În realizarea acestor rezultate de prestigiu o mare contribuție este adusă din partea pricepu- torilor modelieri Nicolae Vilman și Alexandru Ferenczi, a munci- toarelor de la linia 8 cusut A și B condusă de maistrese Stela Dumitrescu și Rozalia Mărcu- lescu, a muncitorilor de la linia 4 tălpuț A și B condusă de maistrul Ioan Svalecz și Ale- xandru Kovacs, a muncitorilor frunțași pe întreprindere: ștan- țatorul Iosif Maxem, a tălpui- torului Tiberiu Demeter, a cu- sătoresei Felicia Mușat, a teh- nicienei Rodica Patca de la la- boratorul de încercări a calității adevizului, toți, oameni pentru care tezele din aprilie au de- venit îndreptar de muncă și viață. Anul viitor, 1989, va marca împlinirea a 30 de ani de la înființarea întreprinderii. Cea mai veche unitate din Mar- ghita avînd rădăcini pînă în secolul al XVIII-lea trăiește astăzi o nouă tinerețe, fiind pri- ma întreprindere care a adus distincția „Ordinul Muncii”, în cel de-al doilea oraș, ca putere industrială, al județului Bihor. Codașa de altădată, a devenit frunțașă. Nu-i puțin lucru. Mo- delierii din Marghita sînt ves- tiți în arta confecționării de pantofi superbi. De cite ori vîd în vitrinele magazinelor de în- călțăminte din București panto- fi de lux „Romarta” cu marca „Lux” sau „Exflex” îmi tresaltă sufletul de bucurie: cunosc personal pe mulți dintre aceia care trudesc să strălucească sub privirile trecătorilor.

PAȘCU BALACI ■

Albă ca Zăpada cu conduri de Marghita

este s-o stîrnesti, să ambliționezi oamenii să n-o uite, să-i îndir- jești și să-i pui la treabă, pu- nînd tu însuși umărul și încu- rajîndu-i. După cîteva luni, re- fuzurile calitative la pantofii de lux „Romarta” pe care-i confec- ționează în țară doar secția a II-a a întreprinderii „Bihoreana” Marghita și „Arta” Oradea încep să scadă vertiginos. Ca urmare, oamenii încep să cîștige din ce în ce mai bine și tinărul inginer se zbate pentru ei să albă materie primă.

O licărire de speranță s-a aprins în ochii oamenilor. Fap- tul că, în sfîrșit, „merge trea- ba” părea de necrezut, dar res- ponsabilul cu transportul mărfii refuzate calitativ vizita din ce în ce mai rar secția a II-a de lîngă centrul orașului. Drumul lui era ceva mai lung — pînă la secția I — de lîngă pădure unde, se vede treaba, „duhurile rele” încă nu dispăruseră. Acolo, el tăia cu cleștele sîrmuțite

de eficiență. Ca și la secția a II-a a urmărit pe maistri și pe muncitori la fiecare fază a pro- cesului de producție, i-a verifi- cat pe cetești cu un ochi ne- îndurător, i-a expediat pe teh- nicienii de la compartimentul aprovizionare după materii pri- me, accesorii și materiale în toată țara, a ținut o evidență strînsă a reparațiilor efectuate de mecanicii de la întreținerea utilajelor. La prima întîlnire a maistrilor cu noul inginer șef mulți au iesit din birou cu ochii în lacrimi de neputință: „Omul ăsta ne cere imposibilul: atîtea și atîtea perechi de pantofi și ghețe pe zi și nici una refuzată la faza de control interfațic sau final”. Cîteva, mai slabi de inger sau mai comози au dat bir cu fugiții, dar cei mai mulți au rămas. N-au dormit nopți întregi la rînd, dar s-au hotărît să meargă pe mîna nou- lui director și să se bată cu înertă și neîncrederea din pro-

rea performanță din anul 1987 care a uimit nu numai orașul Marghita și județul Bihor dar și centrala C.I.P.C.I. București și Ministerul Industrii Ușoare: decernarea „Ordinului Muncii” clasa a III-a cu drapelul roșu și Diploma de onoare a Consi- liului Central al U.G.S.R.

În județul Bihor sînt patru mari unități de produs încălță- minte (trei în Oradea și una în orașul Marghita) și tocmai cea din Marghita a ieșit în fruntea tuturor celorlalte spre cîntea întregului colectiv al întreprin- derii „Bihoreana”.

Și anul acesta întreprinderea ocupă un loc frunțaș după pri- mele 8 luni și anume locul II, după întreprinderea de încălță- minte din Sibiu, în cadrul cen- tralei C.I.P.C.I. București. Dar mai presus de toate este că, dacă înainte unitatea avea o tristă faimă a marilor refuzuri calitative, astăzi din totalul producției de peste trei milioa-

Pe biroul tinăruului organizator de partid din *Consiliul unic agroindustrial Tg. Frumos*, Ioan Tăbăcaru, se afla o agendă pe care scria chiar așa: „Jurnal de bord”. Se aflau aici și planificări pe ore ale întâlnirilor, ședințelor, cifre privind recoltarea, motoringul, chiar un proiect de organizare a unui „club al primarilor” din C.U.A.S.C., „asta mai încolo, după campanie”, hărți creionate repede, schița unui iaz și tot felul de tabele din care trebuia să se nască o structură a unei bănci de date, „câci astăzi chiar nu se mai poate lucra fără știința conducerii”.

Am pornit în zori împreună, sperând că pe seară o să ne întoarcem la Tg. Frumos unde există un fost „ceapeu” codax care, de vreo opt luni, a început brusc să fie altceva. N-am mai izbutit, trebuia urmărirea radioconferința, am reținut doar că tot de opt luni președinte și inginer șef al acestei unități este Remus Morariu care, la 31 de ani, a reușit să facă aici lucruri deosebite. Nici la Ruginoasa n-am stat mult, ploua de-a binelea, oamenii erau totuși la treabă, recoltatul se terminase, trebuia insiloizat totul, mai trebuiau semănate 100 ha suplimentare (unitatea își terminase suprafața proprie, așa că mai preluase de la alții), în sfârșit, o parte dintre oameni erau la cartofi, primarul Florin Gidea zicea că nu se culcă pînă cînd întreaga cantitate stabilită nu este expediată la București. Și aici, președintele C.A.P., inginerul Chiriac Dulhac, era un om tânăr, lucrînd de un an în această funcție, dar știind totul despre unitatea în care și-a început cariera profesională ca stagiar. Grijile lui? „Mărunte, dar multe”. Bucuri? „Măcar două, încadrarea în termenele de recoltat și semănat și 3—1 cu Bulgaria, chiar dacă n-am văzut meciul. Noi cei din agricultură o să vedem golurile la fotbalistic”.

Îmi propusesem, inițial, să stau de dimineața pînă seara într-o unitate, pe lângă un inginer șef pe care să mă străduiesc să nu-l încurc, să văd ce face și ce i se întâmplă. N-am mai izbutit să ajung de dimineața la C.A.P. Heleșteni, pentru că traseul mașinii organizatorului de C.U.A.S.C. avea obligațiile sale opriri, dar mi s-a îndeplinit dorința de a rămîne în continuare aici, urmînd ca seara, cît de tîrziu, „c-așa e acum în agricultură”, să mă întorc la Iași, reședința județului, cu aceeași mașină cu care venisem.

„Și sufletul satului face parte din agrotehnică”

Inginerul șef, Constantin Rotaru, era și președintele C.A.P., era și el tânăr, conducea o unitate cu rezultate obșnuite, așa cum îmi dorișem adică, în plus munca sa ilustra, mă asigurase Ioan Tăbăcaru, faptul că luptă mare e nu doar pentru performanțe de excepție, ci, adesea, chiar pentru rezultatele medii care fac în fond viața noastră obișnuită să fie așa cum e.

C.A.P.-ul e profilat pe producție semincă în sectorul vegetal și pe taurine și ovine în cel zootehnic. Lucrează cam 600 de oameni, toți ai locului, „un loc mai retras, mai fără navetă”, nu sînt decît doi ingineri, șefii de fermă, membrii cooperatori fiind, știu, practic, toată meseria de care este nevoie.

Sfecla și porumbul se recoltaseră cam în procent de 90 la sută, „mîine-poimîine terminăm chiar dacă plouă”, producțiile în sistem neirigat de 45 t la hectar la sfeclă și 8 t la hectar la porumb fiind pe măsura speranțelor celor ce munciseră acest pămînt.

Există, aici, și rezultate „mai de palmares”, locul al doilea pe județ la orz, de pildă, dar pentru inginerul Rotaru important e, mai ales faptul, că de mulți ani aici există o constanță în producție. „Cel mai important e să te întrebi mereu cît e de echilibrat pămîntul, cum îl păstrezi, cum îl menții, cît îl poți forța. O recoltă mai mare într-un an cu prețul mai multor ani viitori de recoltă mediocră e o socoteală pe care un adevărat agronom nu și-o poate face”. În acest moment, oamenii se pregăteau de fapt

să fie gata cu administrarea îngrășămintelor naturale. „Pămîntului nu-i trebuie numai azot, lucrările trebuie efectuate în complex. Prin rotație, în fiecare an, 100 ha sînt îngrășate natural, cît doar avem sector zootehnic”. Mai aflui că pentru acest sector zootehnic sînt asigurate toate furajele, mai aflui și că producțiile sînt aici foarte bune și, pînă la urmă, mi se dezvăluie și faptul că acest „C.A.P. cu rezultate medii” este, totuși, pe primul loc în județ, la producția de cartofi. Și nici constanța în producție sau modesta afirmație „ne-am străduit să păstrăm lucrurile cum le-am găsit” nu înseamnă că proiectele lipsesc. Unul, în curs de finalizare, este iazul de pește organizat pe o suprafață de 35 ha de stufăriș (unde, cu decenii în urmă, tot iaz era). Celălalt, va fi o crescătorie de porci „tocmai pentru că se obține porumb bun și loc de păscut nu mai e ca să mărim celelalte ferme zootehnice”.

La Heleșteni se aplică, și cu folos, cam tot ce știe țăr

ranul dintotdeauna. Chiar și acum, recoltarea s-a realizat rapid pentru că „au intrat în priză” cele 65 de atelaje, pentru că se mai cresc cai. Dar „fermierii”, adică șefii fermelor recrutați dintre membrii cooperatori, și Gheorghe Bortas de la Heleșteni, și Mihai Voicu de la Obroceni, și Gherasim Ilașcu de la ovine nu fug de avantajele științei agricole moderne. Dimpotrivă, inginerul Rotaru mărturisea că ei îl obligă să fie „mereu cu mina pe carte”, tehnologia trebuie asigurată fără cusur. „Simț organizatoric, dragoste de muncă și mai ales un respect al muncii și al averii obștii există din belșug în această comună în care n-avem nevoie de paznici și unde nu vine nimeni din afară să ne facă treaba, nici măcar să ne ajute la cules”. Muncesc oameni de toate vîrstele, mulți șefi de echipă sînt pensionari, numai la Heleșteni Nechita Serediuc are 70 de ani, Dumitru Bulhac are 68, Vasile Scripcaru „tot pe-acolo”, iar Gavril Ștefan chiar 72, căci „lucrul pămîntului nu s-a prea făcut cu ieșiri de tot la pensie”. Sînt și tineri, mai ales la zootehnie, unii, ca Ștefan Saișuc, Nicolae Rădeanu și Liviu Zaur, în stare să „se ia” cu vîrstnicii la meserie. Și mecanizatorii lui Dumitru Sofrac sînt „băieți extraordinari”, le place comuna lor, lucrează și cîștigă bine aici. „De fapt, îmi spunea inginerul Rotaru, am putut aplica aici cam tot ce-am învățat în școală. Din punct de vedere științific, chiar i-am învățat și pe alții. Am învățat și eu, la rîndu-mi, și mai ales organizare am învățat, căci în viață nu e mereu ca-n carte. Totul pornește de la oameni. Tehnica e cea deprinsă în facultate, în rest, fiecare comună, fiecare sat are sufletul său, obiceiurile sale. Pînă la urmă, și asta trebuie să facă parte din agrotehnică”.

CONSTANTIN DUMITRU ■

Toată grija pentru strînsul recoltei

(Urmare din pag 1)

treacă cu toată răspunderea la pregătirea terenului, la transportul îngrășămintelor organice și amendamentelor, la administrarea acestora potrivit tehnologiilor prevăzute pentru fiecare cultură. În aceeași ordine de idei, se cere realizarea programului privind revizuirea, repararea și punerea în stare de funcționare a sistemelor de irigații, astfel încît, în luna martie această activitate să fie terminată știindu-se că irigarea culturilor pe toate suprafețele amenajate constituie un factor de cea mai mare însemnătate pentru obținerea unor producții sporite.

În zootehnie se efectuează, în această perioadă, o serie de lucrări menite să asigure condiții cît mai bune pentru iernarea animalelor, pentru sporirea efectivelor și producțiilor. Astfel, este necesar ca o dată cu menținerea la pășunat să se acționeze cu forțe sporite la stringerea cocenilor, a altor furaje grosiere, astfel încît, pînă la 10 noiembrie toate nutrețurile care se mai află în prezent pe cîmp să fie adunate și depozitate în mod corespunzător.

Volumul mare de lucrări, din agricultură, timpul avansat pentru efectuarea acestora impune ca în toate unitățile agricole de stat și cooperatiste să se facă o amplă mobilizare a forțelor de la sate, să se organizeze cît mai bine activitatea pe cîmp, pentru a se asigura ritmuri înalte de muncă la stringerea roadelor toamnei, la transportul acestora și la depozitarea lor.

6 000 de locuitori ai comunei se vor muta curînd în case noi

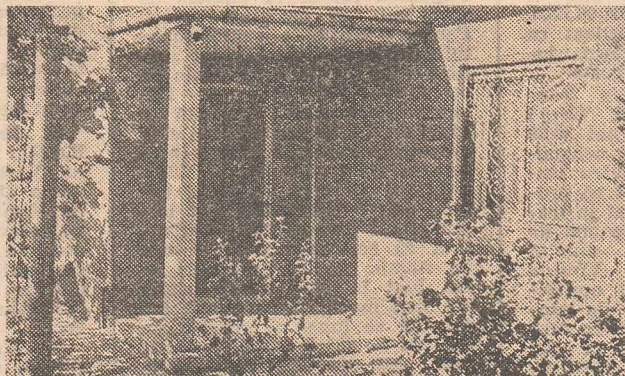
Duminică, într-un sat de cîmpie

Situată aproape la egală distanță de București și Oltenița, comuna Budești este una din acele trinitate așezări de cîmpie, nici prea mare, nici prea mică, ce acum, în aceste zile fierbinți de toamnă, reprezintă un adevărat etalon pentru agricultura județului Călărași.

Sediu al C.U.A.S.C. Budești, comuna are o suprafață de 1 000 kilometri pătrați, numără 10 800 locuitori și înglobează satele Aprozi, Crivăț, Buciumeni și Gruiu. În cele trei C.A.P.-uri și la I.A.S. Buciumeni, agricultură înseamnă a face de toate, de la cultura cerealelor la sericicultură, de la zootehnie la piscicultură, de la legumicultură la pomicultură. Adică a face aici agricultură înseamnă a realiza cu mîinile peste un sfert de miliard de lei pe an.

La Consiliul popular comunal e liniște deplină, doar într-un birou o întîlnim pe tovarășa Măndica Zanea, vice-

președintă a Consiliului popular și secretară adjunctă cu probleme de propagandă. Lăpădă de un telefon, cu un maldăr de registre în față, notează, centralizează, dirijează sau totalizează rezultatele ce-i parvin de pe frontul bătăliei pentru obținerea unei recolte care, așa cum arată datele, va fi excepțională. Foarte prompt sîntem informați despre situația la zi a recoltatului porumbului, a semănatului de toamnă, a efectivului de oameni și mijloace de transport ce se află la această oră în cîmp. Aflăm că la C.A.P. Gruiu recoltatul porumbului s-a încheiat, iar la C.A.P. Budești și C.A.P. Crivăț lucrează 200 de oameni, respectiv 100, la recoltatul ultimelor suprafețe, la rectificatul și transportul porumbului. Cultura de soia a fost strînsă în întregime astfel că peste 400 de oameni au fost trimiși la Budești și Gruiu pentru a recolta și transporta

Așa arată casele din Budești

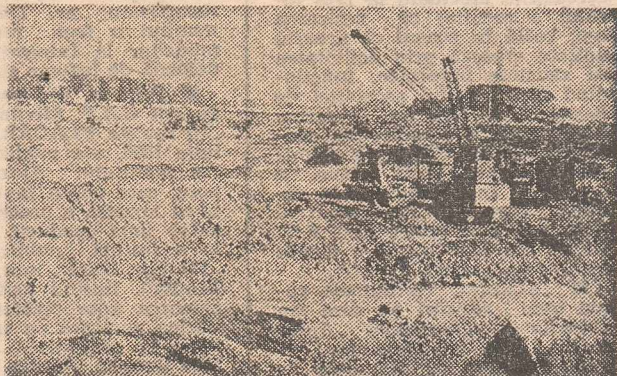
sfecla de zahăr. La Crivăț se mai lucrează și la stringerea legumelor, la Gruiu se termină construirea unui grajd, iar la semănatul gruului fiecare semănătoare realizează cel puțin 15 hectare pe zi, adică atît cît a fost planificat. La I.A.S. Buciumeni, personalul existent și sprijinul elevilor din comună fac ca nici aici să nu existe vreo problemă. Nici la transportul produselor din cîmp nu sînt probleme, există o secție a Consiliului popular comunal ce deține 30 de atelaje care împreună cu cele ale cetățenilor formează nonstop o caravană a belșugului. În acest moment al discuției, în birou intră inginerul-șef Sterie Dirmon, de la S.U.T. Budești, mai marele peste utilajele ce lucrează în apropiere, pe șantierul canalului Dunăre-București, și care a venit să întrebă unde e nevoie de o mină de ajutor.

Geografia șantierului numără 11 județe, Timișoara este lângă Iași, iar Ialomița peste drum de Buzău, dar toate sînt în marginea Budeștilor și este firesc ca din moment ce muncitorii mîنینcă piinea acestor locuri, să dea și ei o mină de ajutor la

treburile cîmpului. Iar ajutorul dat de ei în ultimele duminici a contat foarte mult în strategia acestei nobile bătălii a recoltei.

Se întoarce și tovarășul vicepreședinte Gheorghe Bucur; a fost dis de dimineață la achiziționarea unor animale pe care le-a și expediat la abatorul din Oltenița și după modul cum își freacă palmele, îmi dau seama că a făcut treabă bună.

Soarele, se pregătește să rupă linia orizontului, aruncînd o pulbere aurie peste perspectiva noilor edificii ale localității, între care un mare complex comercial, blocuri de locuințe, spital cu 150 de locuri, maternitatea și altele. De la secția de mobilă care aparține de U.F.E.T. București pleacă zilnic două vagoane cu produse din lemn de cea mai bună calitate, la fel ca o altă secție a C.P.A.D.M.-ului ce realizează mobilier de un bun gust deosebit, intens solicitat peste hotare. Și ar mai fi secția de articole sportive unde se realizează corturi și confecții destinate exportului, secția chimică unde se produce hidrozol sau cea care lucrează componente pentru întreprinderea „Acumulatorul”,

Geografia locului în plină transformare

în total 40 de secții și ateliere meșteșugărești.

Budești, o comună oarecare din noul peisaj al țării, trăiește din plin transformările socialiste ale acestei epoci fără precedent. Dacă pînă acum comuna era localizată într-un spațiu geografic milenar, la confluența Argeșului cu Dimbovița, foarte curînd peisajul va fi cu totul altul, aici urmînd să fie construit cel mai mare nod hidrotehnic al canalului Dunăre-București, cu ecluze, dane de acostare și o microhidrocentrală. În scurt timp, comuna Budești va deveni o localitate cu totul nouă, pe lângă care vor trece vapoarele ce vor naviga prin mijlocul cîmpiei și unde se vor construi noi blocuri pentru 6 000 de locuitori, o autogară, centrală telefonică, un nou edificiu de cultură, un spital modern și o stație PECO amplasată pe noua șosea națională ce va însoți viitorul drum de ape al țării. Esențial e faptul că toate aceste transformări spectaculoase nu sînt doar proiecte de viitor cu finalitate îndepărtată, ci sînt realități care se apropie de viitor în fiecare zi.

EUGEN NEGREA ■

„Acesta rinduri sînt scrise de pe un pat de spital, unde am fost surprins de un eveniment cu deosebită semnificație umană pe care vi-l relatez, rugînd să-mi scuzați scrisul intrucit el pleacă, repet, de pe un pat de suferință... Era miez de noapte: în salonul nr. 2302 al Spitalului județean Constanța — unde eram internat și eu — se prezintă un caz grav; comandantul de navă Ion Jerican, datorită unei congestii digestive puternice, pierdea mare cantitate de sînge. Personalul secției condus de dr. Virgil Surdu, medicii Marieta Baldoș, B. Drăghici, Maria Tibizova și asistentele medicale Maria Voicu, Elena Crăciun și restul colectivului au intervenit prompt pentru oprirea hemoragiei și redresarea stării pacientului, ce era foarte gravă; bolnavul avea nevoie de mult sînge. Tocmai în acea zi — 22.09.1988 — începuse în cadrul Institutului de marină examenul de brevet pentru ofiterii de punte și electromecanicii din Marina Comercială. Acești bravi marinari, la apelul secretarului de partid al Departamentului transportului naval, inspectorul principal Vasile Rădulescu — care, împreună cu ceilalți inspectori din departament au fost primii donatori de sînge — fără întîrziere, cei 54 de flăcăi s-au prezentat „în pas alergător”, ca să folosească o formulă consacrată, la Centrul de recoltare și au donat singele lor pentru colegul aflat în mare pericol, salvîndu-l. În felul acesta au înțeles cei 54 „lupi de mare” să-și înceapă examenul, urcînd o nouă treaptă a omniei marinarului român”. (Serban Gheorghiu, strada Decebal, nr. 16, Constanța).

■ **Consiliul popular municipal Galați:** „La scrisoarea adresată revistei Flacăra, prin care Elena Prusac din Galați, micro 18, blocul G, 9, apartamentul 2, reclamă faptul că prin activitatea unității Radio-T.V. de la parterul blocului se produc zgomote mari, ce afectează liniștea și confortul locatarilor de la etajul I — scrisoare trimisă-nouă spre competență rezolvare — vă comunicăm: din cercetările efectuate la fata locului a rezultat că sesizarea este reală în sensul că această unitate creează prin activitatea sa zgomote puternice, funcționînd fără acordul asociației de locatari și fără un program bine stabilit. De asemenea, conducerea I.J.P.I.P.S., a cărei unitate este, nu a luat măsuri de antifonie. În consecință, în sedința Biroului Permanent al Comitetului Executiv al C.P.M. Galați din 17.08 a.c., s-a dispus închiderea acestei unități”.

■ „Alăturat, vă anexez copia unei sesizări pe care am expediat-o recomandat Autobazei I.T.A. din soseaua Chitilei, în urmă cu mai bine de o lună de zile, sperînd că se vor lua măsurile ce se impun; am primit un telefon din partea conducerii acestei autogări prin care mi s-au dat asigurări că se vor lua măsurile preconizate de subsemnatul, care erau într-adevăr necesare, mulțumîndu-mi-se pentru sesizarea făcută (sugeram, printre altele, că e necesar ca autobuzele să tragă la peronele de plecare din timp, pentru a se evita aglomerarea; să poarte obligatoriu la parbriz tablă indicînd direcția de mers, pentru a nu se crea confuzii; să se respecte peronele de plecare afișate în autogară, etc.). Din păcate, lucrurile nu s-au schimbat cu nimic și, iată, mă adresez acum dumneavoastră cu speranța că în cele din urmă conducerea autobazei Chitila va deveni receptivă la dorințele noastre, ale călătorilor. Dovadă lipsei de receptivitate a numitei conduceri, vă dau numai un singur exemplu: în ziua de vineri, 23 septembrie a.c., autobuzul ce trebuia să plece la Ologeni la orele 16, a parcat la peron la 15.55, deci cu numai 5 minute înainte plecării, fără a avea la parbriz afișată direcția de mers. Vă puteți imagina ce imbold zeală s-a produs, cu atât mai mult cu cit în interiorul autobuzului se aflau circa 20 de persoane luate de la garaj sau de pe drumul pînă la autogară, acestea ocupînd astfel majoritatea locurilor sau așezînd pe ele diverse bagaje sau obiecte de îmbrăcăminte”. (Ioan Băntea, strada Mănăstirea Horezu, sectorul 1, București).

Scrisoare comentată

Un gest întîrziat

„Poate aceste rinduri vor fi citite și de acel om care mi-a pricinuit această grea suferință, poate se va gîndi să mă caute și să vadă că mai trăiesc, deși putea să mă omoare. Numai că el m-a uitat pur și simplu.” Ne scrie Vodă Florea din comuna Chirnoși, județul Călărași. Era vremea culesului de vie cînd l-am întîlnit. Meraea în cîrje după a patra intervenție chirurgicală, încheiată cu bine de colectivul de medici — Șerban Alexandru și Ion Lascăr — de la Spitalul de urgență. Înțelegerea de a-și ajuta un semen l-a adus mult necaz și suferință. „Mă întorceam, ca de obicei, acasă de la serviciu, cînd l-am văzut pe fostul meu coleg de muncă, Rotcu Tudor, cu mașina în pană. Am rezemat bicicleta de un plop și amîndoi am început să curățăm carburatorul. Fiind pe partea dreaptă a soselei, cu spatele, n-am observat mașina care venea cu viteză. Fără să-mi dau seama ce se-nîmplă m-am trezit lovit violent și proiectat în portbagajul mașinii. Nu știu cum am ajuns la spitalul din Oltenița.” Ulterior află că, aici, numai la insistențele lui Oprea Mihai, milițianul, este salvat de la amputarea piciorului. I se acordă un prim ajutor și este dus, în acea noapte, la Călărași. Nu-i suride norocul, pentru că medicul care-l operează pleacă a doua zi în concediu, fără a-l lăsa în grija altui coleg. Lucrurile se complică și după nouă zile de spitalizare cei de la Călărași hotărăsc trimiterea de urgență la București, unde suportă trei operații. Rămîne fără degetul mare, urmînd ca după un timp să i se facă și grefa de os. Diagnosticul o impunea: fractură dublă deschisă, gamba stîngă, o treime din lungimea piciorului. Chemat în iunie la Comisia de expertiză medicală din Călărași, este pensionat temporar. Speră ca în ianuarie 1989 să se poată sprijini și pe piciorul stîng și să fie apt de muncă. E greu de crezut, dar în tot acest răstimp, cei ce i-au pricinuit suferințe și durerea fizică nu au „îndrăznit” să-l deranjeze nici măcar cu o vizită sau cu un salut de binețe, deși stă mai mult prin spitale decît acasă. Cel care l-a accidentat, Cojocaru Dumitru, are mașină și nu i-ar fi fost greu să-l întreb de sănătate. Legal îl poate acționa în judecată, însă nu-și dorește așa ceva. Nu-i stă în fire să umble pe ușile tribunalului. A crezut în omenie, în vorba bună a semenului care aduce puțină mîngîiere. Ii vine greu să înțeleagă că Rotaru Tudor nu i-a întins o mîină de ajutor prietenească, așa cum o făcuse el în acea zi de ianuarie. Încă mai așteaptă, chiar și în ceasul al doisprezecelea, gestul uman, de înțelegere, ce-nîrzie să vină.

MARIA BOGDAN RADU ■

■ **Consiliul popular municipal Piatra Neamț:** „Referitor la scrisoarea adresată revistei de către Vasile Orza, domiciliat în Piatra Neamț, strada 1 Decembrie 1918, blocul 33, apartamentul 27, prin care solicită sprijin în vederea încadrării în muncă avînd vîrsta de 19 ani și fiind absolvent a 10 clase, vă comunicăm: cu dispoziția de repartizare nr. 7161/31.08.1988, numitul a fost repartizat ca muncitor la Întreprinderea județeană de legume și fructe”.

■ **Primim, din partea conducerii C.A.P. Slivilești, Gorj:** „În revista FLACĂRA nr. 30/29 iulie 1988, s-a publicat scrisoarea numitului Alexandru Bunoiu, care acuza faptul că unitatea noastră a procedat la tragerea unei conducte de apă de la o fîntînă publică numită „Fîntîna Mare”, sau „Fîntîna Eroilor”, lipsind astfel aprovizionarea unor cetățeni de cantitatea necesară de apă. În realitate vă comunicăm că în anul 1966 această fîntînă a fost renovată, ocazie cu care — și prin hotărîrea unei adunări cetățenești — s-a hotărît racordarea fîntînii la C.A.P. În toamna anului 1987, din inițiativă proprie, A. Bunoiu a demolat această fîntînă a valorificat o parte din materiale, distrugînd conducta din azbociment ce făcea legătura cu grajdurile C.A.P., cioporul de oi rămînd astfel fără apă. Acționat în Comisia de judecată, A. Bunoiu a fost obligat să achite contravaloarea lucrării distruse și amendat cu 2.700 lei, conform articolului 217 c.p. El însuși s-a angajat, printr-o declarație scrisă pe care o anexăm, că va reface fîntîna exact așa cum a fost. Nici la ora actuală situația acestei fîntîni nu este rezolvată însă, o parte dintre săteni acționîndu-l în judecată pe numit, scopul final al acțiunii acestuia fiind de fapt captarea izvorului pentru mărirea debitului de apă și introducerea ei la locuința sa și la cea a fratelui său, Bunoiu Florin”.

■ **Consiliul popular al sectorului 3:** „În legătură cu scrisoarea prin care Elena Ziarchevici, domiciliată în strada Sublocotenent Popa, nr. 5, blocul 15-B, apartamentul 51, sesizează că i s-a reținut în mod nejustificat chiria pentru luna octombrie 1987, pentru locuința ce a deținut-o în sectorul 3, strada Soldat Spiridon Matei nr. 1, blocul 9, apartamentul 75, vă comunicăm că sus-numita a ridicat de la casieria Întreprinderii I.C.R.A.L. „VITAN” suma de 462,00 lei, reprezentînd contravaloarea chiriei respective”.

plece la ora 23.30, circuliînd experimental astfel o lună, după care orarul ei se va definitiva în funcție de eficiența obținută”.

■ „Atît eu cit și soția mea sîntem cardiaci cu tensiune ridicată, oscilantă; neputîndu-ne deplasa mereu la policlinică pentru verificări ni s-a recomandat procurarea unui aparat de tensiune. După multe zile de căutări am găsit, spre bucuria noastră, un astfel de aparat la Tehnica medicală nr. 7 din strada Brezoianu, în ziua de 26 sept., ora 13.45. Aparatul cu stetoscop costa 1.250 lei, eu nu aveau la mine decît 1.150. Am achitat aparatul, rugînd-o pe tovarăsa de la ghișeu să-mi păstreze stetoscopul pînă mă reped acasă să completez suma. Mi s-a spus că să mă duc liniștit, unitatea închide la orele 20. Am revenit după circa două ore, am găsit un alt schimb — care asistasă de altfel la prînz, la cumpărarea aparatului — și care mi-a spus, spre surprinderea mea, că stetoscopul fusese vîndut. I-am rugat pe cei din magazin să-mi primească înapoi aparatul, fără stetoscop nu-l pot folosi!, dar degeaba. Mi s-a recomandat să sun din cînd în cînd la telefon, poate va apare un stetoscop, dar oricine știe că acesta este aproape imposibil de găsit. Acum stau și privesc tensiometrul pe care nu-l pot folosi, vă rog ajutați-mă să rezolv această problemă”. (Măzăreanu Gh., Intrarea Bădeni nr. 1 A, bloc M.13.A, apartamentul 5, sectorul 3, București — telefon 44.53.93).

■ **Ministerul Sănătății:** „Ca urmare scrisorii adresate redacției de către Marilena Stanciu din București, b-dul Mihai Bravu, nr. 45-47, blocul P.16, scara C, apartamentul 90, sectorul 2, în care își exprimă nemulțumirea pentru faptul că nu a putut beneficia de tratament copilul său la Dispensarul policlinic de copii al sectorului 2, cabinetul de oftalmologie; în urma cercetărilor efectuate s-au desprins unele deficiențe în organizarea activității acestui cabinet dîndu-se indicații în acest sens pentru remedierea celor constatate și preîntîmpinarea nemulțumirilor din partea populației. S-a dispus ca numita să se prezinte la cabinetul de oftalmologie în vederea consultului și tratamentului necesar copilului său”.

■ **Procuratura Generală a R.S.R.:** „La scrisoarea numitului Vasile Constantin din comuna Dragodava, satul Picior de Munte, județul Dimbovița, vă facem cunoscut că sesizarea acestuia a fost întemeiată declarîndu-se astfel recurs extraordinar, care a fost trimis Tribunalului Suprem pentru judecare”.

■ „Mă numesc Dumitru Cuțitei și domiciliiez în București, strada Timuș Nicolae nr. 9, sectorul 4. La data de 14 septembrie mi s-a reținut din pensie, de către Circumscripția financiară a sectorului 4, suma de lei 300. Deplasîndu-mă la Casa pensiilor am fost îndrumat la circumscripția financiară ce a recunoscut greșeala, înmîinîndu-mi o hîrtie către Casa pensiilor pentru încetarea popririi, dîndu-mi-se totodată un bilet pe care scria „restituire”. Cînd m-am prezentat să ridic banii, mi s-a spus că să aștept, că îi voi primi prin poștă acasă. Nu înțeleg de ce atîtea drumuri pentru o sumă ce-mi aparține și de care am nevoie și care nu mi-a parvenit nici pînă acum?!”

■ **D.P.M.O.S. — Municipiul București:** „Urmare scrisorii adresate de către Neli Rădoi din București, strada Grăditea nr. 11, blocul D.3, apartamentul 31, care arată că este absolventă a Liceului industrial nr. 4, promoția a.c. cursuri de zi, solicitînd sprijin pentru a fi încadrată în muncă, vă informăm că în urma verificărilor efectuate tinăra a fost repartizată la Întreprinderea „TRICODAVA” a cărei conducere, pe data de 31.08 a.c. i-a aprobat încadrarea”.

■ **Întreprinderea „LARO-**

MET”: „Referitor la scrisoarea numitului Gheorghe Marin, vă comunicăm că acesta a primit garsoniera nr. 7 din B-dul 1 Mai nr. 126, sectorul 1, începînd cu data de 14 septembrie a.c.

Pagină realizată de HORIA PATRAȘCU ■

Poșta redacției

Jordan Doru — Predeal: Din cite ne-ați scris, nu. ● **Asociația de locatari, str. Stelian Mihale nr. 11, Bl. PM 94 — București:** Blocul dv. este inclus în lista de reparații pe 1989. ● **Ciupercă Cristina — Tulcea:** C.E.C. nu ține evidența alfabetică a libretelor de economii. Pentru identificarea numărului de libret, titularul trebuie să specifice felul libretului, unitatea emitentă, data emiterii sau efectuării unor operații. ● **Faur Ilie — Turda:** Pachetele cu cărți sînt alcătuite, la cererea cumpărătorilor, pentru anumite ocazii, numai din acele cărți care există în unitate și pentru vinzare separată. Dacă un cumpărător dorește numai un titlu, vinzătorul este obligat să desfacă pachetul, dacă în raft nu mai există. ● **Barbu Pătru — Bălg:** Indemnizația lunară ce se cuvine administratorilor asociațiilor cu mai puțin de 450 membri titulari de contracte este de 990 lei. ● **Popovici Adriana — București:** Intrucît aveți domiciliul stabil în Hîrlău, pentru întocmirea dosarului de ajutor lunar, conform Decretului 410/1985, este necesar să prezentați negație de la D.P.M.O.S. Iași, Oficiul de asistență socială. ● **Popescu L. Alexandru — Constanța:** Oamenii muncii din cadrul M.T.Tc. beneficiază de permise de călătorie gratuită clasa a II-a pe orice distanță. De clasa I beneficiază în următoarele condiții: de la clasa de retribuire 23 în sus, iar la muncitori echivalent cu retribuirea 2920 lei; cei care au primit decorațiile Meritul C.F.R., Erou al Muncii Socialiste, Erou al R.S.R. ● **Lupuș Ioan — Cimpia Turzii:** Ați fost înțeles și la recomandarea medicului vi s-au oferit încă de anul trecut două locuri de muncă, paznic sau mașinist într-o secție fără noxe, pe care le-ați refuzat. De ce? ● **Neacșu N. Camelia — Caracal:** Potrivit Metodologiei organizării și desfășurării concursului de admitere în învățămîntul superior, în situații de medii egale pe ultimul loc, candidații sînt departajați, în ordine, după: a) suma, mediilor obținute la toate probele; b) mediile obținute la proba de departajare, în cazul sumelor egale. La Filologie, proba de departajare este cea de Limba română. ● **Purice Marius — Constanța:** La cursurile de calificare pentru funcția de magaziner CF — conductor bilete, condițiile sînt minimum 10 clase și vîrsta minimă de 18 ani. ● **Popa Constantin — com. Lungesti (Vilcea):** Aveți vechime corespunzătoare. Adresați-vă Consiliului de conducere pentru întocmirea dosarului de pensionare (Legea 4/1977). ● **Conuț Mihai — București:** Ați fost trecut la poziția 7 și pînă la sfîrșitul anului veți primi un apartament. ● **Georgescu Gabi — Focșani:** În urma cercetării scrisorii de către Consiliul popular municipal, s-a pus în vedere administratorilor și președinților comitetelor asociațiilor de locatari să elibereze urgent uscătoria pentru ca locatarii să beneficieze de ea în condiții corespunzătoare. ● **Jiga Maria — com. Pingărați (Neamț):** Dacă soțul dv., Jiga Mihai, nu se achită de obligații față de cei 5 copii, puteți sesiza Procuratura locală pentru ca el să fie cercetat pentru infracțiunea de abandon de familie.

REGHINA VARVICI ■

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

Cultura română și idealul unității naționale

De-a lungul diferitelor epoci istorice, cultura românească s-a format, dezvoltat și afirmat ca o cultură unitară, aparținând întregului popor român, pe deasupra frontierelor nedrepte care îl separau și îl țineau — în întregime sau numai în parte — sub jugul dominației imperiilor vecine. Unitatea culturală a națiunii române a precedat înfăptuirea și desăvârșirea unității sale politice, contribuind la înțărirea conștiinței naționale, la mobilizarea maselor.

Astfel evenimentul politic al Marii Uniri a fost precedat de activitatea pașoptiștilor, unioniștilor, a celor care au mobilizat soldații la 1877. Dezvoltarea culturii românești din a doua jumătate a secolului al XIX-lea și din primele decenii ale secolului XX a fost asigurată de o generație de gânditori înaintați, de savanți, oameni de litere și artă, care s-au afirmat adesea în luptă cu ideile și teoriile idealiste, învechite, conservatoare, ce urmăreau menținerea vechilor rânduiri, dar și în activitatea practică, în focul actelor și evenimentelor revoluționare. Este epoca în care învățămintul, știința, literatura și arta au luat un deosebit avânt, iar numele celor mai proeminente personalități ale poporului nostru apar acum cu strălucire, intrând în tezaurul culturii naționale și universale. Printre aceștia, aflăm pe Mihail Eminescu, I. Creangă, G. Coșbuc, I. Slavici, Al. Odobescu, Titu Maiorescu, Spiru Haret, E. Bacaloglu, G. Țițeica, Gr. Cobăcescu, S. Mehedinți, Gr. Antipa, Emil Racoviță, Ion Ionescu de la Brad, P.S. Aurelian, Carol Davila, Victor Babeș, Ion Cantacuzino, Gh. Marinescu, St. Stăncă, V. Conta și alții. Predind sau preluând ștăfeta predecesorilor, o serie de istorici, adevărați savanți patrioți, ridică istoriografia românească la înălțimea idealurilor politice ale ro-

mânilor. Printre aceștia aflăm pe Nicolae Bălcescu, Mihail Kogălniceanu, Al. Papiu-Ilarian, August Treboniu Laurian, George Barițiu, Bogdan Petriceicu-Hașdeu, Al. D. Xenopol, Nicolae Iorga, Vasile Pirvan și alții. Acum se publică cele mai importante colecții de documente, vechile cronici, operele istorice ale lui Dimitrie Cantemir, Gh. Șincai, încep săpături arheologice sistematice, se creează Muzeul Național de Antichități. Pe baza materialului adunat se dau la iveală primele lucrări de sinteză, dintre care „Istoria românilor din Dacia Traiană” a lui A. D. Xenopol înregistrează prin valoarea sa un mare interes din partea lumii europene. Începuturile arheologiei românești sunt ilustrate de numele lui Al. Odobescu și Gr. Tocilescu, iar cercetările de istorie medie de D. Onciul, V.A. Urechia ș.a. Vasile Pirvan (în arheologie și istoria medie) și Nicolae Iorga (în toate ramurile științei istorice) ridică la nivel superior cercetările românești de la începuturile secolului XX integrând istoria României în istoria universală. Filologia, dominată într-o primă perioadă de dezbaterile pentru demonstrarea latinității limbii, își găsește rezolvarea printr-o abordare științifică a obiectului.

Afirmarea ideii despre caracterul latin al limbii și poporului român a constituit și în această epocă un factor progresist, un stimul în lupta de eliberare națională. Limba este studiată acum ca un rezultat al întregii dezvoltări istorice a poporului nostru. Pe acest fundament se trece la alcătuirea unor dicționare și studii speciale. Opera monumentală din acest domeniu — Etymologicum Magnum Romaniae — a lui B.P. Hașdeu înregistrează un mare succes în epocă și peste veac. Studii de gramatică, fonetică, etimologie, dialectologie, folclor, texte

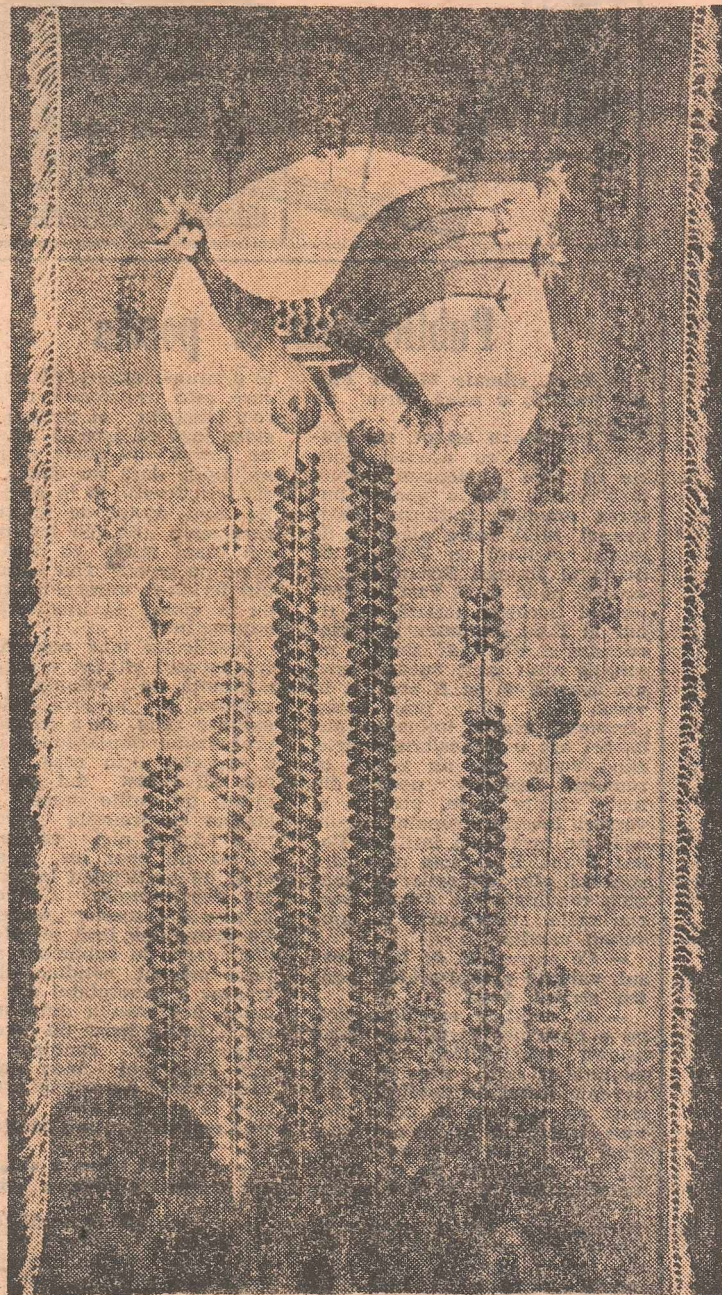
vechi, ortografie, de structura limbii ș.a. sint elaborate acum de savanți precum Alex. Philippide, Aron Densușianu, Ion Nădejde, G. Barițiu.

Știința din Transilvania s-a afirmat prin contribuțiile lui Pavel Vasici, D. Popovici-Barcianu, Florin Porcius, Nicolae Teclu, Bolyai János. În panteonul culturii românești de la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului XX se înscriu și operele prestigioase ale transilvănenilor Ion Bogdan, I. Russu-Sirianu, C. Popa-Lisseanu, Ion Lupas (în istorie), At. Marienescu, Ion Bănu, C. Diaconovici (în filologie). Gândirea sociologică și politică a fost reprezentată de Vasile Goldiș, A.C. Popovici, Aurel Lazăr ș.a. Numeroși oameni de știință români din Transilvania, în frunte cu dr. Victor Babeș, și-au putut desfășura activitatea lor creatoare în țara liberă, făcând nu numai opere științifice de seamă, ci și elemente ale unității culturale românești.

Apropiata sărbătorire a 70 de ani de la făurirea statului național unitar român constituia un prilej de a evoca cu înaltă cinste și mândrie patriotică glorioasă istorie a poporului român, permanența sa în spațiul geografic și istoric al vechii strămoșești, eroismul luptelor contra dominației străine, pentru păstrarea ființei naționale, unitate, libertate națională și socială. De asemenea, a aportului culturii românești, a unor proeminente personalități la sprijinirea conștiinței naționale în determinarea unui act istoric, legic, din evoluția progresistă a poporului nostru.

Sub înfririrea actului Unirii din 1918 stau toate înfăptuirile ulterioare ale poporului nostru, dintre care cele mai luminoase se înscriu în anii construcției socialiste.

SILVIU GH. NICOLAU ■

Cela Neamtu — „Flori spre slavă”

ANCHETĂ FLACĂRA

„Creșterea limbei românești ș-a patriei cinstire”

S-au împlinit 121 de ani de cînd, în mai 1867, la București se convoca Societatea Literară Română, ale cărei lucrări aveau să pună bazele Academiei Române. Au trecut 121 de ani în care cultura și știința românească s-au ridicat la rangul de instituție de stat, ani în care limba română a devenit instrumentul atîtor valori literare și de gândire filosofică.

Retrăind cu emoție evenimentul atît de important în edificarea culturii noastre naționale, ne amintim, dintre atîtea fapte și idei de răsunset, tulburătorul discurs de „recepțiune” pe care o personalitate a timpului, Ștefan Golescu, îl rostea în numele guvernului, punînd în evidență „misli” cu adîncă semnificație pentru ziua de atunci și pentru totdeauna: „nu poate fi dorință mai legitimă... pentru membrii aceleiași națiuni... decît aceea de a-și cultiva limba națională, tezaur pe care nu este putere omenească să-l iee de la un popor”. (...) „d-voastră primiți astăzi de la națiune un depozit de o valoare inestimabilă, limba sa. În această sală... și în această zi în care vorbește inimile tuturor românilor, ce v-ar putea zice guvernul României, ce nu ar fi deja în inimile dumneavoastră? În aceste inimi cetim această dorință ca Societatea Literară să nu uite nici un minut că depozitul sacru primit de la străbuni, limba, trebuie să-l lăsăm posterității române... întreg și intact”.

Inspirați de această deviză patriotică, superbă în expresia și adevărul ei, am adresat mai multor oameni de cultură invitația de a fi părtași la dezbaterile deschise tuturor generațiilor despre „creșterea limbei românești”, propunîndu-le drept punct de pornire întrebările ce urmează:

1. În ce fel ați comenta dumneavoastră aprecierile făcute în urmă cu 121 de ani?
2. Cum vedeți actualitatea datoriei la care ele se referă?
3. Ce faceți prin trudă, prin opera și viața dumneavoastră, pentru creșterea limbii române?

Aici se încheie ancheta noastră, la care au răspuns: Titus Popovici, G. Dimisianu, Aurei Covaci, Dan Grigorescu, Ilcana Vulpescu, Eugen Barbu, Ioanid Romanescu, Gheorghe Tomozel, Mihai Beniuc, Ovidiu Zotta, Nicolae Manolescu, Daniel Dimitriu, Romul Munteanu, Marin Sorescu, Edgar Papu, Petru Poantă, Val Condurache, George Alboiu, Dinu Săraru, Eugen Simion, Constanta Buzea, Cezar Baltag, Gheorghe Bulgăr, Fănuș Neagu, Cezar Ivănescu, Ioan Alexandru, Gheorghe Pittuț, Nicolae Dragoș, Cornelia Sturzu, Ștefan Augustin Doinaș, Romulus Rusan, Mihai Ungheanu, Gheorghe Grigoreu, Ion Cristoiu, Zoe Dumitrescu-Bușulenga și Romulus Vulpescu.

Strălucitoarea constelație „Madrigal”

Dialogul purtat de fondatorul acestei corale de cameră, unică în România și în lume, remarcabilul muzician, profesor și compozitor Marin Constantin, cu muzicologul de varii preocupări Iosif Sava este o operă publicistică bine articulată și structurată, bogată în informații și comentarii. Marin Constantin are avantajul de a veni la acest festin artistic cu merindea fabuloasă a multor idei trăite, iar Iosif Sava are darul de a agrementa acest festin cu frugalitatea unor citate, practică larg uzată la mai toate emisiunile noastre muzicale. Oricum, din această orchestrare a dialogului cititorul poate desprinde multe idei prețioase, înainte de toate despre „Madrigal” ca istoric și performanță.

Cădea ambiționează să fie și o recapitulare a bucuriilor și ne-cazurilor muzicii din ultimele decenii, drept pentru care cei doi interlocutori împart în stînga și în dreapta lauri pentru diverși compozitori, judecând din perspectiva colaborării cu corala „Madrigal” sau a formării personalității dirijorului acestora.

Cu toate că orice iubitor al muzicii auzit mai beneficiază de o sursă de informații încă mai prețioasă, cursul Artei construcției și interpretării corale de Marin Constantin, recenta ediție Constelația „Madrigal” e un apendice valoros, ab-

(Continuare în pag. 11)

NICULAE STOIAN ■

Iubirea de frumos

Oedip

Am ascultat la Opera Română această tragedie lirică după poemul lui Edmond Fleg, după cum se știe, una dintre cele mai de seamă opere componistice ale veacului nostru.

Nu ca spectacol ci concert recitativ, așa cum ascultăm Simfonia a IX-a și Ioana pe rug a lui Honegger.

Enescu își dă aici măsura deplină a genialității sale, dar avînd textul la îndemînă (Editions Salabert, Paris, 1934) am putut urmări din aproape înflecțiunile de gînd ale compozitorului.

Oedipul lui Sofocle era, cum spune Heidegger filosoful despre tragedia greacă în general, Göttesdienst, slujire, și ca atare restituirea ei omului, eonului, Logosului intrupat în istorie este cu neputință: și templul de la Olimpia și jertfele de bol au dispărut, așa cum erau ele în Semnificativ atunci.

O prezentare concert așadar a acestui himn al purificării cum l-am putea numi ni se pare mai aproape de ceea ce poate un compozitor al veacului acestuia readuce în fața noastră din lumea veche.

Avem de astă dată, am înțeles, cea dintîi reprezentare integrală a textului muzical a lui Enescu, iar vocea de bas a lui Nicolae Florescu, acest mare și viguros cîntăreț de talie internațională este cea slujitoare a textului în fibrele sale cele mai greu abordabile de către vocea umană.

În actul al treilea și în epilog mai cu seamă, interpretul își dă măsura seriozității cu care conduce tragicul poemului înspre catharsis, cînd eumenidele, aducătoarele aminte, zînele bune, nu zilelele bune cum greșit s-a propus, lasă în șoaptă să se audă corul fericirilor: Makarioi oi Katharoi Te Kardia, așa-i originalul grecesc, iar cel francez sună „Heureux celui dont l'âme est pure”.

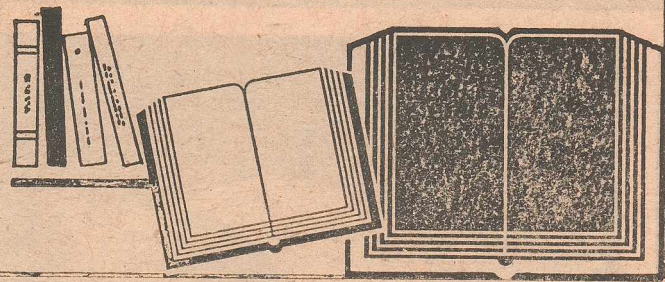
Fericit curatul cu sufletul — pacea blindă, pacea bună, liniștea se așterne peste un destin ajuns la înseninare prin acceptarea suferinței.

Dacă zeii ar suferi cu noi, spune Poetesa Sapho din acest spațiu al lui Sofocle, ar fi vrednici de încrederea noastră, dar ei refuză suferința, așa era atunci. La suferința ta trebuie să se conjuge o putere superioară înfinită și asta lipsea lumii lui Oedip și așa va irumpe în noul eon ca viață a lumii.

Eram la acest concert auzindu-l pe Oedip vorbind în românește parcă ascultînd o pre-Mioriță. Enescu ne incită aici, în acest spațiu al nostru, de-a ne pune și repune cu toată seriozitatea marile probleme ale vieții. Oedipul cîntat de Florescu cu toți ceilalți, cu decența corului și vigoarea orchestrei, este un eveniment și se cade să-l primim ca atare.

IOAN ALEXANDRU ■

VITRINA CARTILOR

Publicistica și poezia

— Deci, stimate Mircea Florin Sandru, o nouă carte de versuri...

— Pe care o aștept, nu exagerez deloc, cu aceeași emoție cu care așteptam primul meu volum *Elegie pentru puterea orașului* (Editura „Eminescu”, 1975). Între placheta de atunci, distinsă cu Premiul de debut al Uniunii Scriitorilor, și această nouă carte *Pași pe acoperișul fierbinte* (aflată sub tipar la Ed. „Eminescu”), a trecut destul de mult timp, nu atât de mult încât bucuria unei noi apariții să se fi atenuat în vreun fel. Mai mult chiar, „frisonul” acestei iminente publicări are o intensitate aparte, fiind vorba de un volum ce reunește selectiv poeme din toate cărțile mele, precum și versuri inedite, grupate într-un ciclu pe care l-am intitulat *Podul Grant*. E o carte prin care sper să ofer cititorilor o imagine convingătoare asupra poeziei mele, „obsedată” de universul citadin.

— Ce reprezintă de fapt, orașul, valorile urbanismului pentru scrierul dvs.?

— O realitate caleidoscopică, cu o puternică forță de impact asupra sensibilității mele. Am explorat-o prin vers și mi-a devenit destul de familiară; mă mișc cu ușurință în acest univers trepidant în care fiecare clipă arde pînă la incandescență. E vorba însă de un oraș metaforic, menit să desemneze un anumit mod de existență, sincronizarea ființei umane cu ritmurile acestui sfîrșit de secol. Mă fascinează realmente aceste uimitoare resurse de adaptare ale omului la problemele esențiale ale societății; capacitatea lui de a-și găsi echilibrul interior într-o lume grăbită, nărcă prea grăbită.

— Care este partea trăită și partea literară din creația dvs.?

— Poezia încorporează fireș-

te o anume experiență de viață, care este transferată în planul real-imaginar al poeziei. Consider însă că această dimensiune „trăită” nu poate să însemne nimic dacă nu există vocația transferului ei în plan artistic. Sînt destul de mulți cei care spun „Eh, eu am trăit și am văzut atîtea că dacă m-as pune pe scris...” Din păcate sau din fericire, miracolul trecerii de la viață la literatură presupune har.

Predilecția mea poetică pentru toposul citadin e legată cu siguranță de voluptatea de a explora, la propriu, cele mai ascunse zone, de a cunoaște în profunzime dimensiunea umană a orașelor prin care am trecut. Mi-a fost dat să cunosc destul de multe orașe, să le străbat cu frenezia care nu m-a părăsit nici azi, simțindu-mă nu doar un spectator ci și un participant la mișcarea lor neîntreruptă. Convertirea în poezie a acestor „scene” trăite presupune însă un efort de distanțare, de sublimare a faptului mărunț, cotidian, de extragere a generalului din particular, a eternului din tranzitoriu. „Orașul liric” pe care am încercat să-l conturez nu e nici Făgărașul meu natal și nici vreunul din marile orașe pe care le-am cunoscut, ci o sinteză realizată cu mijloacele poeziei.

— Este ziaristica o sursă sau un „pericol” pentru tînărul scriitor?

— Ca ziarist am călătorit și am cunoscut oameni și locuri, am plonjat cu ochii deschiși în valurile realității. Există deci influențe benefice între publicistică și poezie; ele pot coexista în spațiul aceleiași sensibilități. Și, ca să mă citez, rămîne ca autorul în cauză să știe foarte exact unde sfîrșește publicistica și unde începe poezia.

DORIN SALAJAN ■

Cronica literară

de Romul Munteanu

„Migălos, facem vorbe...”

De foarte multă vreme singura surpriză pe care o oferă Mircea Ivănescu cititorilor, cu o altă alegere de versuri nouă, este aceea de-a rămîne așa cum ne-a înștiințat odată cu apariția primei sale cărți. Dacă am vorbi în termeni borgesieni despre autor, am fi gata să spunem că această carte l-a precedat, măcar la modul afectiv; am mai adăuga că era de mult scrisă în el însuși, programindu-l să rămînă în întreaga sa carieră prizonierul rafinat al propriei maniere literare. Așadar, *Versuri vechi, nouă* (Editura Eminescu, 1988) sînt așezate și ele în aceeași tipare de multă vreme stabilite. Mircea Ivănescu concepe poezia ca o modalitate specifică de comunicare între el și ea. El transmite mesaje, iar ea le înțelege sau nu le înțelege. El alege cuvinte și ea le citește, el caută vorbe și ea le consideră uneori tot vorbe, altele de-a dreptul minciuni. Ceea ce capătă o pregnanță mai mare în actualul volum de versuri al lui Mircea Ivănescu este sentimentul de precaritate a cuvintelor, inconsistența lor, puterea redusă de reprezentare și transmisie.

Impresia obsedantă a poetului rezultă din constatarea că în viață toate fenomenele se repetă, ca și obiectele și sentimentele generate de acestea: „istoria se repetă — sînt iarăși într-o dimineață cu același / soare, la aceeași masă și vîd — prin fereastra imensă, / la fel, pomii cu verdele întunecat pîndind, și mă tem să / mă gîndesc că sînt aceleași gînduri, despre care aș / vrea să spun că spun ceva...” (*Feele lui Tieck*).

Între realitate, cuvinte și destinatar se stabilește o relație fragilă, variabilă, probabilă și cel mai adesea repetabilă. Cursa cea mare a poetului constă într-o permanentă căutare și alegere de cuvinte capabile să semnifice ceva. Acest efort este atît de obsedant încît prezența lui este evidentă și explicită în cele mai multe poezii. Enunțurile se repetă cu unele nuanțe destul de mărunte. Din „hambarul” numit „sonatoriu” reținem doar cîteva ce ni se par mai elocvente: „să căutăm să alegem acele / vorbe, pe care să le alegem cit / mai avantajos /” (*Poezia este și ea o justifiere*?). Alături, actul lecturii se arată a fi imposibil: „spune ea, cînd într-adevăr îi punem în față vorbele noastre — dar nu înțeleg nimic — și suride.” (*ea nu înțelege scrisul nostru de mină*). Cînd comunicarea coboară spre gradul zero, cînd mesajul nu trece dincolo de emițătorul său, în conștiința poetului se instalează starea de solitudine: „stau, și fac vorbe, și în realitate — / realitatea e că nu sînt cituși de puțin adevărate / vorbele astea — n-au să răzbească din această singurătate / niciodată” (*decît totuși că vorbele ar trebui să însemne ceva*).

Poezia sa devine un joc al cuvintelor imaginat, o reverie cu limite labile, semnele realului fiind și ele destul de incerte. Confesiunea directă a scriitorului este elocventă și pe acest plan: „n-am să știu / niciodată unde se termină închipuirea, unde e locul / în care începe realitatea...” (*dar și aceste fapte tot de la ea pornește*). Poezia lui Mircea Ivănescu se configurează astfel ca o istorie a facerii și receptării ei. Între atunci și acum, scriitorul observă cum apar mereu „alte fapte”. Numai ea pare să rămînă un arhetip al ascultătorului sau al cititorului universal. Vorbele circulă, seduc, atrag alte vorbe, nu se isprăvesc niciodată și totuși numirea prin ele rămîne veșnic precară. De aceea poezia apare ca o repetiție fără sfîrșit, iar simțămintele se refac aproape sub aceleași forme. Dacă Eminescu releva pe această cale prezentul

etern, Mircea Ivănescu este copleșit doar de monotonia existenței, de spasmele gîndirii circulare, incapabil să evadeze din aceleași tipare stereotipe: „lejera / alunecare a gîndului printre cuvinte pînă la urmă / are să se poticnească în aceeași frivolitate / în care din totdeauna spun vorbe, adaug citate, / și totul sună monoton asemenea cu ce-am mai spus...” (*nu putem ieși din pielea noastră*).

Între invariantele enunțurilor literare și variantele posibile, deosebirea se dovedește a fi extrem de mică. Între opțiunea de-a vorbi despre ea „spunînd iarăși și iarăși / același lucru, și promisiunea altei soluții („și iată acum un alt fel de-a vorbi despre soarele acesta de seară”), mai puternică devine aceea „lumină a vorbelor — care nu au pînă la urmă vreun înțeles” (*Jucîndu-ne de-a posibilitățile*).

Mircea Ivănescu a cultivat întotdeauna cu precădere o poezie a elementelor vagi, a contururilor slabe, a arătării ființei ca o umbră, amintire, ipoteză, întemeierea jocurilor sale sustinîndu-se printr-o asediere a realului înfățișat ca părelnic, închipuit, învăluit într-o ceață menită să nimicească orice certitudine. Un fapt controlabil se configurează ca o citare prin aducere aminte, „amiază, amiază cu soare mult — întocmai cum îmi spuneam / atunci, de demult, cînd citeam cu incertare / că era amiază în pădurea înaltă...” (*dînd ea acum realitate amiezii*). Uneori sonetele concepute de Mircea Ivănescu relevă fenomene complementare sau emit informații contradictorii în mod programatic. Ca o melodie pe mai multe voci, unele sonete încercuiesc aceeași realitate într-o discretă mișcare, marcînd cu precădere semnele timpului în care ea apare din perspective și locuri diferite. Între două enunțuri ca: „îmi aduc aminte un început de după amiază / într-o lumină tîrzie / și / vremea care a trecut de-atunci, de cînd într-o amiază / ea și-a ridicat ochii spre noi,” pînă și iluziile scriitorului au fost modificate de trecerea timpului.

Aproape fiecare poezie scrisă de Mircea Ivănescu se aseamănă cu o intrare și ieșire din realitatea imediată. Versurile sînt fantomatice, amintirile la fel, iar scriitura autorului se înstrăinează și ea de el, la fel ca o fantomă. Lumina cu „oameni cernuți prin fum” este proiectată în „mai multe spații, și timpuri, sufletești”. Bucuriile sînt de asemenea privite ca niște fantasmă, iar viața, în general, este comparată de poet cu o luminare, înzestrată doar cu „licăriri cu neclare ochiuri de apă”. Și cînd ea este discret vizualizată, el se estompează, devine o posibilitate ascunsă. Cadrul general este descris ca o certitudine. Proiecția din cadrul se configurează ca o reverie: „lumină, cu soare zvîcnind, cu argint în valurile care se sparg / pe țărîm, unde ea stă, visează cu ochii deodată grei, / noi sîntem chiar dacă ea nu ne vede, ascunși în scoici, la picioarele ei” (*ea există, sigur, dar noi, adică, existăm?*).

Poezii galante, scrise într-un limbaj de ceremonial, sonetele lui Mircea Ivănescu au un aer de modernitate ușor îmbătrînită. Carte cu imagini formate din corpuri de cuvinte, *Versuri vechi, nouă* trădează o criză a imaginației, retrasă de multă vreme în spațiile confortabile ale repetiției. Poezia lui Mircea Ivănescu s-a transformat doar în ecoul ei, capabil să producă încă unele reverberații în timp. Alte fețe posibile ale scriitorului sînt cenzurate de maniera asumată în mod deliberat.

• Cartea de știință • Cartea de filozofie • Cartea de istorie • Cartea de reportaj •

Un antic modern

După mai bine de două decenii, se tipărește în traducere românească al doilea volum al *Istoriilor* lui Polybios, marile istoric grec (circa 200 î.e.n. — circa 120 î.e.n.), a cărui operă dezvăluie o surprinzătoare modernitate în analiza fenomenelor politice, în speță a ascensiunii Romei, devenită superputerea lumii mediteraneene. Marele interval scurs între cele două volume a fost determinat de moartea eminentului elenist Virgil Popescu, prin strădania cărui aparuse în 1966, inițial volum. Continuarea acestei mari opere, care onorează prin traducere, orice cultură și-a asumat-o Adelina Piatkowski, specialistă de prestigiu în domeniul filologiei clasice și traducătoare — între altele — a *Istoriilor* lui Herodot, apărute în aceeași colecție (în colaborare).

Calificarea de „capodoperă a istoriografiei antice” pe care traducătoarea și îngrijitoarea volumului o dă *Istoriilor* lui Polybios este intrutotul întemeiată. Prin adîncimea analizei factorilor care au făcut posibilă înălțarea Romei, într-un timp scurt, la rangul de înaltă putere a lumii mediteraneene, istoricul grec își întrece confrății din antichitatea greco-romană. Cel de al

doilea volum cuprinde și Cartea a XII-a, text capital pentru cunoașterea concepției și metodei lui Polybios. Polemica sa cu Timaios (pînă și în incisivitatea atacurilor și procedeele de discreditare a „adversarului”). Polybios se arată la fel de modern (!) ni-l arată pe Polybios un istoric nu numai preocupat de ceea ce am numi profesionalism, ci și conștient că meseria de istoric implică o activă participare la viața societății. „Este imposibil — subliniază el — să descrii bine evenimente petrecute în cursul unui război dacă n-ai nici o experiență în arta militară sau să comentezi cum trebuie constituția (unui oraș-stat) fără practică în treburile politice și în afacerile publice. Urmarea este că o istorie scrisă de erudiți lipsiți de experiență sau operă a cuiva care nu știe să releve ceea ce este important, se dovedește cu totul inutilă pentru cititori”. Actualitatea acestor observații este prea evidentă pentru a mai necesita comentarii.

Polybios a fost un istoric dinamic, care a călătorit mult pentru a se informa la fața locului de cele petrecute și din *Istoriile* sale se degaja imaginea unui om care caută în istorie, adică în trecut, răspunsul la marile probleme politice ale lumii ce-l era contemporană.

Adelina Piatkowski a dat o

excelentă traducere, însoțită de note pe cit de docte pe atît de utile, îmbogățind cultura noastră cu o operă a cărei cunoaștere ține, evident, de domeniul a ceea ce se cheamă „cultura generală”. Așteptăm cu cel mai viu interes cel de al treilea volum.

FLORIN CONSTANTINIU ■

„Rațiune

și credință”

Sub acest titlu sintetic și în același timp generos — prin invitația la dialog, datorată conjuncției — a apărut recent la Editura Științifică și Enciclopedică un volum de studii privind două preocupări profund umane. Rațiunea și credința, două noțiuni aflate într-o polemică de milenii, sînt două opțiuni care nu pot fi ignorate și nu pot exista fără a nu fi raportate una la cealaltă. La scara istoriei, războiul ideilor nu s-a limitat, din nefericire, doar la argumente și la contraargumente. Poate și pentru că ele sînt inepuizabile. Fiecare generație a căutat și a găsit alte răspunsuri la aceleași întrebări eterne: ci-

ne sîntem, de unde venim și încotro ne îndreptăm... Răspunsuri pe care alte generații și le-au însușit sau nu. Astăzi deținem aproape toate răspunsurile înaintașilor și ale contemporanilor noștri. Cu toate acestea, cele două opțiuni continuă să existe alimentate de gîndirea și simțirea umană. Invitația la dialog, din acest volum este pentru un dialog atît de mare punctele de vedere ale celeilalte opțiuni sînt analizate în aspectele lor cele mai diverse. „Sine ira et studio”, de către specialiști recunoscuți din domeniile filosofiei, sociologiei și psihologiei. Volumul inițial, apărut în 1983, s-a bucurat de aprecierea specialiștilor și de interesul publicului larg. Acestui public se adresează prezentele cărți. Douăsprezece studii incitante semnate de treisprezece autori sînt o continuare cit se poate de firească a răspunsurilor pe care le dă unei opțiuni eterne actuala generație de filosofi, sociologi și psihologi români. Chiar dacă termenul de generație poate fi discutabil în cazul autorilor antologiei. Informația bibliografică, siguranța argumentației, varietatea ideilor personale sau analizele nuanțate sînt cîteva dintre cîștigurile acestui volum care cuprinde personalități și temperamente științifice diferite. Considerăm necesar să menționăm, fără a intra în amănun-

tele care ar fi în profilul unei publicații de specialitate, titlurile studiilor din prezentul volum. Si citarea lor, credem, va stimula interesul cititorilor pentru această carte. *Hermeneuticii existențiale și deconstrucții explicative ale „sacralului”* (Vasile Tonoiu); *Specificul și funcțiile limbajului religios* (Ion Ceapraz); *Criza religioasă în perspectiva antropologiei crizelor spirituale* (Ilie Bădescu); *Declinul rațiunii sau criza raționalității capitaliste?* (Ion Ungureanu); *Actualitatea „intuițiilor arhetipale”* (Vintilă Mihăilescu); *Panteism și deism* (Ion Bănoiu); *Aplicații ale logicii interrogative în cercetarea religiozității* (Septimiu Chelcea); *Aspecte psihologice ale credinței* (Mihai Golu); *Elemente străvechi în cultura populară românească* (Ion Chelcea); *Credință și rațiune în cultura română veche. Sec. X—XVI* (Simion Ghită, Dumitru Ghise); *Rațiunea și omul în gîndirea filosofică românească* (Gh. Al. Cazan); *Marele Anonim, între teologie și filosofie?* (Gh. Vlăduțescu). Să mai menționăm că volumul a fost coordonat de Gh. Vlăduțescu și Septimiu Chelcea și a fost redactat de Dinu Grama.

ADRIAN MITIȘ ■

SEMNAL

● Debutând cu romanul *Alte dimineți* (Ed. „Cartea Românească”, 1975), Oprea Georgescu se află în prezent la cea de-a treia carte a sa: *Laitmotiv* (Ed. Eminescu, 1988). Schițele și povestirile din prezentul volum sînt scrise fluent, curat, fără sofisticări stilistice. Acțiunile sînt expuse de asemenea firesc.

simplicu, fără a aluneca însă în simplitudine. Sînt elaborate la flacăra joasă dar în subsidiar mocnește o tensiune abia stăpînită. Încît, cunoscuta expresie „omul face stilul” mi se pare cît se poate de adecvată în cazul acestui autor.

● 36 de volume de creație proprie (poezie, proză, teatru, eseuri critice) și un singur volum de traducere din lirica lui Boris Pasternak are la activ pînă la această oră Marin Sorescu, unul dintre cei mai cunoscuți scriitori la noi și în întreaga lume. Recentul *La liliiec* (Cartea a IV-a, Ed. „Scrierile Românești”, 1988) reprezintă o „autobiografie susținută în fond de vechile tipare psihologice și mitologice ale satului din Oltenia tradițională receptată prin viziunea unui copil”.

● 76 de Povestiri vesele ale lui Jaroslav Hašek ne propune recent Editura „Cartea Românească”, în selecția și traducerea lui Jean Grosu.

În cele peste 1500 de schițe și povestiri scrise în timpul vieții dar, cu osebire, în *Peripețiile bravului soldat Svejk* — un fel de Don Quijote al cehilor — Jaroslav Hašek surprinde, dincolo de cinism și bravadă, dincolo de risul „sănătos și franc al omului simplu”, acele caractere ale unei întregi galerii de personaje modeste, oameni necăjiți și chinuți ai sorții, dar biciuți și fandoseli și slăbiciunile mai

marilor din epoca sa. Ca un bun și talentat meșteșugar al umorului, Hašek a știut ca puțini alții că săgețile percutante ale glumei pot sfărîma munți de dogmatism și anachronizate mecanisme anacronice.

Tradus în peste 40 de limbi ale mapamondului, Hašek rămîne dacă nu cel mai mare scriitor al cehilor, în orice caz cel mai popular și mai îndrăgit.

● Editura Muzicală publică o carte-interviu, o carte-portret realizată de Aura Matei-Săvulescu. Interlocutoarea este cunoscuta cîntăreață Angela Moldovan. „O lume în cîntec” este cuprinsă între copertile acestui volum care urmărește traseele succeselor artistice și, totodată, ale cîntecului popular românesc.

Una din secvențele dialogului intitulată *Folclorul ca „știință”* dezvăluie, în persoana Angelei Moldovan, o conștiință scrupuloasă, o competență remarcabilă, ambele puse în slujba unei idei de cea mai mare însemnătate pentru destinul culturii noastre: conservarea folclorului autentic.

DORIN SALAJAN ■

● Cap lîmpe de ● Cap lîmpe de ●

● După volumul de debut al poetului Al. Mușina, numit *Strada Castelului 104* (Ed. „Cartea Românească”), a urmat la puțin timp volumul de versuri intitulat *Garsoniera 49* (Ed. Junimea) aparținînd lui Gh. Izbășescu. Iată că, recent, cîntărețul Nicu Alifantis scoate un disc al cărui titlu *Plata Romană nr. 9* se adaugă celorlalte adrese pe care tinerii noștri creatori și le fac publice prin intermediul produsului lor artistic. Dacă scriitorul Ion Hobana își indică la sfîrșitul unei cărți despre OZN adresa unde putea fi anunțat imediat în eventualitatea că vreunul din cititorii cărții ar fi surprins o farfurie zburătoare pe picior greșit, să sperăm că în cazurile de mai sus adresele autorilor menționați au ajuns titluri de circulație culturală doar din dorința... terestră de comunicare familiară cu publicul receptor.

● Deși apărută în vară, publicația *He-hon* a harnicului Club timișorean de anticipație se bucură de prețuirea consecventă a cititorilor de literatură SF. Un sumar care include ipoteze extraordinare, laborator creaturilor de ultimă oră ale unor apreciați semnatari ai genului, opinii, interviuri și chiar umor SF confirmă prin calitatea fiecărei pagini în parte voca-

ția emulatoare pe care grupul de pe malurile Begăi o înțreține în climatul literaturii noastre de anticipație prin nivelul ridicat al publicației în ansamblu.

● Trecînd peste faptul că titlul discului *De pe plaiuri sighețene*, aparținînd cîntărețului de muzică populară Patru Birlea, apare transcris greșit cîntecul menționat ca și cîntec (De pe plaiuri sighețene!) și că titlurile ațor trei cîntece sînt multiple greșit (Sămăn, floarea griului, sau Dragu mi-i la oi a umbla — corect: Drag mi-i la oi a umbla!), vrem să atragem atenția asupra unei stridente lexicale inadmisibile pe o copertă de disc. Sighețu Marmatiei este municipiu, deci incompatibil cu oraș cu ideea de plai — simbol acreditat al zonei pastorale montane. Admițînd ca precedent această combinație imposibilă în care se confundă ți-nutul cu „Capitala” sa urbană, înseamnă să suportăm și construcțiile lexicale similare de tipul: plaiuri bucureștene, plaiuri pariziene, plaiuri newyorkeze, moscovite etc. Pe deasupra acestora, culorile co-pertei (violet, galben, negru) sînt o combinație la fel de imposibilă, niciodată în-tilnită în bogata paletă cromatică a Ma-ramureșului. Cam multe inadvertențe pentru o singură co-

perță. Cineva ar trebui să gîndească, totuși, cu mai multă responsabilitate estetică acestui produs cultural atît de căutat și numit disc de muzică populară!

● Și-a reluat activitatea Cenacul de dramaturgie al revistei *Teatrul*, condus de poetul Paul Tungeiu, cu prezentarea piesei *Jerfa* de Al. Sever, în lectura actorilor de la Teatrul Giulești și regia lui Dragoș Galgoțiu. Același colectiv a valorificat în această săptămînă, într-o lectură profesionistă, piesa *Ultimul as aparținînd lui Horia Gârbea*. Debutul în dramaturgie al foarte tînărului autor, afirmat ca poet în presa studențescă și literară (vezi *Vatra* nr. 5), anunță intrarea în literatură a unui val proaspăt de dramaturgi, așteptat cu atît mai mult cu cît promoția tînără de poeți și prozatori și-a consolidat deja pozițiile prin cărțile apărute după 1980. Cenacul pe care revista *Teatrul* îl însușește cu profesionalitate și succes real de public este un cadru cit se poate de nimerit pentru afirmarea unor tineri și talentați autori ca Horia Gârbea. Urmă acestui veritabil laborator de creație dramatică aceeași consecvență în urmărirea și promovarea valorii care l-a impus și pînă acum în atenția publicului iubitor de teatru. I. Z.)

Strălucitoarea constelație „Madrigal”

(Urmare din pag. 9)

solut necesar pentru o înțelegere completă a ceea ce a însemnat apariția coralei care activează de peste un sfert de veac, „cea mai mare invenție în materie de muzică din perioada postbelică”.

Vrînd-nevrînd cartea are și o valoare sociologică și una socială de netăgăduit, aducînd în

memorie povești adevărate despre copilul care alerga vitele pe izlaz, intrat acum în universalitate cu corala „Madrigal”: „Eu și Stancu Ion, conferențiar doctor la Universitate, sîntem primii copii plecați din sat la școli înalte” — spune Marin Constantin. Povestile tuturor madrigaliștilor, dacă ar fi depănate, ar avea note similare. Ne dăm seama de aceasta fie și din mărturiile citorva madrigaliști de clasă — Veronica Bojescu, Lucian Bonifaciu și Eremia Stere, interpretul de neuitat al Catavasiel lui Gheorghe Cucu.

Totul se găsește în această carte în ceea ce privește „Madrigalul”, în contextul fenomenului muzicii românești de azi și din toate timpurile. Lec-

tura ei are darul de a ne reînprospăta în memorie marile aventuri ale coralei „Madrigal”, ale dirijorului ei, dotat cu geniu cum l-a definit marele maestru Sigismund Toduță. Dar și pe acela de a ne încredința că încă se mai poate scrie cartea „Madrigalului” și a lui Marin Constantin. Trebuie pentru aceasta ca autorul care s-a angajat într-o asemenea operă să înțeleagă bine cum a devenit o localitate prahoveană — Urleța — leagănu harului și năzuinței muzicale. Dar cu aceasta călcăm în teritoriile inefabilului care caracterizează corala „Madrigal” (era să-l zic Maringal) ca orice artă mare sortită să dăinuiască peste veacuri ca însăși natura.

Premiul Perpessicius

„În ședința festivă din 23 oct. a.c., „Juriul celor 13” (Președinte: Acad. Alexandru BALACI, vicepreședinte al Uniunii Scriitorilor), a acordat Premiul „Perpessicius” pe anul acesta volumului:

— Pseudo — Enache Kogălniceanu. Ioan Căntă — *Cronid moldovenesc*. Ediție critică de Aurora Ilieș și Ioana Zmeu, Studiu introductiv de Aurora Ilieș, Seria „Restituție”, Editura „Minerva”, București, 1987.

S-a mai acordat, de asemenea, o „Mențiune” seriei: — Emil Botta — *Scrieri*, vol. 1—3, Ediție îngrijită de Ioana Diaconescu (vol. 1—2) și Doina Uricariu (vol. 3), Editura „Minerva”, București, (1980—1987).

● Cartea de știință ● Cartea de filosofie ● Cartea de istorie ● Cartea de reportaj ●

Omoogenizare și diferențiere

Societatea este un sistem alcătuit din o multitudine de structuri care reunește oameni situați în diverse poziții (sociale, economice, culturale de generație etc.). Cum se instituie ele și ce mecanisme acționează pentru ființarea relațiilor între indivizi, a tuturor celorlalte forme de existență socială? O recentă carte apărută în prestigioasa Editură a Academiei și-a propus să stăruie asupra unor asemenea probleme. Volumul „Structura socială” elaborat de Honorina Cazacu (coordonator științific), Călin Anastasiu, Ion Glodanu, Sorin Mitulescu, Ioana Petre și Ștefan Ștefănescu, cercetători la Centrul de cercetări sociologice a-bordează trei dimensiuni ale raporturilor sociale: diversificarea, diferențierea și omoogenizarea. Cartea are la bază cercetări teoretice și empirice. Revenînd la concepțiile care reduc structura socială la sistemele de stratificare autorii o definesc ca ansamblul formelor de conviețuire a comunităților umane (familie, sat, oraș, nați-

unea, naționalitățile) și diviziunile în care se împart aceste comunități de conviețuire: clasele și straturile sociale, grupurile determinate de sex, vîrstă, generații. Nucleul structurii sociale în orice societate îl constituie componenta clasială și, prin urmare, clasa socială este elementul principal al oricărei analize a unei societăți.

Un capitol al cărții studiază principalele doctrine sociologice, filosofice și politologice referitoare la clasele sociale, relevîndu-se imperativul științific ca în descrierea și definirea lor să se ia în seamă interdependența strînsă dintre modul de producție, modul de exploatare și modul de dominație. În societatea capitalistă modul de dominație decurge direct din modul de producție spre deosebire de formațiunile sociale precapitaliste unde exploatarea se realizează prin pirghii de dominație exterioară procesului de producție (violenta, cucerirea, exercitarea funcțiilor războinice sau religioase). În ceea ce privește socialismul, acesta este considerat ca o etapă de tranziție de la un mod de producție la altul. „Societățile socialiste contemporane nu se caracterizează încă printr-un mod de producție integral structurat pe baze esen-

țialmente noi ci prin faptul că au început procesul de trecere la un alt mod de producție, deci la recentrarea raporturilor dintre producători și condițiile lor de muncă și viață” (p. 51).

Intemeiați pe asemenea premise teoretice autorii explică unele dintre elementele mecanismului fundamental care produce și reproduce structura de clasă.

Cercetările pe ale căror rezultate se bazează concluziile cărții reliefează particularități ale structurilor relațiilor dintre clase, studiate prin una din dimensiunile ei: categoria socio-ocupatională definită ca grupare a oamenilor după locul lor în diviziunea tehnică a muncii și în diviziunea socială. În capitolul despre stratificarea socială se analizează cîteva aspecte ale acesteia: venituri, mărimea familiei, dotarea gospodăriei cu bunuri de folosință îndelungată, pregătirea școlară și profesională, condiții de locuit, consum cultural, participarea la conducere. Rolul principal în constituirea stratificării îl are nivelul de instrucție școlară. Modelul de stratificare cercetat relevă că „în societatea noastră concomitent cu procesul dominant de omoogenizare socială, au loc fenomene de diversificare

societate, inclusiv în cadrul clasei muncitoare, fără ca acestea să conducă la pierderea identității sale de clasă” (p. 85).

În strînsă relație cu stratificarea este mobilitatea socială descrisă ca circulația persoanei între două poziții sociale diferite, și capătă forma ascendentă sau descendentă, pe orizontală sau pe verticală. Cititorului îi sînt prezentate concluzii desprinse din cercetări empirice cu privire la mobilitatea instrucțională, socioocupatională, rezidențială, intergenerații (aceasta din urmă fiind redusă la vîrstă, corect fiind deci mobilitate în funcție de vîrstă. Generația este o structură grupală specifică de vîrstă determinată de un anumit context socio-cultural și nu doar grupuri născute în același an). Cît privește structurile familiale se desprinde ideea unei mai mari mobilități instrucționale și ocupaționale la bărbați.

Un loc distinct în lucrare îl ocupă problematica tineretului studiat în structura socioocupatională a României. Impactul tineretului este pus în relief prin creșterea gradului de tinerete a principalelor categorii socioocupationale ale populației active, mai puțin a tîrînimii. Pe de altă parte, se remarcă o

diminuare a mobilității socio-ocupationale a generației tînere în comparație cu adulții, fapt explicabil prin încheierea proceselor de industrializare rapidă și extensivă. În comparație cu alte generații, tinerii debutează profesional cu un înalt-nivel de instrucție.

Interesante idei se desprind din analizele asupra omoogenizării și diversificării modelelor valorice, evidențindu-se o omoogenitate puternică a valorilor vieții personale ale populației urbane. Modelul dominant este cel al vieții de familie secundată de cel al ocupației. Cercetările autorilor confirmă teza că apropierea între clase și categorii sociale se realizează într-un ritm mai rapid în planul subiectivității decît omoogenizarea condițiilor de viață și de muncă. Rezultă așadar că în societatea noastră procesul omoogenizării sociale are un curs orientat puternic către înfăptuirea lui integrală.

Fie și numai pentru ideile sintetizate aici lucrarea merită interesul deopotrivă al specialiștilor și al nespecialiștilor în efortul de descifrare a structurilor vieții sociale, profesionale și cotidiene.

CONSTANTIN SCHIFIRNET ■

1918

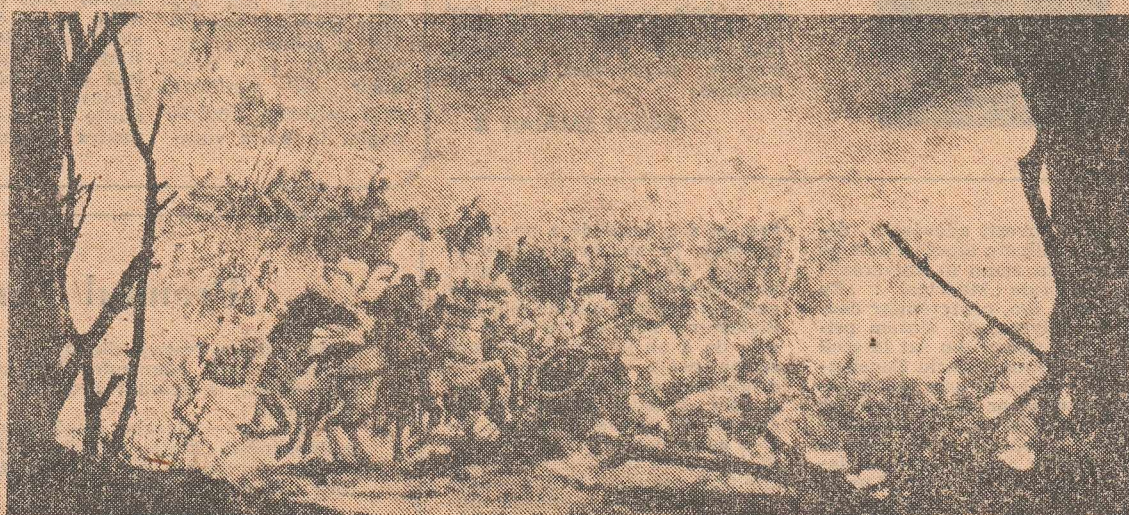
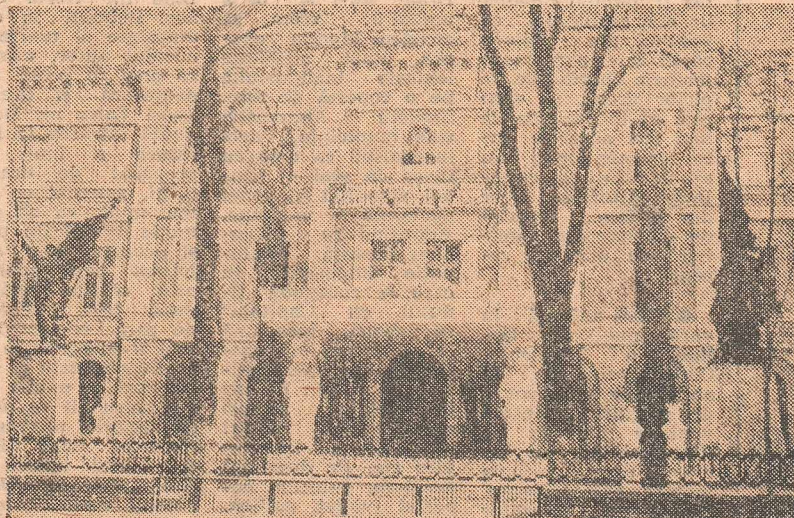
Şapte decenii de la făurirea
statului național unitar român

1988

UNIREA FACE PUTEREA

„Nu mor strămoșii niciodată.”

Eveniment de însemnătate crucială în istoria multimilenară a poporului nostru, Unirea Moldovei cu Muntenia, la 24 ianuarie 1859, prin dubla alegere a lui Alexandru Ioan Cuza, constituie totodată o etapă fundamentală a procesului desăvârșirii unității statale românești. Ziarul „Românul”, relatănd atmosfera care domnea în București la aflarea veștii alegerii de către Adunarea din Muntenia a aceluiasi domn care fusese înscăunat și la Iași, scria: „Nu se mai auzea în toată Capitala decit cele mai vii demonstrații de bucurie. Să trăiască Cuza! Să trăiască viitorul nostru stăpînitor! Zbură din gură în gură, din inimă în inimă, îmbrățișările cele mai cordiale, sărutările cele mai infocate, expresia celei mai entuziaste bucurii a ochilor erau singurul spectacol ce se vedea pe toate ulițele, pe toate răspîntiile, pe toate locurile publice ale Bucureștilor”. Entuziasmul care a cuprins întreg poporul român din aria vechii Dacii la vestea celui dintîi pas spre realizarea statului național unitar era cu totul firesc: aspirația spre unitate avea în conștiința colectivă a neamului românesc o vechime multiseclară și ea găsisese o primă expresie pe plan politic în unirea celor trei țări române în 1600 sub sceptrul lui Mihai Viteazul.

Atunci cînd în ședința din 12/24 noiembrie 1857 a Adunării ad-hoc a Moldovei Mihail Kogălniceanu declara: „Nația este

o creație a lumii moderne; nația s-a făcut și se face numai acolo unde este unitate. Această mare idee ne-a făcut să cerem unirea țărilor noastre”, redutabilul om politic și proeminentul conducător pentru unitate națională exprima, pe cît de concis pe atît de limpede, raportul dialectic dintre factorul obiectiv — condițiile de dezvoltare ale societății — și cel subiectiv — efortul poporului român de a-și crea un stat național care să ofere cadrul politic corespunzător exigențelor celor două mari idealuri naționale — independența și unirea tuturor românilor în frontierele unui singur stat. Din acest punct de vedere Unirea din 1859 oferă un excelent exemplu al conjugării unei necesități legitime — un popor ajuns în stadiu de națiune reclamă înfăptuirea statului național — cu manifestarea ei concret-istorică: ansamblul acțiunilor prin care s-au pus bazele statului român, odată cu unirea celor două Principate românești. De aceea, actul de la 24 ianuarie 1859 nu a fost un fenomen întîmplător, un accident al istoriei, generat de o conjunctură fără trecut și fără viitor. Unirea românilor era înscrisă în armonioasa alcătuire a străvechii vetre dacice, în perfecta unitate a limbii române, în identitatea structurilor sociale, în amplele și profundele legături economice, politice, militare și culturale între românii aflați de o parte și alta a Car-

paților, de o parte și alta a Milcovului.

Atașamentul românilor la idealul unității se dovedise atît de puternic în deceniul șase al secolului trecut încît el a sfîrșit prin a birui reticențele și adversitățile marilor puteri europene, care refuzaseră să dea curs cererii formulate de Divanurile ad-hoc din Muntenia și Moldova de unire a celor două principate într-un singur stat cu numele de România. Eludînd hotărîrile Conferinței de la Paris a celor șapte mari puteri (1858), care prevedeau menținerea cîte unui domnitor în fiecare principat, românii moldoveni și munteni au ales același domnitor la Iași (5 ianuarie) și București (24 ianuarie), punînd astfel marile puteri în fața unui fapt împlinit. Nu era însă nici prima dată și nu avea să fie nici ultima oară cînd românii îngeamănuau inteligența politică — ascuțită de secole de înfruntări cu politica de dominație și expansiune a regatelor și imperiilor vecine — cu hotărîrea de a înfrunta orice primejdie pentru a împlini dezideratul unității dorit de un întreg popor.

De altfel, factorul decisiv al dublei alegeri a lui Alexandru Ioan Cuza au fost masele populare. Această unire din 1859 nu a fost, așadar, rezultatul unor manevre de culise, o simplă combinație politică gîndită și înfăptuită în cercul îngust al profesioniștilor politici. La împlinirea ei au participat și oamenii politici — și cine i-ar putea uita

pe Vasile Alecsandri, Mihail Kogălniceanu, Costache Negri, Ion Ghica, C.A. Rosetti, Cezar Bolliac și alții alții — dar și mulțimea care, rămasă anonimă, a avut o pondere politică hotărîtoare în balanța care a înclinat în favoarea Unirii. Același Mihail Kogălniceanu a dat o formulare pe cît de sintetică, pe atît de adevărată, cînd a spus: „Unirea e actul energic al între-

bazele statului național român modern. Ea a avut un puternic ecou și în Transilvania, întărind conștiința unității naționale maselor populare din această provincie, stimulînd lupta pentru unire cu Tara”.

Unirea Principatelor a creat cadrul politico-instituțional favorabil dezvoltării în plan economic-social, politic, militar și cultural a celei mai mari părți

Unirea din 1859 — moment
de făurire a statului

gii națiunii române... Unirea națiunea a făcut-o”.

Actul de la 24 ianuarie 1859 a avut o covîrșitoare însemnătate pentru progresul societății și al națiunii române. Așa cum relevă tovarășul Nicolae Ceaușescu: „Primul și hotărîtorul pas spre unificarea statului l-a constituit unirea Moldovei cu Tara Românească în ianuarie 1859. Victoria remarcabilă a maselor de țărani, meșteșugari, lucrători și țirgoveți, a cărturarilor progresiști și patrioți, Unirea Principatelor a reprezentat actul care a pus

a națiunii române, în așteptarea unirii cu românii aflați sub diverse stăpîniri străine. Perioada care a urmat dublei alegeri a fost marcată de o serie de profunde prefaceri, care ilustrează că Unirea din 1859 s-a înscris în desfășurarea unui proces istoric, care antrena societatea românească pe făgașele lumii moderne, surpînd structurile anacronice existente. Deosebit de limpede s-au manifestat aceste mutații în cel mai important sector de atunci al economiei — agricultura. Reforma

Gindul lor descifra sensul istoriei

„Ideea unității române, înainte de a fi povăduită de scriitorii români ai veacului acestui de deșteptare, a fost în inima căpitănilor și a domnilor viteji și în neobosita muncă și străduință a țăranelor.”

(Alec Russo)

„Unitatea națională fu visarea iubită a voievozilor noștri cei viteji, a tuturor bărbați-

lor noștri cei mari, care intrupară în sine individualitatea și cugetarea poporului, spre a o manifesta lumii.”

(Nicolae Bălcescu)

„În visurile noastre înflorit se arată viitorul României. Sintem milioane de români. Ce ne lipsește ca să ajungem un neam tare? Unirea, numai unirea!... Să trăiască dar Unirea românilor!”

(Costache Negri)

„Istoria românilor ne arată că unirea a fost întotdeauna țelul cel mai dorit al lor... Unirea

este efectul luptei seculare în contra cotorpiților, lupta prin care ne-am putut conserva naționalitatea; ea este simbolul dorinței de a fi, garanția cea mai puternică și mai temeinică în contra tendințelor și ambițiilor din afară.”

(Ion Ghica)

„Să ne dăm mina ca niște frați și să ne ajutăm unii pe alții. Uniți vom fi mai tari; uniți vom sta împotriva oricărui vrăjmaș al libertății noastre... Vă dăm sărutare de frate. Trăiască libertatea; Trăiască România!”

(C. A. Rosetti)

Războiul lor în noi se poartă

„Îndărătul strălucitei biruințe pe care o sărbătorim, au stat legiunile de mucenici — toată oastea cea nevăzută a trecutului nostru a stat mereu sub arme — la Jiu, ca și la Mărășești; căci pentru orice izbândă mare, morții unui neam se scoală și luptă umăr la umăr cu cei vii.”

ALEXANDRU VLAHUȚA

...Generația mea, ca și generația mamei mele, s-a născut așteptând. Așteptând „întoarcerea tatei din război”. Când a plecat eram în leagăn, când s-a întors, de pe undeva din centrul Europei, buchisem, în clasa întâi, literele alfabetului, sirguincios, în dorința fierbinte de a-i descifra mamei „scri-sorile de pe front”. În poala bunicii, înainte încă de a ști să vorbesc, am aflat cum primise ea în tinerete (mă miram cum a putut fi vreodată tinăra și altfel îmbrăcată decât în veșmintele-i cernite) vestea morții bunicului „eroică, pe frontul de la Mărășești”. Dintr-o fotografie sepa atârnată deasupra patului ei, mă privea mereu, liniștit, un țărăn blind, mai curînd adolescent decât bărbat în fire...

...Răvășită de atari amintiri, am ieșit, după un îndelung popas, din sălile noului Muzeu Militar. Am întâlnit acolo, pe pereți, numeroase chipuri, semănînd cu al tatălui și bunicului meu. Ca într-un montaj cinematografic, derulat cu acceleratorul, îmi bombardau mintea și sufletul. Soldatul Verone Pârlea din Regimentul 30 Dobrobani, „căzut în ultima zi a războiului”. Înțelegeți?, cînd lumea arunca armele și trupele Europei obosite și devastate

de crimele nazismului sărbătoreau Victoria, trecînd pe sub arcuiri de triumf, un tinăr țărăn român cădea la datorie. Deși el credea că datoria și menirea sa pe lume erau să semene griu într-o brazdă proaspătă de primăvară. Sergentul Elena Chiriță, sanitar, „căzută la 1 ianuarie 1945, în luptele pentru eliberarea Budapestei”. Sublocotenentul-aviator Franț Seicior din Grupul 2 Vinătoare, „căzut, la 25 septembrie 1944, în luptele pentru apărarea orașului Turda”. Peste portretele lor se suprapun, vin din urmă chipurile și numele celor „căzuți la Oituz-Mărășești și Mărăști”, glonțul, care l-a ucis pe generalul-erou Dragalina; se suprapun, vin din urmă chipurile celor care luau cu asalt redutele de la Plevna, oștenii lui Ștefan cel Mare la Vaslui (în crîncena bătălie cu turcii uzurpatori, de la 1475), vîietul de la Rovine al oștilor voievodului Mircea cel Mare, Călugărenii, de la 1595, „briliantul cel mai strălucit al gloriei românești”

— cum spunea Bălcescu, deschizînd Viteazului porțile Albei-Iulia într-o ofițiere a Primei Uniri a românilor locuitori în spațiul vechii Dacii... Vorbesc și mă impresionează mereu documentele. Racla de la mănăstirea Dealul de lângă Tirgoviste păstrează craniul marelui Domn Viteaz, portret jertfit pentru neam, minunînd Europa vremii, iar costumul nepotului său, Mihail Pătrașcu, descoperit la Comana (jud. Giurgiu), reinvie o lume de voievozi, domni și viteji conducători militari pentru care „unitatea națională fu visarea iubită (...) care intrupară în sine individualitatea și cugetarea poporului, spre a o manifesta lumii”. M-am trezit

căutîndu-l pe tata într-un suvoi nesfîrșit de ostași români, ce înainta încrîncenat prin nămeții uriași ai munților Tatra, ca imediat peste această imagine a unei diorame meșteșugit lucrute să se suprapună documentele Posadei lui Basarab I, domnul Țării Românești Muntenia, unde, la 1330, înaltă prima victorie a oastei sale pentru independență în fața expansiunilor străine. Doi arbori genealogici iluștri, ai principilor români Basarabi și Mușatini, se sprijină pe umerii solizi ai neamului peste care au condus. Istoriografia noastră modernă, de la Kogălniceanu încoace, a căutat să descopere continuu, dincolo de „biografia domnilor”, viața poporului, „izvor al tuturor mișcărilor și isorărilor și fără de care stăpînitorii n-ar fi nimica”, cum îi dădea măsura și direcția Bălcescu, la vremea sa).

...Așadar, de oriunde ai începe să străbați muzeul, el te duce în urmă și te conduce înainte, reconstituind rațional și sentimental aceeași istorie, cu dimensiunea ei fără egal, dorul Unirii, dorul Libertății, dorul Dreptății sociale, dorul Demnității, dorul Păcii și Înțelegerii pașnice cu toate popoarele. Unite într-un singur sentiment, niciodată pasiv, ci în permanentă misiune, continuu de veghe. O legătură perpetuă și tainică descoperim, prin mijlocirea miilor de exponate, între aceste aspirații și toate evenimentele politice, economice, militare ce le-au slujit și împlinit, pînă azi, la marile construcții ale socialismului în Epoca Nicolae Ceaușescu. Trecînd peste timp, prin înțelegerea lui dialectică, niciînd nu vor fi forțate asociații ca

aceasta, între sistemele și monumentele de fortificații dacice din Munții Orăștiei, de pildă, și magistrala Transfăgărășanului de peste Munții Carpați, ori Canalul Dunăre-Marea Neagră. Precum, între prima imagine, descoperită arheologic, a cavalerului trac și cea a cavalerului dunărean din perioada de formare a poporului român, alături de cea reprezentată de statueta de la Oradea, înfățișîndu-l pe cavalerul războinic transilvănean din a doua jumătate a veacului al XIV-lea, operă artistică, de mare preț, a sculptorilor clujeni Martin și Gheorghe, a căror veste se răspîndise în epocă în centrul Europei, fiind invitați să lucreze și pentru capetele încoronate ale Boheimiei (cum am constatat în Muzeul Hradului din Praga). Campaniile lui Burebista și spiritul jertfei totale a lui Decebal le regăsim în faptele de arme ale lui Gelu, Glăd și Menumorut împotriva expansiunii ungare din secolele XII-XIII asupra voievodatului român al Transilvaniei, deja constituit (cum înseși cronicile ungare consemnează), iar bravura lor, ca umbra și vis în nopțile de veghe la granițele țării ale voievodului transilvan Roland Borsă ori Iancu de Hunedoara, sau ale voievozilor munteni și moldoveni Vlad Tepeș, Petru Rareș, Radu Șerban, Matei Basarab, Vasile Lupu, Gheorghe Ștefan, Mihnea al III-lea... Prinsoful lor de tactică și strategie militară, fiind dezvoltat în „secolul reformelor” de marii domnitori-cărturari și patrioți Constantin Brâncoveanu, Dimitrie Cantemir și mai departe, în veacul următor, sub sceptrul unui om de vremuri noi, al principelui Cuza,

și mai departe, în focul bătăliilor Războiului pentru Independență, ale participării la primul război mondial care, pentru noi, românii, a fost scopul unei desăvîrșiri istorice (Unirea cea Mare), ale participării, ca a patria națiune europeană, la zdrobirea fascismului, „cu 200 zile mai devreme”, ale luptelor revoluționare pentru actul de la 23 August 1944... „Ca un simbol al păcii și ca un simbol al idealului românilor de azi de a trăi în bună colaborare cu toate popoarele lumii, de a transforma armele în instrumente ale științei și cunoașterii umane, l-am întîlnit, acum, la inaugurarea muzeului, pe Dumitru Prunariu, primul nostru cosmonaut, lingă modulul (original) cu care a coborît din Cosmos de pe racheta sovietică „Soiuz” 40. De la armele paleoliticului, de acum peste un milion și jumătate de ani, la prioritățile mondiale românești în domeniul aviației — prin creațiile lui Vuia, Vlaicu, Coană, Gogu Constantinescu — întîlnim întreaga evoluție a tehnicii militare la români și a strămoșilor, racordate în fiecare epocă, la armamentul contemporan ei.

Dar, „Un muzeu nu se descrie, se vede și se simte „pe cont propriu”. Așadar, vizitați-l! Va fi o meditație cu profit pentru fiecare. Cum spune poetul „redestestării naționale”, Octavian Goga, „Nu mor strămoșii niciodată / Războiul lor în noi se poartă”.

Să apărăm ceea ce ne-au lăsat, glia străbună, prin faptele noastre de muncă. Este înalta jertfă, în timp de pace, pentru cinstirea patriei.

ILEANA ALEXENI ■

vară din 1864, cu toate limite și imperfecțiunile ei, a reprezentat un pas înainte de înăltăte deosebită, nu numai întru agricultură, dar și pen-societatea românească în anulul ei. Faptul că 400.000 de ilii țărânești au fost împroetărite cu loturi de muncă, 60.000 de săteni au căpătat uri de casă și de grădină a beiat perioada veche de cite-

festat, în același timp, o puternică mișcare și în viața spirituală a societății românești. Cultura a cunoscut un remarcabil avînt și s-a pus în slujba idealului de unitate și independență națională. S-au creat opere literare, științifice, artistice care au pus în valoare marile calități de gîndire și simțire ale poporului nostru. Profundele reforme realizate de domnul Uni-

țării avea să fie miine purtătorul lor de cuvînt, ferm și curajos. Dealtmînter Cuza însuși declarase reprezentantului Piemontului la Constantinopol că în politica sa urmărea prosperitatea și libertatea tuturor românilor, subînțelegînd prin aceasta că se simțea impunerii să reprezinte întreaga comunitate românească deasupra oricăror frontiere și diviziuni politice.

Unirea Moldovei cu Muntenia a fost văzută de toți contemporanii — deopotrivă de partizanii sau adversarii din afară — ca o etapă hotărîtoare pe drumul cîștigării independenței depline și a încheierii desăvîrșirii unității naționale. În această perspectivă, dacă ea fusese înfăptuită prin luptă efectivă a românilor munteni și moldoveni, consecințele ei interesau întreaga națiune română. Aflat la București, împreună cu alți intelectuali transilvăneni, Alexandru Papiu-Ilarian scria în 1860: „Cînd s-a ales Cuza domn, entuziasmul la românii transilvăneni era poate mai mare decât în Principate”. Faptul se explică prin convingerea acestora că unirea Moldovei cu Muntenia avea să aducă după sine unirea Transilvaniei cu statul român. Pentru că acest străvechi teritoriu românesc aparținînd aceleiași vetre dacice, el însuși o componentă de bază a unității românești, atîta timp cît rămînea sub stăpînirea Imperiului austriac, statul român, apărut pe harta Europei în 1859, păstra caracterul — evident pentru

oricine — al nedeșăvîrșirii. Iată de ce tot Alexandru Papiu-Ilarian consemna în continuare: „Un lucru mi se pare a fi mai mult decît sigur: că românii de peste Carpați (din Transilvania, autorul fiind la București n.n.), bărbați și femei, bătrîni și tineri, toți ar fi gata a muri pentru domnul Cuza”. Într-adevăr, domnul Unirii devenise o figură atît de populară în rîndurile românilor transilvăneni, încît țărani se refereau la el cu apelativul de „badea Ion”.

Percepută sau intuită, apropiată unire a tuturor fraților descendenți din trunchiul dacoroman îi făceau pe românii transilvăneni să vadă în România unicul lor sistem de referință și să salute în fapta de la 24 ianuarie 1859 nu doar performanța, vrednică de admirat a unor conaționali, ci și un moment capital al propriei lor istorii. Pentru că constituirea statului român modern a dat cu adevărat noi impulsuri mișcării de emancipare națională a tuturor românilor deșertați de vitregile vremurilor. Timotei Cipariu, unul din fruntașii luptei de eliberare a celor ce suportau împilarea Imperiului habsburgic, spunea: „Simțul național s-a deșteptat în toată românimea. Națiunea română a venit la conștiința poziției care i se cuvine între națiunile Europei: ea va face toți pașii cuveniți pentru a ocupa această pozițiune cu demnitate (...). Am început a ne libera patria, am început a ne libera limba. Am

început domnilor, abia am început, dar nu am terminat; rămîne ca să continuăm și să terminăm”.

Unirea Moldovei cu Muntenia a fost rezultatul luptei solidare a tuturor românilor. „Unirea în cuget și simțiri” a făcut posibilă doborîrea tuturor piedicilor care stăteau în calea statului român modern și a netezit drumul dobîndirii independenței și desăvîrșirii unității naționale. Minunat exemplu al forței pe care o reprezintă spiritul de unitate al unui popor!

Istoria — marea noastră învățătoare — ne arată, așadar, că numai forțele proprii unite sînt temelia cea mai solidă a creației și dăinuirii unui popor. Avem un trecut de mari înfăptuiri care sînt tot atîtea temeiuri de mîndrie patriotică, sîntem martorii epocii celei mai glorioase a trecutului național, ce poartă numele celui mai cutezător și mai iubit fiu al națiunii române, tovarășul Nicolae Ceaușescu; sub conducerea marelui arhitect, durăm, într-o indestructibilă unitate, un viitor luminos patriei și poporului nostru. Unirea de la 24 ianuarie 1859 reprezintă o mărturie glorioasă, dătătoare de încredere — și atunci ca și astăzi — a forței de neînvins pe care o constituie voința unui popor unit, capabil să se facă ascultat și respectat, atunci cînd dă glas aspirației naționale de a duce o viață liberă în deplină unitate.

CONST. CAZĂNIȘTEANU ■

important în procesul

i român modern

secole a predominării relațiilor feudale în sfera cultivării pîntului. Reformei agrare i urmat o serie de alte, măi — secularizarea averilor naștiresi, modificarea sistemului electoral, reorganizarea țămîntului și a justiției, înajarea industriei și a creditu-reazezarea sistemului naal de apărare pe noi baze — care au consolidat statul an, i-au modernizat instituși i-au sporit prestigiul pe a internațională. S-a mani-

rii ea și ampla efervescentă culturală națională indicau angajarea statului român pe făgașul unor prefaceri innoitoare care ofereau românilor ce se găseau sub stăpîniri străine, privați de drepturi sau amenințați cu deznaționalizarea, perspectiva luminoasă și optimistă că, indiferent de întinderea sa, acest stat aparținea totuși românilor prin opera de reconstrucție care se săvîrșea în el, că acest stat care deocamdată nu putea vorbi decât cu reținere despre soarta confracților din afara hotarelor

Anchetă Flacăra

„Creșterea limbei românești și-a patriei cinstire“

ZOE
DUMITRESCU
BUȘULENGA

Despre limba noastră

Declarațiile de iubire și admirație ale poetilor unui neam față de limba națională nu sînt atît rodul unor efuziuni sentimentale spontane cît concluziile unei lungi și îndărătnice ucenicii la o școală pe cît de iubită, pe atît de redutabilă, școala formulării depline a gîndului poetic în graiul matern. Cînd Eminescu se rostiea cu privire la raportul dintre limbă și folositorii ei, arătînd cine este cu adevărat stăpînul, cînd Blaga vorbea despre limbă ca despre primul mare poem al unui popor, ei nu aruncau numai metafore frumoase, ci dădeau curs experienței lor celei mai adevărate, mai intime, dobîndite în cursul travaliului specific. Din teribila incleștare, din „lupta cu ingerul“ nevăzută al limbii, înfloresc de fiecare dată, cu fiecare mare artist al cuvîntului, o altă corolă, cu petalele mereu altfel așezate. Căci limba este mereu aceeași și mereu alta, cu structurile ei esențiale păstrate, cu puterile-i combinate astfel folosite încît produsul sînt arate cu totul nou în expresivitatea lui crescută. Limba vorbită se tocește, se uzează. Îl este dat scriitorului, poetului mai cu seamă, s-o poarte în sine, fără încheștură, s-o lupte pentru ea și împotriva ei, s-o îmblinzească și s-o facă să cînte și să cînte altfel.

Îi stă la îndemînă artistului român o limbă armonioasă neo-latină, în care cuvîntul se bucură de libertăți considerabile în siml structurilor sintactice și răsună în luminoase eufonii, datorită alternanței echilibrate de consoane și vocale, care-i dă o dreaptă cumpănă între limpezime și virtuosie, între deschiderea muzicală ce ne leagă de spiritul mediteranean și unda de asprime venită dinspre septentrion.

În stare, asadar, să murmure și să strige deopotrivă, limba noastră a fost mlădiată și toarsă de geniul atîtor poeți, după legile ei interioare, dar cu adaosurile primenitoare ale fiecărei peceti personale. Și în curgerea secolelor, valentele ei pururea deschise, forța ineputabilă de asimilare i-au dat lărgimea unui cer privit de pe culmi. În bătrîna permanență a structurilor românești a intrat tineretea elementelor lexicale atît de variate după epoci și contexte istorice și atît de perfect asimilate, alcătuiind buchetele infinit nuanțate și diversificate în colorii ale scrierii românești.

Bogăția — ne-a afectat însă modul de expresie marcat de moștenita concizie a strămoșilor. Așa se face că modalitățile barozante, redundante, au rămas străine fondului nostru adînc. Și considerabilul tezaur paremiologic al literaturii noastre, înglobînd opere din perioade diferite, de la simplul proverb popular la Povestea vorbelor de Anton Pann, și pînă la geniala creație a lui Ion Creangă, stă ca măturie teneinică în acest sens.

Dealtfel, și vorbirea în filcuri, ca și cea în dodii, cu valorile ei eliptice, subînțelese, cu omisiunile voite, cu ambiguitățile descumpănitoare, se înscriu într-o arie analogă a celei a conciziei, exprimînd o modalitate caracteristică de gîndire, cu ritmicitatea impusă chiar și demersului intelectual, de către atotputernica măsură în toate care a dominat devenirea întregului univers românesc.

Și mi se pare că, în chip firesc, concizia paremiologică s-ar înrudi indeaproape cu concentrarea metaforică, pe un tărîm al profunzimii creației. Le-ar lega anumite transferuri de procedee reductive, menite să dea loc la impresiunile încercări conotative. Astfel că acceptînd deosebirea instaurată de Lucian Blaga între metafora plasticizantă și metafora revelatorie, prima cu funcție analogică, de potențare a concretului, a realului, cea de-a doua cu sens de adîncire a misterului, am fi ispițiți să conferim limbii poeziei românești atributul de rar metaforism în substanță.

Recurența semnalată, în varii feluri, a metaforei revelatorii în mult bogatul univers al poeziei noastre mărturisește mai mult decît o înclinare spre o tehnică poetică oarecare; ea spune despre o forma mentis a unei elnii, făcută vizibilă în limba poezilor. A rosti vorbele deschizătoare ale unei balade populare vechi, „Pe-un picior de plai, pe-o gură de rai...“, înseamnă, credem, a purcede la înmersiunea într-un tărîm al tainei, sau parafrizînd pe mult regretatul Constantin Noica, a te cufunda o clipă în prăpăstiile cuvîntului românesc.

În aceeași ordine a neștirșitelor deschideri ne introduc și metaforele lui Lucian Blaga, și întreaga lui dicție poetică, revelatorie prin excelență, transfiguratoare ale cuvîntului, care tîlmăcesc mai deplin viziunea.

Dar pe cea mai înaltă treaptă a expresiei esențialmente metaforice își dezvăluie aproape toate puterile limba română în creația poetului național. După lungi căutări în care cuvîntul eminescian se zbătea, zvîcnea și se rostogolea adesea pe povirnișuri aspre, zgruntu-roase, acesta s-a limpezit, s-a curățat de zguri, s-a îndulcit, prinzîndu-se în fermecătoarele sintagme muzicale, cu valori incantatorii pe care le știm. Și a venit o vreme, a supremei ziceri, cînd vorbele s-au rupt din nou din ceea ce se considera a fi țesătura muzicală specifică a expresivității eminesciene. Desfăcînd din plasa în care fuseseră prinse, au căpătat fiecare viață și valoare în sine. Rostite cum se cuvine, fără legato, într-o surdina care vorbește despre depărtările interioare ale obiectivării, *Oda în metru antic, Glossa, Mai am un singur dor*

revelă de data aceasta nu cuvîntul metaforic, ci cuvîntul esență, piatra prețioasă insingurată, dar încărcată cu toată strălucirea și puterea de radiație a arhetipurilor. Descoperit în sfîrșit „în sine“, cuvîntul poetic se esențializează prin înălțarea lui într-o ordine care transcende nevoia de echivalență și în care, prin forța interioară a proferării, recapătă demnitatea de logos. S-au revelat astfel pe deplin, în opera celui mai puternic dintre magii cuvîntului românesc, tările ascunse ale limbii noastre, înălțate pînă la cel mai înalt grad al expresivității.

De aceea lupta lui dramatică pentru cuvînt rămîne pildă și model statornic pentru toți cei cărora limba noastră le cere imperios cultivarea și sporirea ei, dar mai cu seamă pentru poeți de la care ea așteaptă eterne palingeneze. Este o luptă vrednică pentru un obiect sacru.

ROMULUS
VULPESCU

Cuvintele — poduri mereu

1. Gîndurile ce și-au aflat, cu mai bine de-un secol în urmă, întru chipare în „devizele“ mișcătoare, cuvîntări a lui Ștefan Golescu (fiul ilustrului cărturar care-a lăsat literaturii noastre moștenire memorabila însemnare a călătoriei mele...) își păstrează nealterate nobletea, vigoarea și prospețimea — tinerețea lor fără bătrînețe și viața lor fără de moarte brînzind și ființa cu înțelepciunea parimiei, exprimarea beneficiind de economia sintactică a zicalii: au actualitatea adevărurilor eterne. Permanența lor este permanența limbii române binecuvîntate în care au fost bine cuvîntate.

Limba națională este o demnitate, ca și patria: demnitatea poporului care-o rostește și, rostind-o, îi dă, după datină, drept de cetate. Este o investiție a spiritului, sfințită prin cuvînt, nemurită prin scris.

„Această „demonitate“ — tezaur de semnificații timid explorat, arhivă de amintiri numai în parte cercetată — are o istorie zbuciumată, magnifică și fabuloasă ca și istoria țării, căci ea, limba, este istoria țării intrupată în cuvînt. Istorie teribilă și exemplară, de jertfe și de glorii, de singe și de strădanii, de cumpăt și de cuget.

În fiecare silabă românească e taina unui strop de sudoare picurat pe un bob de griu spre incolțiri viitoare.

În orice vorbă stau straja o armă și-un brăzdar. O sintagmă e o prispă și-o platoșă.

Propozițiile simple sunt poduri mereu.

Fraza e citorie domnească aurindu-și clopotnița-n soare.

O pagină de pravilă e cetate de scaun.

O carte e o țară.

Și armura ei „Armura noastră — cartea“.

Cu o mină de cuvinte într-o straiță, ca merinde la drum, poți colinda țara toată, regăsind-o, ca poetul, întreaga „din hotărî în hotărî“, umblînd o în lungul și-n latul spațiului ei de neștirbit, cutreierînd-o în cruciuș și-n curmezișul timpului ei de neînstrăinat, cele de dinainte de-nceputul legendar și pînă

astăzi, spre a-l cunoaște sunetul și sufletul, suflarea și silaba, simțirea și sensul și spre a-l re-cunoaște memoria; țaria istoriei române.

Cum îi zicea bardulul necunoscut care-a destălnuit lumii cum mor ciobanii.

Ce nume purta rapsodul care-a dezvăluit secretul duratei, cititorul opera cu trup de femeie-n zidire?

Cum se cheamă poetul care ne-a-nvățat de tînar nemurirea luceafărului?

Numele lor — proprii, cîndva — și-au schimbat sonoritatea irepetabilă și-au devenit nume comune: substantive obștești ca pîinea și ca ploaia, ca aerul și ca albastrul, ca floarea și ca focul, ca pămîntul și ca pasărea. S-au făcut verbele rostite-n limba română și-au făcut cuvintele scrise-n limba română — peceți autentificînd-ne hrisovul existenței și-al duratei într-acest loc unic sub astre.

Nimic nu-nfruntă mai neștrămutat vremea și vremurile, vremurile și vremelnicile decît indestructibilă fragilitate a verbului. Periclituș — cum înmiresmat de-atepție numește cronicarul pieirea — poate fi anihilat de perijie — cunoașterea dobîndită prin experiență. Secretul perenității unui popor stă în perijie. Învățătura e cheia de boltă a existenței naționale. Și învățătura limbii e temelie acestui edificiu cărui il suntem constructori și cărămizi totodată. Ne zidim de vii în cuvinte durind istoria și istoria durind suntem noi, ziditorii ei.

Proze cită frunză, poezii cită iarbă și-au intrunit „fognirea mătăsoasă“ întru lauda acestui miracol al spiritualității daco-române: limba română.

Dar, pentru mine, cel mai exact, mai strict, mai necesar poem consacrat limbii române și consacrin-d-o rămîne cel semnat de G. Călinescu în deschiderea intuiului capitol, Epoca veche, din Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent (1941, pp. 12—13). Poemul „fără titlu“ este o biografie a unui neam prin limba lui: odă și eseu în versete de Cîntare a Cîntării-lor Cuvîntului, elogiu și

studiu în cadențe prozodice scandabile, imn-definiție a spiritualității naționale.

Această sagace „zburdare“ prin lexic și prin sintaxă ar trebui să fie tipărită ca text liminar al oricărei ediții a Gramaticii, în fruntea fiecărui manual școlar de limbă, de literatură, de istorie. Căci este certificatul (poetic) de naștere și atestatul de studiu al limbii române, arborele ei genealogic întîrîndu-i titlurile de noblete.

2. Datoria asta ar trebui să ne-o facem — nu ne-o mai facem — după cuvință: cit și cum se cade. În școală, în primul rînd. Orelle de limbă (și de literatură) română sînt cite sînt, asemeni celor de istorie de altfel, disciplină afină, de parcă atenția maximă s-ar acorda numai unor „materii“ — nu neg, necesare — ce asigură pregătirea (poli)tehnică a elevilor. Importanța dezvoltării învățămîntului politehnic este, fără-ndoială, incontestabil evidentă pentru orice om de bună-credință. Dar tot atît de evident incontestabil este și faptul că nici politehicienii, acești făuritori de bunuri materiale, atît de însemnați pentru asigurarea existenței — alor și a țării — nici ei nu-și pot exprima ideile „tehnice“ novatoare decît tot grație cuvîntului românesc — rostit și scris — deci, tot prin intermediul limbii. Or, limba se-nvață, se deprinde, se apropie, se păstrează și se cultivă, în primul rînd pe texte literare, iar literatura există prin istorie și pentru istorie. Învățămîntului umanist, care pregătește făuritori de bunuri spirituale, trebuie să se acorde măcar același statut justificat de care se bucură, pe bună dreptate, cel politehnic. Pentru că, la civilizația obiectului (stînd sub semnul verbului „a avea — avere“) nu se poate ajunge decît pe calea culturii spiritului (existînd sub semnul verbului „a fi — fire“). Cultivarea limbii este un act (fundamental) de cultură spirituală. Căci existența cu precădere „materială“ a unui popor — perisabilă și caducă în timp limitat, dacă ținem seama de evoluția rapidă a mijloacelor și a metodelor tehnice de producție modernă — e amenințată de efemeritatea sub specia istoriei. Testimoniile spirituale — limba, istoria, artele, filosofia, literatura — legitimează existența neamului. Fără spirit materia e amorfă, căci materialitatea fără spiritualitate e o anomalie. Știu că toate aceste aserțiuni ale mele par (și sînt) truisme, dar bate un ceas al cugelului clar cînd se cuvine să repunem în lumină locul comun, adevărul evident. Așadar, intii școala, care face și ea ce poate să facă. Apoi, în măsura în care au timp, inclinare și pricepere pentru educarea filologică a odraslelor, părinții. În fine, dar nu în ultimul rînd, scrisul, literatură și, firește, artele aferente: cit și cum se-nlesnesc a-și împlini menirea tradițională. Din fericire, tezaurul literaturii clasice și moderne e intact, n-a pierit. Dar, pentru a-l păstra cu demnitatea pe care o merită și a-l îmbogăți cu nobletea moștenită de la înaintași, ar fi de dorit ca programa analitică să fie revizuită în sensul adecvării la obiect, sporindu-se și îmbunătățindu-se și orelle de limbă, de literatură și de istorie românească — orelle de cultură națională. Iarăși, oricît de impresionante sînt tirajele cărților noastre astăzi — de nevisat, odinioară — setea de cultură a poporului român se dovedește mai nepotolită decît ori-

cînd: această splendidă „lăcomie“ a spiritului, vrednică de elogi, s-ar cuveni hrănită cu un puțin suficient, de gramatici și de dicționare de limbă, între altele. E încă o șansă compensatorie. Viziile, rare sau mai dese, pe care scriitorii și oamenii de cultură le fac în școli, în fabrici, în instituții și-n alte locuri de muncă și de creație ale țării se dovedesc mai mult decît necesare și sînt întîmpinate pretutindeni de respectul oamenilor care le așteaptă și cărora le sînt destinate. Dar, necorelate cu ameliorările sugerate mai sus, par un paleativ. Toate forțele și mijloacele culturii — trebuie să conlucreze la atingerea acestui țel esențial.

Datoria la care se referă Ștefan Golescu e mai mult decît o datorie: e un drept. Modificarea inteligență a programei analitice, ameliorarea ei, se vadește o necesitate imperioasă și reprezintă o urgență a culturii contemporane românești. „Umanioarele“ bătrînilor se prată a fi un adevăr atît de evident, încît învățămîntul umanist de astăzi are datoria patriotică de-a le respecta, de-a le prelua creațiile, prelundu-le, de-a le dezvolta continuu, pentru a putea fi și rămîne astfel compatibil cu spiritul național. Prin urmare, ce și cit depinde de noi, oamenii scrisului românesc, încercăm să facem, după cum ne stă în putere: chiar dacă nu puțin lucru însemnează, deajuns tot nu e.

Deprinderea limbii materne este o rigoare a spiritului: ca o rugă pentru neam și pentru țară.

3. Încerc să compensez carentele arătate mai sus. Cum „un lucru al artei e, în primul rînd, un lucru moral, mă străduiesc să au-mi iau în deșert tainul meu de muncă și să fac atît de bine cît pot face“, (apud Ion Barbu).

Între vocația de creator și cea de om de cultură, propagator al luminilor românești printre români, am ales-o pe cea de-a doua: o libertate, cred, mai dificilă, cu mai puțin satisfacții estetice imediate, desigur, dar mai utilă etic, poate.

Îmi spun — spre consoare, probabil — că nu de literatori duce lipsă țara, dar că osebitele fapte de educare culturală a semenilor pot fi, citeodată, mai eficiente pentru înțelegerea prezentă și viitoare a literaturii noastre de totdeauna. În fața căreia, îngenucheați — unică-nge-nunchere demnă — dobîndim certitudinea că putem rămîne în picioare în fața eternității.

Caut — în ceea ce scriu, gîndesc și simt — să mă pun în acord cu vibrația strunei românești, unica rezonanță care-mi îngăduie să-mi regăsesc sufletul adevărat, dîndu-mi certitudinea existenței.

Potrivit priceperii mele, multă-puțină cită am, pun în lucrare legatul poetului-grădinar, cultivator îngrijorat de soarta florii „ca o lumină“: „creșterea limbii românești și-a patriei cinstire“. Dar, cu tot respectul pentru rigoarea citării, mă-ntreb încă dacă acel și ce leagă „limba“ de „patrie“ n-a fost cumva — cum imi place să-mi închipui — un lapsus calami. Drept care, măcar într-un ungher al minții, substitui conjuncției verbul a fi: creșterea limbii românești e-a patriei cinstire.

Stau, prin urmare, de pază și cer, neînduplecat, vamă de învățătura cinstitoare a curatei limbii naționale, stau la „podurile mereu“ ale cuvintelor, singurele arcuiri durabile peste apa timpului involburată de istorie.

Anchetă realizată de
AURELIAN TITU DUMITRESCU ■

Toamna

Miroase cimpul tot a tîmîioasă
A nuci ce cad pe coastă și-a grui
De-acum se face toamna mai frumoasă
Cum nu mai e prin țara nimănui,

Nu-i pe pămînt o altă Românie
Cu poame mai rotunde, mai bogate
Plesnesc în noapte boabele din vie
Desprinsă parcă din eternitate.

DAN BOSOANCA ■

Vitrina artelor

Plastică

Sensul unei expoziții de grup

Monografiile și cataloagele expozițiilor personale ale artiștilor plastici rețin, în secțiunea bibliografică, și manifestările „de grup” la care aceștia au participat. În realitate, nu e vorba de grupuri — ori, mai bine-zis, grupări artistice — ci de întâlniri mai mult sau mai puțin întâmplătoare cu ocazia unor selecții mai restrinse decât așa-numitele „colective”. Pictorii, sculptorii, graficienii și, mai rar, celelalte categorii de creatori de forme, imagini și ambieri, își prezintă lucrările laolaltă cu ale unor confrăți din alte rațiuni decât de platformă estetică. Critica evită să discute pricinile extrastetice ale organizării expozițiilor cu trei, patru sau cinci autori (peste acest număr existând temeiuri să ne gândim la „colective”) deși câteodată motivele omenesci sînt mai interesante decât motivele privind metoda. În general, creatorii ignoră faptul că succesul e și o chestiune de regie a operei, de construcție a clipei de maximă oportunitate. Organizatorii de talent — talent, care-i la fel de însemnat ca harul artistic — știu bine că o serie bună de oportunități poate instituționaliza o operă mai puțin valoroasă și că mai multe ocazii ratate pot timora și chiar nimici suflătește oameni de reală valoare.

Principalul beneficiu, pentru artiști și pentru public, rămîne, în expozițiile de grup, cunoașterea subtil circumstanțială a „diferențelor specifice”. Artistul se înțelege mai sigur pe sine în relațiile cu alți creatori, iar publicul pătrunde mai adînc în complexul de probleme ale modernului. În aceste expoziții publicul se simte orientat, cu toate că nimeni nu se străduiește să explice ori să se explice mai mult decât alte dați. Aici șansa e ajutată. Se mai petrece un lucru deosebit: egoismele de orice natură diminuează considerabil și fiecare ajută pe fiecare. Grupul, fie și întemeiat doar pe afinități din afara artisticului, e paradoxal: se investește mai puțin decât ar investi artistul într-o „personală” și se obține mai mult, uneori și în cauza notorietății.

Un pictor din Tecuci — Ștefan Butucă — a invitat recent la Galeria Gheorghe Petrașcu din localitatea din bucareșteni — pictorii Elena Uță Chelaru și Spiru Vergulescu — și un grafician din Piatra Neamț — Petru Petrescu — pentru o expoziție în patru nesocotind realitatea că se întîlnesc artiști pentru care ceea ce-i deosebeste contează mai mult decât ce-i aseamănă. Avînd prilejul să trăiască facerea expoziției celor patru încă de la ivirea ideii am putut să observ o seamă de treburile ce rămîn de regulă neștiute. Nu știu dacă e potrivit să evoc într-o cronică

climatul în care s-a muncit la făurirea unei expoziții, însă acum găsesc că e cazul, fiindcă toate strădanțiile — atît din partea oficialităților, cit și a artiștilor — au vădit nu numai o intensă bunăvoință, ci și prietenie. Pentru niște artiști atît de subiective, amicitia deschisă și cu sugestii de mai bine echivalează cu o victorie. Artiștii s-au întîlnit în cîteva rînduri cu publicul din municipiu, înainte de vernisaj dar și apoi, contacte care fără îndoială că dau roade. E de înțeles de ce mari actori de teatru nu țin să joace în film; ei nu pot juca decât cu punte directă la public. Și artiștii plastici pot mărturisii, atunci cînd expun individual sau în grup, multe satisfacții pe care le aduce confruntarea nemediată cu publicul.

Nu mi-am propus să comentez felul și însemnătățile artei celor patru intruți, despre ce sînt fiecare în contextul artei noastre de azi și al generațiilor cărora le aparțin s-a scris adeseori și cu îndreptățit elogiu. De altfel, în catalogul manifestării *Valentin Cîncă* află cuvîntul nimerit și expresiv în veritabile definiții de dicționar de artiști. Am insistat însă în problematica faeriei și desfacerii grupurilor fiindcă experiența trecerii printr-un grup e plină de satisfacții. Există destule galerii în provincie care ar trebui să învețe de la oamenii de specialitate din Botoșani, Bacău, Piatra Neamț, și cum vedem, și de la Tecuci (orașe cu o susținută activitate în cuprinsul artelor plastice) lecția efortului orientat și lipsit de prejudecăți.

TUDOR OCTAVIAN ■

Să ne iubim

Să ne iubim cu puritățile dîntii venite pe-ale sufletelor borduri în vremea cînd timidele acorduri păleau la întrebarea „cit rămii”?

Să ne iubim cu-a despărțirilor mirare ascunsă-n ale inimii fiorduri în vremea cînd din suduri înspre norduri ne rătăceam în dureroasa căutare.

Să ne iubim în umbra șanse de pe urmă plîngînd de fericirea regăsirii, să nu uităm ce mulți mai sînt martirii ce-ășteaptă-un norocos rotit de urnă...

...Să ne iubim cu puritatea inițială acum, cînd tragem linia finală... SANDU ȘTEFANESCU ■

Animapăc pe afis

În mai puțin de un an, Studioul Animafilm a pus în circulație trei filme de animație de lung metraj, al căror succes de public n-a întîrziat să autentifice inițiativa. Aventurile celor trei mușchetari, Novăceștii și, de curînd, Fiul stelelor — ilustrează, fiecare în genul său, posibilitățile filmului nostru de animație. E îmbucurător faptul că astfel cel puțin această categorie de pelicule de animație reușește să depășească handicapul condițiilor de difuzare (scurt metrajul de animație are în continuare o circulație restrînsă, chiar sporadică, după cum se știe), ocupîndu-se în mod firesc locul cîvenit pe „piața” culturii cinematografice.

Novăceștii (scenariul, Mihai Opris și Constantin Păun, regia, Constantin Păun, muzica filmului, Călin Ioachimescu) este un film de aventuri, captivant și decorativ în egală măsură, bine ritmat, și agreabil desenat, realizat pe baza cunoscutelor balade populare despre Novac și Gruia lui Novac. Bunul gust i-a condus pe scenariști departe de exageră-

rile folclorizante, înspre poezia poeziei populare, înspre legendă, cu mijloacele fabulosului popular. Isprăvile Novăceștilor sînt isprăvi cu viteji și paloșe fermecate, dar și cu tătari și hoarde otomane, cu perechi frumoase și prunci urși cu putere și vrednicie, dar și cu babe vrăjitoare și căpetenii șingeroase. Filmul lui Constantin Novac creează personaje atașante, înfuzînd junei spectator, cu discreție dar și tenacitate, o plăcută lecție de etică și spirit justițiar. Unele insistențe în zona metaforei, a simbolului, încarcă pe alocuri narațiunea în imagini, trădîndu-i genul fără a scoate totuși filmul din relația de comunicare cu spectatorul. Novăceștii este un film capabil să producă emoție și să modeleze prin emoție.

Exercițiul de imaginație al autorilor filmului de animație Fiul stelelor, lung metraj în genul S.F. (regia și scenariul Mircea Toia) are meritul de a se păstra la jumătate de drum între „morga” științistă a literaturii de gen și umorul pămîntean. Povestea lui Dan, născut în timpul unei expediții astronomice cu cîteva sute bune de ani

dincolo de prezentul nostru, este, cum e și firesc, doar un scenariu al aventurii intergalactice. Părinții se pierd în spațiu, printr-o nefericită defecțiune a navei de intervenții pe care o conduceau, iar copilul rămîne în navă, cu robotul Bob, programat în ultimul moment să-l ducă pe Dan teafăr pe Pămînt. Planete necunoscute, locuite de ființe superinteligente, înțeleștări cu forțe și ele necunoscute ale spațiului interstelar, regăsiri la distanță de mii de ani lumină etc. Filmul este bine desenat și frumos roșit (de altfel, Animafilm a solicitat pentru vocile acestor două lung-metraje actori de prima clasă). Alunecările către soluții de minimă rezistență — odată epuizate, probabil, resursele de imaginație grafică ale realizatorilor, (locuitorii unei planete cu neprietenoase relieuri în stil cubist se luptă... în armuci și cu spade medievale...) — sînt ceva mai numeroase către final, ceea ce dă impresia de efort de a acoperi lungimea necesară.

Dincolo de toate acestea, Fiul stelelor e o poveste modernă, interesantă și bună conducătoare de imaginație.

TAN'A RADU ■

● Efim Galtovin, regizor U.R.S.S. „Dacă vrem ca ei, copiii să păsească mai departe decât noi, iar civilizația planetei să devină mai luminoasă și mai umană, trebuie să ne schimbăm atitudinea față de cei mici și filmele pe care le realizăm, gîndind mereu ce grăunte le sădăm în sufletele lor, pentru ca mîine roadele să fie cit mai bogate.”

● Alexandr Ianachiev, critic de film, R.P. Bulgară; „Azi în lume, nu există o formulă anume după care să se facă filmele pentru copii. Paradoxul este că trebuie să fie și inocent și grav și încărcat de sensuri, iar cînd devine prea sofisticat cei mici nu mai au acces la el.”

● Barbara Eckhold, regizoare, R.D. Germană; „Cunosc cota ridicată a filmului românesc de animație și sînt realmente încîntată de căutările colegilor de la Animafilm. Cit despre Piatra Neamț, rar am văzut un oraș

plantat direct în mijlocul naturii.”

● Wadim Berestowski, regizor, R.P. Polonă; „În felul ei gala din România, este o manifestare unică în Europa. Cu dv. aici, mă simt ca într-o mare familie de cinești. Orașul este o adevărată lecție de istorie.”

● Copilul — Ruxandra, șoim al patriei; „Eu i-am spus lui nenea Gh. Naghi, că aș dori un festival care să țină un an întreg.”

Și acum, distincțiile acordate: Marele premiu pentru filmele artistice; „Cîntec în zori” (regia Dinu Tănase); pentru documentare „Sub ramuri de pădure” (Liviu Nițu); animație — „Novăceștii” (Constantin Păun); s-au mai aflat printre cei premiați regizorii: Elisabeta Bostan, Cristiana Nicolae, Gh. Naghi și alții.

A fost o gală fermecătoare pe care o dorim pe mai departe candidă și longevivă.

EUGEN TURESCHI ■

Muzică

Acești copii minunați...

Nimic nu se poate compara cu frumusețea actului interpretat de un copil: gingășia și candoarea vârstei de 7—10 ani, naturalețea, sentimentele jucăușe ori serioase ce i se citesc pe față, talentul în stare pură — asemeni unei nestemate care se găsește abia în faza primei sînfuirii — toate la un loc formează ele însele suficiente izvoare emotionale; iar atunci cînd marea muzică trîmpe din micii artiști, sala se ridică în picioare aplaudînd furtunos! Este exact ceea ce s-a întîmplat într-un recent recital, prilej cu care am luat un nou contact cu cîțiva copii de excepție din Brașov.

Să amintim, mai întîi, că în acest oraș mai există doar cîteva clase de artă (muzică și artă plastică) ce fiintează pe lingă o școală generală; doar atît că profesorii de aici, în frunte cu Stela Drăgulin, în afara înaltei lor specializări

și-au dedicat întreaga viață descoperirii și formării unor talente ieșite din comun. Să mai adăugăm și faptul că relația școală — Filarmonica „George Dima” este foarte bună, vechea instituție de cultură promovînd și încurajînd prin toate mijloacele tinerele vîrstare. Evidențînd și preocuparea continuă a apreciatului dirijor Ilarion Ionescu-Galați, care a devenit un fel de părinte al micuților muzicieni brașoveni — aproape toți debutînd sub vraja băghetei sale — vom avea și explicația rezultatelor cu totul deosebite care fac ca pe tărîm interpretativ Brașovul să fie privit astăzi drept centru prestigios de formare, creștere și organizare a muzicii de cameră!

Mihaela Ursuleasa are 10 ani și cîntă la pian de la 3 ani; premiile I obținute în cadrul Festivalului Național „Cîntarea României”, în 1985 și 1987 — adică la 7 și, respectiv, 9 ani — spun aproape totul despre talentul dar și măiestria sa precocă. Am remarcat-o în urmă cu 2 ani într-un recital comun de la Ateneul Român și am scris la vremea potrivită. Intre timp, însă, Mihaela a crescut sub toate aspectele. Iată-o astăzi, în clasa a IV-a interpretînd cu o bravură demnă de invidiat, dar și cu o autentică trăire poetică,

difficila „Fantezie Impromptu” de Chopin, precum și „Humoresca” de Rachmaninov; dincolo de însușirile arătate — fără o tehnică impecabilă, tastieră și de pedale, aceste lucrări nu pot fi abordate — totul a fost pus la punct: de altfel, dirijorul Iosif Conta a și inclus-o într-unul din concertele sale de la Ateneu, chiar în această stațiune, cu unul dintre opurile beethoveniene... La doar 10 ani!

Perechea copiilor Corina și Sorin Cionaru-Rainer, prima, violonistă în clasa a III-a, al doilea, pianist în clasa a VI-a au dovedit aplomb, curaj, sunet catifelat și, respectiv, tuseu, muzicalitate, dublate de o deplină înțelegere a frazelor, calități mai rar invitate la aceste vîrste. „Mazurka” de Wieniawski și Sonata pentru pian de Tudor Ciortea au fost exprimate aidoma unor mici virtuozii! Dintre Roxana și Cristina Buga, ambele pianiste, prima aflată în clasa a VIII-a, cea de a doua mai „vîrstnică”, elevă în clasa a XI-a la Liceul de artă „George Enescu” din București, sora mai mică a atras mai mult atenția. Interpretînd dificila „Taranțelă” de Liszt, ea a demonstrat forță și siguranță pianistică, lingă tehnica obligatorie cerută de o asemenea lucrare. Roxana a construit și contrastele necesare,

dăruindu-se total, cu multă căldură, stilului romantic. Cristina, sora ei, a abordat Studiul în la minor de Chopin, op care cere multă maturitate artistică; splendidele nuanțe obținute pe gamele și arpeggiile coboritoare, bunele „întrări” pianistice și tehnica îngrijită nu au putut totuși estompa cîteva refineri inexplicabile față de evoluțiile ei anterioare. În fine, flautista Cristina Pitiș și violoncelista Ioana Giancalău, ambele aflate în clasa a VI-a, și-au asumat o dificilă răspundere incluzînd în recital „Tema cu variațiuni” de Chopin și, respectiv, „Impromptu” de Dvorak. Muzicalitatea lor s-a făcut simțită, tehnica — superioară, în orice caz, unui copil de 12 ani — a fost multumitoare, cunoașterea stilisticii suficientă dar, amîndouă, mai au încă multe de învățat pînă la o deplină înțelegere a sintagmei muzicale, mai ales în cadrul unui concert cameral de înaltă ținută; respirația flautistei „taie” discursul sonor, ca și stingăciile de arcus ale violoncelistei ce pot fi trecute cu vederea, altminteri, în alte împrejurări. Iată însă că două violoniste, din aceeași clasă a VII-a condusă de profesoara Stela Mărgineanu ne-au încîntat în tot ceea ce au făcut: Mihaela Oprea într-un Sarasate

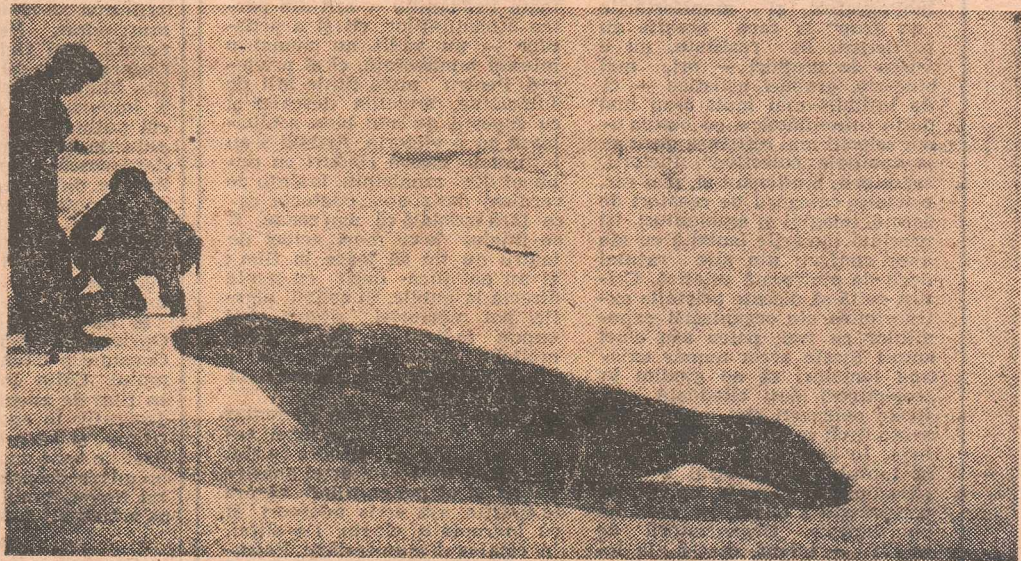
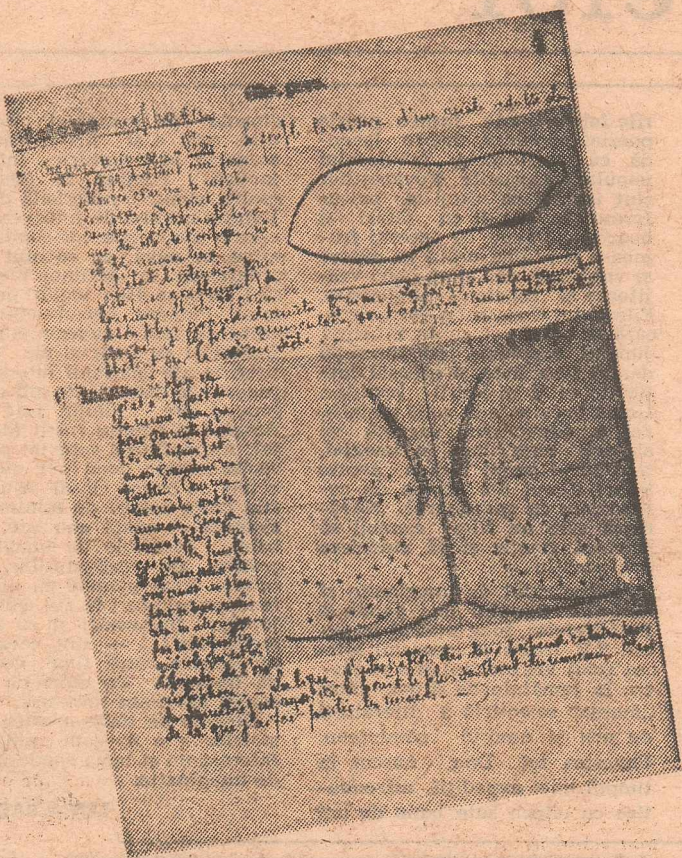
cu o bună tehnică de flagiolete și ritm susținut, în timp ce Melinda Dumitrescu a arătat un ton plin, pe un arcus mare și cu un sunet excelent vibrat în interpretarea foarte dificilelor variațiuni Pugnani-Kreisler.

Iată deci, doar cîteva minunați copii ai Brașovului, cărora li s-ar putea adăuga foarte apreciatul pianist-concertist (la 16 ani!) Horia Mihail, aceasta pentru a rămîne doar în limitele vîrstelor aflate pînă la perioada studenției. Dar cîte alte numeroase elemente — poate la fel de înzestrate — există în țară; pleiada tinerelor generații din ultimii ani, ne dă tot dreptul să nutrim această speranță!

CLAUDIU NEGULESCU ■

P.S. Iată că recent, în concertul orchestrei simfonice a Radioteleviziunii dirijate de Iosif Conta, Mihaela Ursuleasa a făcut dovada genialității sale, interpretînd Concertul nr. 3 pentru pian și orchestră de Beethoven. Cel 1.800 de spectatori care poplau foaietul — ușile fiind larg deschise pentru audiență — au ovaționat-o îndelung, dîndu-și seama de uriașul talent care, asemenea lui Dinu Lipatti, sperăm că va face cînte artei interpretative românești.

O lucrare inedită a lui Emil Racoviță

„Memoriu asupra focilor”

De curind, în arhiva Muzeului „Grigore Antipa”, a fost descoperit un manuscris inedit datorat biologului român Emil Racoviță, lucrare de proporții, complet necunoscută și care, prin bogăția informației și documentele fotografice însoțitoare, prin întreaga ei ținută științifică, stă pe picior de egalitate cu ceaaltă operă a compatriotului nostru, „Cetaceș”, încredințată tiparului în 1903 și care, cum se știe, avea să-i asigure în mare măsură celebritatea și notorietatea mondială. Sintem cu alte cuvinte martorii unui veritabil eveniment științific, dar meritele aparțin în exclusivitate biologului Alexandru Marinescu, cercetător principal la muzeul amintit. Descoperirea este pină la un punct opera hazardului, dar acelor întâmplări deloc întâmplătoare, favorabile doar spiritelor pregătite. Căci numai pe un asemenea teren fertil, întâmplarea devine roata cântării și pasiunii, al osirdiei și curiozității omului de știință.

Ei bine, cum a ajuns acest manuscris la Muzeul de istorie naturală „Grigore Antipa”, pentru ca acolo, vreme de decenii, să rămână uitat și părăsit într-una din lăzile cu arhivă? Sigur e faptul că lucrarea — întocmită pe baza cercetărilor și observațiilor făcute cu ocazia expediției antartice — aparține perioadei 1900—1920, deci anilor petrecuți de savant în Franța la Banyuls sur Mer. După toate probabilitățile el a scris aceste pagini chiar la început, prin anii 1900—1904. Autorul descoperirii mai presupune că după reintoarcerea în țară, Emil Racoviță nu s-a grăbit să-și tipărească lucrarea, considerind-o desigur incompletă și imperfectă, cunoscute fiind scrupulozitatea și exigența savantului față de scrierile sale. Se mai știe, de altfel, că revenit în România, ilustrul biolog s-a antrenat în multiple activități dar cu prețul renunțării la definitivarea unora dintre însemnările sale antartice. În 1917, după moartea profesorului, familia acestuia a donat muzeului din București o mare parte a materialului științific, adunat sau întocmit de către savant (colecții, fotografii, manuscrise). O moștenire prețioasă ce s-a bucurat de atenția cuvenită. Cu toate acestea, din motive mai greu de înțeles, câteva manuscrise, între care două caiete cu note întocmite în timpul călătoriei în Antartica și lucrarea intitulată „Memoriu asupra focilor antartice”, au zăcut sub lespezea timpului, deoarece pur și simplu modul în care aceste documente au fost depozitate cu patru decenii în urmă le-a făcut inaccesibile cercetătorului.

În numărul de față vom prezenta manuscrisul „Memoriu asupra focilor antartice”, urmind ca lucrările-jurnal să facă obiectul unei recenzii ulterioare.

Manuscrisul — ne informează interlocutorul nostru, biologul Alexandru Marinescu — se compune din 12 mape ce cuprind în total 513 pagini. La acestea se adaugă 60 planșe cu fotografii și 29 desene (unele în culori), precum și câteva scheme. Din cele 513 pagini, 336 sunt acoperite cu un text, după toate aparențele, definitiv. Restul sunt note ce urmau să servească la redactarea lucrării, unele sub forma extraselor din jurnalul său zoologic, grupate sub titlul „Observații personale”, foi cu răspindirea unor specii de foc, însemnări bibliografice, fișe de măsurători și observații în număr de 44. În manuscris se află și o filă pe care este trasat cuprinsul lucrării. Am putut astfel afla că memoriul urma să aibă două părți, precedate de o introducere. Prima parte, intitulată „Pinnipide observate de Expediția antartică belgiană” trebuia să cuprindă șase capitole, unul consacrat Stenorhynchinelor, iar următoarele, celor 5 specii de foc pe care le-a întâlnit în apele sud-americane și în cele antartice. Partea a doua, „Pinnipidele antartice și chorologia lor” trebuia să includă 4 capitole: enumerarea pinnipidelor semnalate în Antartica, Enumerare critică, Tabelul apariției Pinnipidelor și, în fine, Chorologia Pinnipidelor.

Acesta este deci planul lucrării. Ce a putut realiza Emil Racoviță? Din prima parte, au fost elaborate texte definitive pentru trei specii: foca crabieră, foca lui Weddell și foca lui Ross, cele mai frecvente pe

banchiză, însoțite de o bogată ilustrație fotografică și de numeroase desene. Să subliniem acum că fotografiile realizate de către membrii expediției „Belgica”, în primul rând de Frederick Cook, apoi de E. Racoviță, H. Arctowski sau G. Leconte, sunt primele făcute în Antartica, multe dintre ele fiind remarcabile ca tehnică, pentru a nu mai vorbi de interesul documentar.

Se mai află în mapă citeva pagini, 4 la număr, asupra Stenorhinchidelor și un substanțial capitol cuprinzând generalități despre Pinnipide.

Din partea a doua există capitolul cu enumerarea critică a Pinnipidelor semnalate în Antartica și o schiță a capitolului de Chorologie.

Toate capitolele redactate definitiv sunt extrem de complete, Emil Racoviță nu a neglijat nici un aspect privind anatomia și biologia acestor mamifere marine, observațiile sale sunt extrem de interesante și pentru a exemplifica modul complex în care a fost abordat studiul fiecărei specii vom enumera, fără multe comentarii, problemele cuprinse în capitolul consacrat focii crabiere (*Lobodon carcinophaga*). Enumerarea respectă ordinea existentă în lucrare: denumiri, istoric, caractere exterioare (dimensiuni, aspect general, colorație — la adulți, adolescenți, pui, foetusi, blana, păr, embrionar și definitiv, mustați, ghiare). Urmează apoi note anatomice (dentile, vezică urinară, organe genitale, stratul de grăsime) și note fiziologice (diferențieri sexuale, proporția sexelor, reproducere, dezvoltarea, anvelopele foetale). Paragraful foarte consistent privind Etologia (vocea, modul de hrănire, sociabilitatea, patologie, paraziți, dușmani, cicatrice,

moarte, vinătoare) grupează observațiile asupra comportamentului acestei specii. Emil Racoviță distinge la foca crabieră două tipuri, unul blind, altul rău, fiecare cu un anumit comportament care poate fi sesizat și după aspectul exterior al animalului.

El grupează caracterele fizice externe ale celor două tipuri într-un tabel comparativ, nu numai sugestiv, dar și foarte practic, care se prezintă astfel:

Tipurile blinde

(Types bons)
Corp subțire
Bot alungit
Ochi mici
Membre anterioare lungi
Membre posterioare mici
Coadă scurtă

Tipurile rele

(Types méchants)
Corp gros
Bot scurt
Ochi mari
Membre anterioare scurte
Membre posterioare mari
Coadă lungă

Emil Racoviță a întâlnit, desigur și un număr de indivizi cu caractere intermediare.

Partea consacrată Etologiei în textul despre *Lobodon*, foca crabieră, este substanțială, însumind 22 pagini (52—74). Situația este asemănătoare și în cazul celorlalte două specii. Toate aceste observații, adăugate la cele pe care E. Racoviță le-a consacrat balenelor sau pinguinilor, îl situează pe biologul român printre cei dintii savanți care au studiat atent comportamentul animalelor. Indiscutabil, el trebuie socotit unul dintre întemeietorii Etologiei, această știință care cercetează comportamentul și care astăzi cunoaște o mare dezvoltare, dar

care la sfârșitul secolului trecut încă nu-și conturase deplin meniul.

Si pentru a reveni la capitolul consacrat focii crabiere, să menționăm că el se încheie cu o suită de observații asupra chorologiei (frecvență, distribuție, migrație). Emil Racoviță menționează că din cele 409 petrecute în înclăstarea bancalzei (29 ianuarie 1898 — 14 martie 1899) foca crabieră și-a manifestat prezența în cursul a 69 de zile, naturalistul expediției avind puțința să observe un număr de 323 de exemplare.

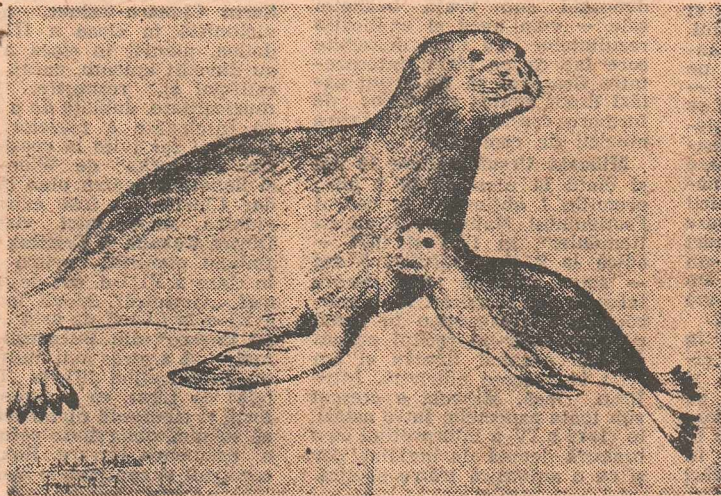
Nici un biolog pină la E. Racoviță nu mai realizase asemenea studii în Antartica și dacă adăugăm că el este primul care face cercetări de embriologie și întocmește cea dintii colecție de embrioni de focă, care înlesnesc urmărirea evoluției în timp a embrionului, înțelegem mai bine dimensiunile contribuției sale la cunoașterea animalelor antartice. Emil Racoviță este de altfel și primul naturalist care a efectuat disecții pe animale proaspete pentru studii anatomice. Desenele, schemele și fotografiile intercalate în manuscris sunt grăitoare în acest sens. Cercetările savantului român asupra focilor în cursul iernii și noapții polare sunt de asemenea primele ce s-au făcut pe continentul înghețat. Evident, de atunci s-au efectuat cercetări cu mijloace de care compatriotul nostru nu a beneficiat. Cu toate acestea descoperirile lui Emil Racoviță își păstrează nestrîbită valoarea. Curiozitatea m-a îndemnat să consult câteva din monografiile recente dedicate Antarticii, între care și volumul I al lucrării „Antarctic Ecology”, apărut sub redacția lui M.W. Holdgate. Am putut constata astfel că multe dintre datele actuale, cuprinse în cele două capitole destinate biologiei focilor, fuseseră deja consemnate de savantul român cu aproape un secol în urmă.

L-am întrebat pe interlocutorul nostru dacă apreciază ca oportună publicarea manuscrisului descoperit, dat fiind faptul că de la redactarea lui au trecut nu mai puțin de 90 de ani.

Răspunsul nu poate fi decât afirmativ. Manuscrisul merită să fie încredințat tiparului chiar dacă de la momentul în care au fost făcute observațiile s-au scurs 90 de ani. În cazul acestei lucrări inedite, interesul istoric se împletește cu cel științific. *Memoriul asupra focilor antartice* probează fără drept de tăgadă că știința românească deține prioritate absolută asupra unor descoperiri și observații de pe continentul antartice.

În ceea ce privește cele două caiete cu însemnări zilnice — descoperite tot de către biologul Alexandru Marinescu — și care cuprind notațiile făcute de Emil Racoviță în timpul iernării sale dincolo de cercul polar sudic, vom reveni, cum spuneam, într-un număr viitor.

LIVIU TIMBUS ■

Unul din sutele de desene realizate de Emil Racoviță în cuprinsul lucrării sale.

În fața noastră, o fotografie. Nu dintr-un album cu amintiri de familie, ci apărută pe display-ul unui computer. „Încercați s-o descifrați!”, ne invită inginerul Cristian Vasile. Privim poza inundată de pete verzi, cu nuanțe foarte puțin diferite, aproape întrepărunse între ele, având în vecinătate insule de cenușiu. Interpretarea nebuloasei de contururi și culori se dovedește o treabă mult prea grea pentru ochiul omenesc. „Este o înregistrare a unei zone din Bărăgan recepționată de la un satelit de pasaj, de fapt o imagine digitală, spune tânărul specialist. Să lăsam calculatorul s-o citească și s-o interpreteze”.

Degetele încep să alerge pe taste precum cele ale unui pianist în tumultul unui veritabil concert cibernetic. Se încinge un adevărat „taifas” științific între om și mașinăria inteligență care răspunde rapid cu rezultate, variante, soluții. În final, calculatorul „redesenează” o nouă fotografie a cîmpiei cu zone net delimitate, colorate viu și distinct în roșu, albastru, galben, cu riuri bine conturate. „Această nouă imagine clasificată permite studierea unor fenomene ale pămîntului fără a se intra în contact direct cu ele, adică prin teledetecție, explică Cristian Vasile. Cu ajutorul ei se pot obține numeroase informații asupra umidității solului, nivelurilor de dezvoltare a culturilor, stării lor de sănătate și stresului vegetal, asupra necesarului de udare prin irigații, efectului aplicării îngrășămintelor și pesticidelor, despre sărăturarea și bălțirea terenurilor etc. Pentru obținerea acestor date prin metode clasice, zeci de oameni trebuie să bată terenul cu pasul, făcînd măsurători doar în o serie de puncte, ceea ce presupune o aproximare a situației. Prin intermediul sateliților, se pot obține însă aceste informații și de două ori pe zi, fără să se introducă erori și, în plus, fenomenele pot fi evaluate în dinamica lor”.

Ei bine, Institutul de Tehnică de Calcul și Informatică a realizat acest sistem de prelucrare a imaginilor digitale pentru teledetecție. România se află astfel în prima linie a unui domeniu de avangardă, de mare rafinament științific, etichetat și acum în lume „high technology”. În institutul vecin, ICSITE, inginerul Dan Pupeza și colectivul laboratorului de microunde au construit după o concepție originală și instalația de recepție a datelor furnizate de sateliții de pasaj. Astfel, cu echipamente românești, cu calculatoare Coral, Independent, Felix PC, alături de softuri gândite de specialiștii noștri, ne situăm în rîndul puținelor țări de pe glob cu succese în teledetecție, capitol al viitorului, de top științific.

Pentru a ne da seama cît

valorează această notă de 10 obținută de specialiștii noștri la un dificil examen de creativitate, să încercăm să pătrundem în intimitatea procedurii. Sateliții de pasaj, poștași ai cerului care aleargă mereu cu tola plină de vești, trimit spre pămînt o ploaie de informații sub forma unor pixeli, pătrățele reprezentînd suprafețe de teren între 10 metri pătrați și un kilometru pătrat. Asemănător cu rezolvarea unei grile rebus, calculatorul compune din aceste date furnizate de fotografii la minut ai cosmosului o imagine digitală. Deși fiecare pătrățel se prezintă doar în nuanțe de gri, el „repictază” fotografia în culori. Însă imaginea apare în ceață, ca o poză făcută de un începător. Este fotografia în fața căreia ne dădusem bătăuți. Ochiul omului

unui alt seminar, colorînd diferit marea, Razelmul și canalele Deltei, el a furnizat informații cu privire la felul în care indiguirile vor ține piept apelor umflate ale Dunării. Astfel instruiți de tinerii lui profesori, „creierul cu cip-uri” a învățat să transforme o fotografie nebuloasă făcută de la sute de kilometri într-o imagine clasificată, în care fiecare culoare delimitează limpede un fenomen real din natură. Fără această tehnică fină de prelucrare a imaginilor digitale, pozele din sateliți nu și-ar deschide ușa de la seiful cu informații. De altfel, costul unei astfel de fotografii prelucrate, care include în culorile și contururile ei multă inteligență și cercetare, costă nici mai mult, nici mai puțin decît circa 30.000 de dolari. Și iată că ele pot

TELEDETECȚIA

Să vedem ceea ce nu se vede

nu distinge mai mult de 20-30 de niveluri de gri, iar sateliții transmise între 256 și 2.048. În această imagine digitală nu se pot distinge fenomenele care-l interesează pe specialist. De aici începe urcușul pieptiș, expediția științifică prin hățisurile necunoscutului. Cristian Vasile, Florin Petrescu, Dana Cristescu, Eugen Grecu, Daniela Postelnicu și ceilalți computeriști de la Institutul de Tehnică de Calcul și Informatică au început „să dreseze” calculatorul, școlarizîndu-l să recunoască în fiecare nuanță de gri un obiect, un fenomen. Nivelul de gri reprezintă, pînă la urmă, o semnătură spectrală a acestora. Au găsit în doctorul inginer Ion Munteanu de la Academia de Științe Agricole și Silvicultură un om permeabil la nou, care a înțeles că inteligența artificială poate fi un excelent radiolog al stării de sănătate a ogorului. Astfel că lîngă specialiștii în softuri s-a aflat mereu și agronomul. Prin memorarea datelor dintr-o parcelă cunoscută, calculatorul a fost instruit să recunoască care este culoarea specifică unei anumite densități ai spicelor, a unui grad de răsărire a orzului. La Fundulea, el a învățat pe de rost să convertească într-o paletă de culori precisă bugetul de umiditate și căldură al brazdei. Prin antrenamente, computerul a recunoscut dintr-o fotografie primită din înaltul cerului aluviunile de pe dealurile Buzăului și le-a „repictat” distinct față de pantele erodate. În timpul

fi „developate” de computer la un înalt nivel științific nu numai în laboratoarele de pe țărmurile Atlanticului sau Pacificului, ci și în cele de pe malul lacului Floreasca.

„Aplicațiile de mare interes nu se opresc doar la agricultura”, spune Cristian Vasile. Calculatorul, specializat acum în prelucrarea pozelor din cosmos, poate deveni și hidrolog, geolog, consilier în pescuit. El gîndește și „remachiază” fotografia unui lac de acumulare și furnizează astfel informații prețioase despre nivelul apei, debitul izvoarelor și aportul de aluviuni. Diferențele mici de albastru din poza brută a satelițului nu puteau spune mare lucru specialiștilor. În plus, fiindcă zăcămintele de mineuri își lasă o amprentă pe tenul planetei, calculatorul știe să citească aceste semne și să indice zonele cu potențial de țitei, cărbune, biomasă. Prin teledetecție cu computerul se poate afla cît de mare o hartă la zi a oceanelor și mărilor cu indicații privind temperatura apei, direcția curenților, situația planctonului, anticipîndu-se astfel drumul bancurilor de pești și dirijîndu-se flota de pescuit”.

Cînd i-am întrebat pe tinerii ingineri și matematicieni din fața calculatoarelor ce i-a îndemnat să pășească pe drumul atît de lung și greu al acestei cercetări de pionierat, au răspuns: „Citisem în reviste despre primele rezultate ale unor încercări în acest domeniu. Ne-am spus: noi de ce să nu putem realiza un astfel de sis-

tem?” Simplu ca bună ziua! Sau mai exact ca bună seara fiindcă adesea s-au trezit cu noaptea la ferestrele laboratorului în timp ce făceau calculul să înghită zeci de mii de instrucțiuni. Nici n-au simțit trecerea anilor printre miile de testări ale algoritmilor pe cazurile reale din cîmpii, lacuri, dealuri, printre paginile cărților și revistelor citite pe nerăsuflă pentru a afla despre puținele experiențe din lume. Acum, dosarul în care au strîns propriile lor comunicări științifice la simpozioanele din Anglia, Cehoslovacia, Brazilia, Canada are grosimea de aproape 10 centimetri și crește mereu în volum. Pe parcursul acestui maraton științific, cercetătorii l-au avut mereu alături pe directorul adjunct Dan Roman, nu numai ca susținător și sfătuitor, ci chiar ca membru al echipei. Să educi un calculator ca să „redevelopeze” rafinat o poză din sateliți, s-o „privească” cu mintea lui electronică și să povestească despre statura grîului, panorama deltei, căldura brazdei, drumul peștilor și cămările planetei nu e o treabă la îndemîna oricui. Trebuie să dobîndești maturitate profesională, inventivitate și mult curaj ca demersurile tale să respire aerul tare al înălțimilor științei mondiale. Specialiștii puteau sta acum liniștiți după acest succes. Dar pentru ei, ideile au devenit o gimnastică zilnică de înviorare. Au mai adus sistemului lor o îmbunătățire de subtilitate. Uneori sateliții nu fotografiază o zonă a pămîntului dintr-un unghi favorabil. Și dacă la aterlierul fotografic de obicei subiectul poartă și se recomandă să nu se miște, de această dată, specialiștii au mutat de fapt de pe pămînt chiar fotografii. Printr-o serie de funcții modificate în program, se prelucraza imaginea de parcă ar fi luată de sateliți din poziția optimă.

Tinerii cercetători au pus la punct sistemul lor de tehnică de virf și acum așteaptă ca el să fie grefat în domeniile unde și-ar dovedi din plin virtuțile. Dar pentru aceasta, beneficiarii ar trebui să manifeste mai multă deschidere spre nou și dorință de colaborare științifică. Nu trebuie să apară o nejustificată teamă în fața unei realizări realmente de sfîrșit de secol. Avantajele acestei modernizări a metodelor de lucru sînt spectaculoase și evidente. La pîlcare, pe ecranul unui computer am citit o formulă prin care se prezenta singur: „destinat tinerilor de la 8 la 80 de ani!”. Mare adevăr, căci tinerețea fără de bătrînețe este cea de spirit, cea din concepții, permeabilitatea la înnoiri, prospețimea celulei sufletului alimentată de pasiunea căutărilor în munca ta, și așa s-au recomandat de fapt specialiștii întîlniți aici.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Idei în premieră

Readucem în paginile noastre rubrica „Idei în premieră” și o vom face și de data aceasta prin mijlocirea unor cercetători solitari. Evident, nu e nici locul și nici menirea noastră de a comenta în vreun fel aceste roade ale observației și meditației intelectuale. Ele sînt simple speculații teoretice, iar știința și timpul sînt singurele în măsură să le promoveze sau să le scoată din competiție. Dar în cazul reușitei, aceste rînduri vor atesta prioritatea unor gînduri de bine și poate chiar a unor descoperiri.

Va descoperi știința

gravitonul?

În acest număr, publicăm rezumatul unei ipoteze formulate de inginerul TCM Claudiu Savin de la Liceul industrial nr. 1 din Bacău: „Încercarea de a se crea o teorie unitară a tuturor forțelor (interacțiilor) ce se manifestă la nivel microcosmic și macrocosmic constituie una din preocupările constante ale fizicii moderne. Teoria interacțiilor electromagnetice și a celor slabe a fost creată în 1979 de A. Weinberg, A. Salam și Glashow, care au demonstrat existența, alături de cuantele de lumină, a particulelor elementare numite bosoni, mesagerii forțelor slabe. Particulele elementare ale forțelor tari sînt mezonii, descoperiți de japonezul Yukawa și care s-ar părea că sînt asemănătoare cu fotonii de care diferă numai ca masă.

Gravitonii, ca particule elementare ale interacțiilor gravitaționale, nu au fost demonstrați nici teoretic, nici practic. Personal, consider că asemenea particule nu există și că forța gravitațională este generată de unitatea interacțiilor electromagnetice și a celor tari, iar intermediarii gravitaționali sînt bosonii și mezonii la care se adaugă cuantele de lumină. Deci, cîmpul gravitațional ar fi generat de electronii puși în mișcare în jurul unei cantități de protoni, așa cum s-ar părea că se realizează la nivelul pămîntului, considerat negativ la exterior și pozitiv la interior. În legătură cu fenomenele miraculoase din interiorul piramelor antice și al celor contemporane, despre care a fost vorba și în revista „Flacăra”, eu apreciez că acestea se datorează reflexiei liniilor de forță gravitaționale spre punctul de intersecție a mediilor triunghiurilor formate de două muchii opuse piramidei cu diagonalele bazei acesteia.

Este o supoziție pe care doresc să o verific cu un condensator, dar în acest scop am nevoie de concursul unui laborator de specialitate.

LIVIU TIMBUS ■

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Premii Nobel „sustruse” și premii Nobel „omise” (I)

Experiența mea, modestă desigur, în aria istoriei științei și tehnicii românești, îmi spune că cei, încă puțini, care cercetează sistematic acest domeniu, sînt pîndiți mereu de două primejdii — aceea a exagerărilor și aceea a minimalizărilor; și una și alta mi se par deopotrivă de dăunătoare și, din păcate, se întîlnesc adesea. Cea mai gravă minimalizare o consider absența, aproape totală, a realizărilor științifice și tehnice românești în manualele noastre de școală care prezintă o disciplină sau alta. Cea mai gravă exagerare îmi pare atribuirea de priorități inexistente unor personalități neîndeptate la ele. Știința și tehnica românească sînt atît de bogate în realizări de avangardă, multe cu adevărat prioritare, încît nu au nevoie de asemenea „stimulente” fără acoperire. De ce oare să exagerăm, cînd avem puțina să cercetăm? Românii sînt doar poporul care a dat lumii primul avion cu reacție și au scris primele tratate de bacteriologie și de endocrinologie din lume. Multe valori mai așteaptă să fie identificate.

Aceste gînduri mă frămîntau în timp ce parcurgeam — pentru a cita oară? — lista premiilor

Nobel acordate pentru știință, fără îndoială cea mai prestigioasă distincție ce se atribuie pe plan mondial. Evident, știm că în stabilirea laureatilor științei (ca și în domeniul literaturii) au existat imperfecțiuni și omisiuni, nu o dată relevate în studii, articole și chiar cărți. În sectorul științifico-tehnic, de care ne ocupăm, nici nu există distincții pentru vastul areal al disciplinelor tehnice, iar în știință figurează doar patru specialități: fizică, chimie, medicină-fiziologie și științe economice; nici măcar matematica, mecanica, astronomia, geologia sau științele agro-silvice nu sînt luate în considerare. Cu toate acestea, printre laureați se numără sute de savanți de excepțională valoare, din zeci de țări ale lumii.

Corectitudinea ne obligă însă să semnalăm o anomalie. O întreagă nație a fost nedreptățită: cea română. O singură dată un asemenea premiu a onorat un român: profesorul George Emil Palade, în 1974. Doar unul l-a meritat însă? Evident, nu! Cum se explică atunci această discriminare, știut fiind că un mare număr de savanți români au fost deschizători de drumuri în

știință, mari descoperitori și inventatori, autori de teorii și sinteze de însemnătate mondială. În nici un caz nu putem învinui de rea-credință Fundația Nobel. Dar să lăsam explicația, pe care credem că o știm, la urmă și să vedem care este situația de fapt a nedreptăților, în cumpăna sigură a istoriei științei. Exemplele pe care le vom da nu-s desigur singurele, sînt doar unele dintre cele pe care le cunoaștem. Ele se împart în două categorii: premii Nobel „sustrase” celor îndreptățiți și atribuite altora și premii Nobel pe care le vom numi „omise”, cu alte cuvinte personalități care, pentru realizările lor deosebite, ar fi meritat cu prisosință să primească înalta distincție, fără însă ca un altul să le fi „luat locul”.

Să începem deci cu „sustragerile”.

În „Neus Wiener Journal” din 5 iunie 1934, savanta Irène Joliot-Curie scria, cu onestitate: „Ne amintim că savanta română domnișoara Mărcăineanu a anunțat, în 1924, descoperirea radioactivității artificiale”. Mărturia este fără echivoc și nici nu putea fi altfel. Fiziciană ȘTEFANIA MĂRCĂINEANU descoperise, în cadrul tezei ei de doctorat, pregătită și susținută la Paris, privitoare la constanta poloniului, radioactivitatea artificială a plumbului, cea dintîi semnalare a acestui fenomen. Și-a publicat observațiile atît în teză, cît și în mai multe studii apărute în Franța și România în anii 1924-1928, ea deținînd, cum sublinia istoricul invențiilor Ion I. Iacovachi, „prioritatea

mondială a acestei realizări” (vezi de ex. NOESIS, X, 1984). Cu toate acestea, în 1935, Irène Joliot-Curie și Frédéric Joliot-Curie, care ajunseseră, ulterior fizicienei române, la efecte asemănătoare, devin laureați ai premiului Nobel pentru descoperirea radioactivității artificiale; e drept, aveau meritul de a fi explicat fenomenul radioactivității artificiale în ansamblul său. Dar nu ar fi meritat prima descoperitoare să fie cel puțin asociată la premiu? Deschidem Dicționar de fizică, apărut la București în 1972. Numele Ștefaniei Mărcăineanu nu figurează în el. La articolul Irène Joliot-Curie, citim: „Împreună cu soțul său, Frédéric, a descoperit radioactivitatea artificială...”. „Explicația”, de care am vorbit mai înainte, parcă a început să se schiteze...

Soții Joliot-Curie, care au obținut, în 1933, la 9 ani după fiziciană română, radioactivitate artificială, prin bombardarea aluminului cu particule alfa (se producea, în acest caz, o dezintegrare a metalului și după îndepărtarea sursei de radiații) știau oare că și Ștefania Mărcăineanu obținuse fenomenul tot prin acest tip de bombardament? Oricum, ei nu au cunoscut comentariul Ștefaniei Mărcăineanu, la descoperirea lor, consemnat în cursul ei intitulat Radioactivitatea, publicat în 1936 în limba română la București: „Acest gen de radioactivitate este cel pe care l-am comunicat încă din 1924” (p. 213).

Să rămînem tot în domeniul fizicii, referindu-ne la marele fizician ieșean ȘTEFAN PROCO-

PIU; printre numeroasele sale descoperiri, se numără efectul Procopiu, fenomenul Procopiu etc. Totodată, pormînd de la teoria cuantelor, el reușește să dea expresia teoretică a momentului magnetic al electronului, descoperind magnetonul atomic („cuanta” de magnetism), publicînd concluziile sale în anele (în limba franceză) ale Universității din Iași în decembrie 1912; fizicianul danez Niels Bohr ajunge ulterior în mod independent la aceeași descoperire. În studii și tratate incense să circule termenul științific „magnetonul Bohr”, corectat ulterior sub forma „magnetonul Bohr-Procopiu”. În fine, într-una din ultimele versiuni ale dicționarului Who's Who in Science, se recunoaște explicit prioritatea lui Șt. Procopiu asupra lui N. Bohr (acես-tuia din urmă îi revine marea merit al elaborării modelului atomic care îi poartă numele, dar noi ne referim la magneton).

Urmează... lovitura de teatru. În anul 1955, fizicianul american de origine germană Polycarp Kusch primește premiul Nobel pentru determinarea valorii momentului magnetic al electronului! Substanțialul dicționar. Personalități ale științei (apărut în 1977, la București) prezintă ca atare acest fapt — decernarea — și adaugă doar în paranteză că e vorba de „magnetonul Bohr-Procopiu”. Dealtfel, după 1954, Șt. Procopiu — descoperitorul autentic — și-a reluat lucrările asupra magnetonului atomic elaborînd o metodă experimentală de determinare a acestuia.

I. M. ȘTEFAN ■

Cu sprijinul oamenilor, în folosul oamenilor

Comert și educație estetică

„Materna” este, desigur, o firmă care nu mai are nevoie de prezentare. În orice colț de țară s-ar afla, magazinele sale sînt binecunoscute și frecventate de cei mici și cei mari, pentru gama largă de produse pe care le oferă atât copiilor — de la jucării și cărucioare, pînă la încălțăminte și îmbrăcăminte — cit și viitoarelor mame — confecții și încălțăminte.

Prin concentrarea unei mari diversități de mărfuri, „Materna” este un sprijin peșos pentru bu-

getul de timp al familiilor cu copii — ne scria, de curînd, o cititoare. Iată de ce ne grăbim să vă anunțăm deschiderea în Capitală a unei noi unități „Materna”.

Situat într-un cartier cu foarte multe blocuri noi, pe șoseaua Mihai Bravu (la intersecția acesteia cu Bd. Muncii), noul magazin, ocupînd parterul și primul etaj al blocului 200, se remarcă prin eleganță și modernitate. Ca la orice lucru nou, și aici mai sînt de pus la punct cîteva amănunte. Directoarea întreprinderii, comerciale „Materna” București, Smilona Chira, revelează, împreună cu șefa de magazin, Angela Legean, încă o dată, fiecare raion. Mica expoziție de jucării nu pune în valoare fondul de marfă, va trebui panotată cu mai multă grijă; la raionul de confecții pentru fete, lipsesc de două zile numerele 27 și 28 la rochițele din dîftină. Magazinul este bine aprovizionat, marfa aranjată cu gust și pricepere comer-

cială. Încercăm să înțelegem insistența cu care directoarea insistă asupra fiecărui amănunt, nemulțumirea ce i se mai citește în glas.

„Amănuntele sînt numai în aparență neimportante. Aflat la început de drum, magazinul trebuie să convingă, să atragă vizitorii cumpărători. Amplasarea celui de-al 34-lea magazin „Materna” în această zonă este urmarea fiecărei construcții noi, în care sînt ușor accesibile chiar și într-o plimbare cu căruciorul.”

Noul magazin se evidențiază prin nota deosebită, elegantă, prin stilul expunerii mărfii în rafturi ca și în vitrinele cu dublă față, în așa fel încît este asigurată atât estetica interioară, cit și aspectul atrăgător, comercial al fațadei. „Este primul magazin din rețeaua noastră în care am adoptat mobilierul din

lemn furniruit, ne spune Smilona Chira. Ferestrele generoase permit o bună iluminare naturală a fiecărui raion, așa încît nuanța maroniu roșcată a lemnului nu numai că nu întunecă, ci reușește, prin contrast cu pereții și candelabrele, un efect ce personalizează unitatea.”

Desigur, ceea ce interesează într-un asemenea magazin în primul rînd e calitatea mărfii și promptitudinea servirii. Socotim de cuviință totuși să reproducem opinia cumpărătoarei Carmen Oprea: „Să nu uităm — și aici mă gîndesc nu numai la noi părinții ci în primul rînd la comert — că educația copiilor nu se desfășoară între anumite ore. Cumpărarea unui pulover de la „Materna”, într-un cadru bine gîndit, cu rafinament, are, vă asigur, mult mai multă utilitate educativă decît o prelegere teoretică”. Iată un adevăr la care, credem, este util să mediteze nu numai conducerea unităților comerciale destinate copiilor.

Vă așteptăm
la ceasul de la
Universitate,
tovarășe
arhitect șef

Nu, nu doar la București se dau întîlniri la ceasul de la Universitate. Timișorenii au vrut și ei să aibă un asemenea punct de reper. Il au. Pentru că și l-au făcut. Au ținut chiar ca al lor să meargă cu baterii solare. Și așa merge. Este construit astfel încît nu-i pasă dacă e nor. Ca să-l lase puterile, ar trebui să fie înnoțat complet un număr prea mare de zile, altfel de mare înțit, practic, riscul rămîne doar teoretic: soarele n-are atîta răbdare. În Timișoara, a și intrat în limbaul studenților, ca punct de întîlnire, ceasul de la Universitate. El are patru cadrane și tot atitea mecanisme. Acestea din urmă, ca și bateriile, au fost realizate de I.C.P.E. București.

Tovarășul ing. Iosif Iacob, arhitectul șef al municipiului, unul din oamenii care au făcut totul ca și acest ceas să înceapă cit mai repede să măsoare timpul în fața Universității, adică de la 22 august 1988, ne spune că, din aceeași zi, orașul are, de fapt, două asemenea ceasuri, celălalt fiind cel din fața Operei. Cu deosebire că al doilea are doar bateriile făcute de I.C.P.E.; mecanismul a fost conceput și realizat la întreprinderea „Electromotor” din Timișoara. Are un motor liniar pas cu pas, care servește cele trei cadrane.

Îi dau întîlnire inginerului Iosif Iacob pentru ziua de 22 august 2000, la ceasul de la Universitate al timișorenilor, ca să ne povestească dacă în această duzină de ani, respectivul ornic a fost reparat, cum s-a comportat mecanismul lui față de celălalt și dacă soarele a trădat vreodată bateriile. Veți fi acolo, nu-i așa, tovarășe arhitect șef?

ROXANA PAICU ■

DORIN GHERGHINESCU ■

100 de nume nerostite

De ce nerostite, veți întreba. Și ale cui? Voi începe cu răspunsul la a doua întrebare. 100 de nume ale celor 100 de întreprinderi din Ploiești care au participat la transformarea unui cîmp de depozitare a gunoaielor orașului într-o minunată zonă de agrement.

În estul orașului, între prundul Teleajenului și vechiul și frumosul parc Bucov, pînă în urmă cu cinci ani, un loc pustiu bîntuit doar de ciini vagabonzi. Vară, ploieștenii dornici de aer curat porneau către munte sau către lacurile din apropierea Bucureștiului. În această vară, însă, după nici 30 de minute parcurse cu autobuzele ori cu minicarul, 30—40 000 de ploieșteni și-au petrecut, zilnic, orele libere în Zona de agrement Dacia-Ploiești (de remarcat, parcurile amenajate la cele trei intrări în zonă, cu o capacitate

de 800 de locuri — o amenajare pe care, în general edilii o ignoră).

La început, în 1983, cînd municipalitatea a luat hotărîrea de a crea acest parc, au fost destui cei care nu și-au ascuns scepticismul. Zona e degradată, chiar dacă facem parc în scurt timp va arăta din nou ca acum... Da, la început au fost doar cîteva entuziaști. Încet, li s-au alăturat și alții. În 1984, la inaugurare, nici lor, celor care l-au ridicat, care au plantat copacii și arbuștii decorativi, care au trasat aleile, au zidit fîntînile arteziene, au lucrat și montat băncile, celor care au modelat, din pămînt și beton, albia lacului peste care se desenează acum silueta elegantă a podului ce unește cele două zone ale parcului, nici lor, ale căror ore libere au fost dăruite, luni de zile, construirea acestui parc, nu le venea să creadă.

„A fost, într-adevăr, chiar și pentru realizatorii săi, o mare surpriză acest complex de agrement, ne spune Ioan Manole, arhitectul șef al municipiului, complex care în prezent — amenajarea sa s-a desăvîrșit de-a lungul celor patru ani — se întinde pe o suprafață de 12 hec-

tare, din care 6 amenajate și organizate și 6 numai amenajate. Plaja, lacul pentru plimbări de agrement, trei lacuri naturale pentru pescuitul sportiv, patru unități de alimentație publică au finalizat, în această vară, o primă etapă, cea mai importantă, în conturarea acestei zone, pe care o dorim deosebită atât din punct de vedere estetic, cit și utilitar.”

În anii următori, zona de agrement va continua să se extindă pe malul Teleajenului pînă în zona industrială Bucov, pe o suprafață de 20 hectare care, adăugate celor 26 de hectare ale vechiului parc al Bucovului, vor crea o adevărată oază de verdeață și sănătate pentru locuitorii Ploieștiului. Străbăteam aleile ruginii acum de frunzele toamnei. Cine se temea că, fiind departe de oraș, parcul se va degrada rapid? În puține locuri am văzut alel alt de curate, peluze de iarbă fără nici o potecă de pămînt bătătorit de picioarelor grăbiților, leagăne, tobogane, și balansoare pentru copii în perfectă stare, bănci parcă abia montate, parcă abia vopsite. Artiștii județului au dăruit parcului statui ce înnobilează acum marea alec centrală

și chiar dacă vremea plajei a trecut amatorii de plimbări au aici locul ideal. La numai cîteva pași, în bătrînul parc al Bucovului, grădina zoologică îi oferă prilejul de a dmira cîteva animale superbe, minunate îngrijite, eliberate parcă — ambianța are, desigur, un rol deosebit — de tristă senzație de prizonierat pe care ți-o dau alte grădini zoologice. Aici poți întîlni, înscrise atent pe plăcuțe metalice, numele celor care au realizat și se ocupă în continuare de întreținerea tuturor dotărilor grădini, cîteva din cele 100 de nume nerostite, ale autorilor noii zone de agrement. De ce nerostite? „Pentru că, ne spune Ioan Manole, ar fi nedrept să amintim cîteva nume, iar pe celelalte să le trecem în tăcere, așa cum ar fi nedrept, chiar numindu-le pe toate, să le punem într-o ordine anume. Dăruirea cu care au lucrat la amenajarea acestei zone de agrement nu s-a măsurat nici în mărimea capacităților de producție, nici în gradul de tehnicitate al întreprinderilor. Singura unitate de măsură a fost dragostea pentru orașul lor, a doua cetate industrială a țării.

(Urmare din pag. 1)

30 de ani dau dreptul unor profesioniști serioși să se afirme, să devină egali profesorilor lor, chiar ceva mai mult...

Cu respect îi primesc în amfiteatru pe dascălii lor Eduard Pamfil, Aurel Nana, Ion Baciș și redevin sfinși ca atunci cînd vorbeau despre bolile psihicului sau intrau cu bisturiul într-o plagă.

Îmi încolțește o întrebare care se trage de la celebrul tablou „Lecția de anatomie” a lui Rembrandt. Ce-ar fi un bolnav, adus aici, și supus diagnosticului lor?

„Suma diagnosticilor ar fi atît de haotică încît bolnavul... ar scăpa”, mă eliberează de obsesia mea, cu înțelegerea superioară a actului medical, psihiatru Eduard Pamfil, care a creat școală medicală în România. Organizatorii întîlnirii colegiale roagă amfiteatrul, în vîrstă de 54 de ani, plin pînă la refuz, să completeze, ca altădată la cursuri, pe un caiet care circula de la o bancă la alta, numele, locul de muncă, orașul, satul, și ce a mai realizat fiecare între timp. Zoe Nicoară sugerează: „scrieți studențește, nu indescifrabil ca-n rețetele noastre...” Sala hohotește, cu același ris fără de griji de acum 30 de ani. Toți scriu citeț. La sfîrșitul unii adaugă formule de medicament, diagnostice, glume. Se distrează seriosii doctori, cu ochelari și păr alb! Foștii șefi de promoție sînt acum în orașe diferite: Dinu Antonescu este conferențiar la catedra de ortopedie din București, Bogdan Răileanu este medicul șef al Policlinicii balneare din Herculane. Ca și profesorul Pamfil este sensibil la poezie, recomădîndu-se amîndoi cu volume proprii. Laviniu Munteanu, din partea Ministerului Turismului,

este purtătorul de cuvînt competent pe toate meridianele lumii, a efectelor curative ale stațiunilor balneoclimaterice din România. Valeriu Șaptefrăți a trecut de 11 000 de operații, la el cele 1 500 de nopți albe sînt, probabil, de două ori pe atît. Este un nume mult stimat în chirurgia oncologică. Conferențiarul Ioan Pascu, după specializări în America și cursuri pe care le-a ținut pe același continent, a introdus în practica clinică din Tirgu Mureș compu-

maternitatea întreprinderii Clujana, care va fi o unitate sanitară model pe țară. Valeriu Borcea a sosit în ultima clipă, este nedormit după cîteva nopți de operații grele, pentru că directorul Spitalului clinic de chirurgie plastică și reparatorie, este lingă profesorul Agripa Ionescu în decizii, dar și cu bisturiul. Doina Rogozea, deși absentă, este prezentă în toate discuțiile și amintirile colegilor care i-au urmărit drumul profesional. E acum în secția ei de la Fundeni

și-a condus colegii din amfiteatre în orașul studenției lor ca să le arate că dacă ei au încărunit, Cluj-Napoca a întinerit. E privilegiul orașelor. S-au fotografiat, s-au îmbrățișat, și-au promis să se revadă. Cu o emoție deloc ascunsă, doctorul Zoe Nicoară a propus un moment de reculegere în memoria profesorilor și a celor 27 de colegi care au lăsat, înainte de timp, locurile goale în amfiteatre, pentru că bolile incurabile nu iartă nici pe slujitorii devotați ai lui

într-o admirabilă familie academică. De atunci, pînă azi, zăruirile au continuat să cadă, mai mult favorabil, astfel încît întîlnirea de astăzi, consacra strălucit magnanimitate început.

— Ce așteptați în continuare de la ei, tovarășe profesor Eduard Pamfil?

— Să desfășoare și în trideceniul care începe azi în chip nestrămutat și pasional virtualitățile sufletului și ale minții care au făcut din om nu stăpînul Terrei (asta puteau să fie și dinozaurii) ci o ființă care zboară în azur, fără aripi, visează cu ochii deschiși, plînge de dor și împarte bucurii... Și să lupte acerb în contra durerii. Gîndiți-vă că e singura mea șansă ca să rămîn undeva. A fost și el, se va spune, printre profesorii adolescenților din anii '50, și a trecut prin viață fără să fi făcut rău nimănui.

— Tovarășe profesor Pamfil, v-ați iubit studenții, i-ați luat cu dumneavoastră în lumea științei, le-ați fost sfătuitor și înțelept între înțelepți, într-o profesiune splinoasă, în care un cuvînt greșit răstoarnă viața unui om; le-ați dat din ființa și cunoștințele dumneavoastră și după studenție prin participarea la conferințe, la congrese, prin cărțile pe care le-ați scris; în ceasurile de liniște sufletească, cu chitara dumneavoastră i-ați desfășurat cu Bach; și apoi, zecile de mii de pacienți cărora le-ați redat încrederea în mintea lor? E oare potrivită realitatea cu concluzia dumneavoastră? Concluzia celor care vă cunosc bine, vă prețuiesc și vă iubesc este alta. Sînteți un om care a făcut numai bine altora.

Despre ceea ce am scris s-a petrecut la Cluj-Napoca în zilele de 21—32 octombrie...

Lecții de anatomia sufletului

terizarea circulației cerebrale. Este unul dintre cercetătorii constanți ai somnului normal și patologic. Vincent Babeș, „vinătorul” virușilor, este deținătorul premiului Academiei pentru studiul „Virușii hepatici”. Neputul lui Victor Babeș nu se sprijină pe numele înaintașului său, ci-și croiește cale proprie la Institutul de virusologie. Melania Ciobanu, cu aceeași frumusețe care-i fascina pe colegii și profesorii ei, este șef de lucrări la chirurgia maxilo-facială din București. Viorica Cardoso a rămas 30 de ani medicul de întreprindere al producătorilor de încălțăminte „Dimbovița”, deși calificarea ei profesională a trecut și prin examenul de medic primar. Conferențiarul Ion Sălăjan se simte într-o atmosferă frățească, cu unii colegi este într-o continuitate de sentimente din liceu. Îi invită pe toți să vadă cum va arăta

unde, cu curaj și eroism, da, cuvintele sînt la locul lor, în terapia intensivă, reglează, repune la normal inimile oboșite, care au cedat pentru o secundă. Dinu Stamatiu conduce cu rezultate remarcabile disciplina de medicină socială în Cluj-Napoca și a rămas același tînăr pus pe șotii. Tamara Niculescu trăiește de două ori viața de medic, în cabinetul ei de stomatolog și într-al soțului ei, șeful Clinicii de urologie din Tirgu Mureș. Lucian Borbil, doctor în științe medicale, directorul Spitalului de psihiatrie infantilă din Lugoj, are în voce căldura pentru că „vorba dulce mult aduce”. Micii săi bolnavi sînt sedusii înțil de simpatia pe care le-o inspiră medicul, apoi știința lui face restul. Zoe Nicoară, medic primar, șefa secției de radiologie de la Spitalul de copii din Cluj-Napoca, cu zîmbetul înconfundabil și distincția înnăscută,

Hypocrate. În două rînduri, profesorul Eduard Pamfil care minuieste cuvintele cu arta din psihiatrie, s-a adresat foștilor studenți: „Ziua de astăzi ne-a făcut să fim iarăși o familie unită, fără vîrstă, să mă simt egalul dumneavoastră...” și „speranța este cea mai benignă... boală”.

— Sînt numai privitor și relata-tor al acestei întîlniri medicale, dar pe loc mă decid să mă „îmbolnăvesc” de această speranță, stimată tovarășe profesor Pamfil.

— Marile sensuri ale ființei sînt: puterea de a descifra viitorul, de a institui creator prezentul și de a reconstitui trecutul. Destinul a vrut (și Providența a acceptat) să fiu printre profesorii care rămîn în mintea și inima studenților. Și ei să fie o generație pe care alizezele probabilistice ale Hazardului i-a făcut să se întîlnească

Ca și în agricultură, în industria conservelor, orice zi pierdută rămâne pierdută

Nu ne-am propus o pledoarie pentru importanța conservelor. Asigurarea, de-a lungul întregului an, a unui regim alimentar variat, echilibrat în principii nutritive, s-a instituit ca primă regulă a unei vieți sănătoase. Lucru binecunoscut, prin specificul său activitatea în acest domeniu este determinată direct de aprovizionarea cu materii prime a întreprinderilor producătoare. Cum se realizează, deci această aprovizionare? În principal, pe două căi: prin fermele proprii ale întreprinderilor (din care se asigură circa 33% din materia primă necesară la nivel de plan) și prin contractarea cu titularii de fond de stat, întreprinderile de legume și fructe (pentru restul, de 67%).

Aprovizionare din fermele proprii — un model de aprovizionare

La 1 octombrie, evaluările realizărilor comparative cu nivelul planului evidențiau, la nivelul Trustului pentru producerea conservelor și sucurilor, diferențe sensibile între diversele unități ale trustului, diferențe, ține să subliniez, directorul tehnic cu producția, ing. Constantin Iliea, date în primul rând de gradul în care unitățile respective au dispus de materie primă din fermele proprii sau din contractele cu ILF-ul. Sint de remarcat eforturile celor care, având suprafețe mici în fermele proprii, au reușit, totuși, să suplinească deficiențele legate de neonorarea parțială a contractelor.

Așadar, aprovizionarea cu materie primă din fermele proprii — unde absolut tot ce se produce (pe baza unei foarte atente alegeri a soiurilor și perioadelor de semănat în funcție de necesitatea de recoltare) deci tot ce se realizează, inclusiv produsele de cea mai bună calitate — intră în fabrică, se dovedește a fi de maxim randament productiv și calitativ. Inginerul Gheorghe Vilceanu, directorul tehnic cu producția horticolă, arată chiar că ponderea produselor fabricate de cea mai bună calitate este corelată direct cu gradul în care unitățile dispun de materie primă proprie, avantajele ce decurg din dotarea unităților IPILF cu ferme proprii putând fi regăsite nu numai în creșterea calității, ci și în mărirea cantității de produse. Comparându-le cu producțiile obținute în CAP-uri și în unitățile Direcției generale horticolă, cele obținute în fermele proprii sint mai mari cu circa 15-20%, fapt explicabil, ni se spune, pe de o parte prin interesul special al întreprinderilor pentru recolta pe care o vor valorifica, pe de alta, prin posibilitățile oferite de potențialul tehnic al acestora de a asigura în ferme asistență tehnică și de specialitate.

Și iată o propunere a producătorilor, privind posibilitatea de a se contracta direct cu producătorul, fapt ce permite un sistem de lucru apropiat de cel din fermele proprii, adică un control direct asupra activității acestuia, asistență tehnică de specialitate asigurată de către

întreprindere, dar și preluarea întregii recolte.

Respectarea contractelor — o chestiune facultativă?

Să vedem, însă, în ce constau punctele fierbinți ale actualului sistem de contractare, care sint verigile slabe ale circuitului producător-contractant-beneficiar.

Cind contractează cu ILF-ul o anumită cantitate de materie primă, unitatea producătoare de conserve specifică nu numai cantitățile, ci și perioadele în care are nevoie de aceste cantități. În funcție de asta, producătorul către care va fi îndreptată unitatea spre aprovizionare, ar trebui să cultive o anumită structură de soiuri. De cele mai multe ori, însă, ILF-urile își scuză restanțele față de beneficiarii din industrie invocând tocmai structura de soiuri. Se adaugă acestor probleme — obiectivă — o alta, relevantă de discuțiile cu producătorii, ținând de această dată nu de cauze obiective, ci de o mentalitate căreia nu-i găsim explicație. „Contractul l-am încheiat cu ILF Berceni, ne spune Nicolae Istrate, directorul IPL Uzunu, județul Giurgiu. IPILF Buftea este, în acest caz, doar subcontractant. IPL Uzunu a fost înființată ca unitate specializată în producerea de legume pentru consumul în stare proaspătă. Noi dăm, cum e și firesc, prioritate legumelor pentru piață. La industrie trimitem ce cade”. Din discuția cu Nicolae Protopopescu, director comercial al ILF Berceni, discuție desfășurată având în față contractele și graficele de livrare semnate și acceptate de directorul IPL Uzunu, reiese clar că unitatea sa este obligată prin contractul cu ILF Berceni să onoreze IPILF-ului cantitatea contractată (ca urmare a cedării de contract către IPILF Buftea de către ILF Berceni). Expresie a aceleiași mentalități, la CAP Bordsani desemnată de ILF Ialomița ca producător pentru IPILF Fetești, cuvintele șefului de fermă legumicolă, Ion Decan, par extrase dintr-un dialog absurd. „Pe mine nici nu mă interesează IPILF-ul. Să știți că CLF-ul (centrul de legume și fructe, intermediar între ILF și beneficiar) mi-a interzis să recoltez pentru IPILF. Mi-a spus să-i dau numai ce cade la sortare”. (Se uită prea adesea, ne amintim cuvintele directorului IPILF Buftea, inginerul Liviu Toropoc,

că în conserve, calitatea materiilor e determinantă pentru produsul final, care înglobează o valoare mult mai mare decît materia primă). Iar la ferma CAP Făcăieni, tot din județul Ialomița, de la șeful fermei legumicole, Nicolae Tomuleasă, aflăm că „pentru IPILF, cei de la CLF iau marfa pe încredere, că doar n-o prelucurează dinșii”.

Comentariile, nu sint, de astă dată, de prisos. Căci, cine își permite, ne întrebăm și întrebăm, o asemenea atitudine? Industria să se descurce cum poate, de parcă legea contractelor ar fi o simplă regulă dintr-un joc pentru copii, pe care oricine o poate respecta sau nu, în funcție de chef ori interes.

Discuțiile purtate la IPILF Fetești, care își asigură 30% din materia primă din fermele proprii, directorul Mircea Breban și directorul tehnic Ioan Călin, au evidențiat cîteva din cauzele care scurtcircuitează traseul producător-contractant-industrie. În momentul actual, ILF-ul este un intermediar neangajat suficient în rezolvarea intereselor contractantului. Pentru a fi eficient, el trebuie să asigure mult mai mult decît încheierea scriptică a contractelor și, eventual, transmiterea informațiilor către direcțiile județene pentru horticultură, care de fapt, hotărîsc structura culturii soiurilor. Mai exact, este nevoie de o perfectă corelare între cererea întreprinderilor specificată la încheierea contractelor, și modul în care se cultivă pămîntul, pentru ca tot ce s-a contractat să fie onoral cantitativ, calitativ și ritmic. În aceeași ordine de idei, asigurarea materiei prime din cîteva zeci de cooperative ce nu pot oferi decît cantități mici de legume, e departe de a fi o soluție. Cîntitatea mare de legume pe care o presupune existența oricărui IPILF poate fi rezolvată corespunzător prin dirijarea acestuia către cîteva asociații agricole de stat și cooperatiste cu cultura specializată pe această destinație. Avînd în vedere faptul că în prezent realizarea obligațiilor ILF-urilor și trusturilor pentru horticultură nu e condiționată nici în cea mai mică măsură de realizarea planurilor IPILF-urilor pe care le aprovizionează, producătorii de conserve consideră că dacă apreciere a acestor două sectoare de activitate ar fi făcută și în raport cu gradul de asigurare cu materie primă a IPILF-urilor, cu siguranță concentrarea producției legumicole în AESC-uri (pentru dirijarea organizării tehnico-economice a sectorului horticol), specializarea și nominalizarea producției, ca și concentrarea pentru eşalonarea livrării în funcție de necesitățile industriei s-ar impune de la sine. Sint, credem, idei ce merită atent studiate de cei în drept.

ROXANA MANOLESCU

Cronica șoselei

Orice naș își are nașul...

Lîngă șosea, să zicem așa, a fost din punct de vedere teoretic o problemă de balistică care, după cum se știe, studiază legile mișcării unui corp greu sau a unui proiectil aruncat sub un anumit unghi față de orizont. Nu e cazul însă să intrăm în chestii sofisticate. Faimosul „proiectil”, o banală piatră șlefuită de apele riului de munte ce se scurgea năvalnic, înspumat de furie, aproape paralel cu drumul iar arcul de cerc descris de mica rocă aruncată de puștiul cu părul blond și zburlit, parcă decupat din ecranizarea poveștilor lui Creangă, a urmat tot o traiectorie paralelă cu asfaltul. Băiețelul a expedit piatra în cadrul unui „concurs”. Obiectivul banal, atingerea barei kilometrice aflată cam la treizeci de metri de „start” (pentru care se acorda locul unu). În ordine, „premiile” ar fi fost acordate concurenților ce urmau să plaseze proiectilele lor la cel mult zece centimetri de țintă. Aruncatul pietrelor în general e unei o practică mai mult decît primejdioasă. E suficient să ne amintim doar cum istețul David l-a dărimat pe colosul de Goliath, lovindu-l exact la bilă tot cu o banală „pietricică”, ce-i drept cu praștia. Proiectilul lui Iliuță a fost expedit și el nu cu puțină măiestrie lovind paralelipipedul exact în partea lui superioară vopsită în roșu. „Ura, ura!” strigă viitorul campion de tir. „Am ochit borna...” Cîștigătorul, pe lîngă succes, a avut însă și o doză nu mică de ghinion. „Glonte!” său cenușiu a trecut pe lîngă un autoturism (tot paralel) ce tocmai rula pe drum, fără însă să-l pună în pericol. Șoferul a observat preț de o fracțiune de secundă, strălucirea proiectilului, viteza mașinii și dimensiunea redusă a obiectului zburător, împiedicîndu-l să vadă exact unde a aterizat O.Z.N.-ul. Presupunînd că cineva a intenționat să-i altoiască turismul, însă nu l-a nimerit, pilotul stacojiu de furie, a oprit mașina, a coborît și cu mina streasînă la ochi a încercat să-l descopere pe „agresor”. Iliuță a fost deprimat de mic să recunoască dacă a greșit ceva. Așa îl învățase Saveta, mama lui, ce mai îngrijea încă de cinci frațiori. Aștepta cu ochii în pămînt, rușinat, pe bărbatul ce alerga spre el tipînd. „Arunci cu pietre în mașini, derbedeule”. Copilul n-a apucat să spună prea multe. „Nene, eu, eu, n-am...” O ploaie de pumni, de palme, au început să-i lovească fața, capul, pieptul, brațele. Cum să se apere micul trăgător? Instinctiv își ridică minulele frîvare în dreptul capului. În cîteva minute puștiul era desfigurat. Din gură, din nas i se scurgeau izvoare de sînge. Un ochi tumefiat, vinăt era aproape închis iar buza inferioară ruptă în două părți atîrna jalnic. Părul năclăit de sînge proaspăt și încheagat devenise cîrămiziu. Puștiul nu mai putea nici măcar să strige. Încasa loviturile aido-

ma unui pugilist de care nu-l mai despart decît puține secunde de K.O. Supliciu! micului personaj din Creangă nu se terminase însă. Bruta a început să-l lovească cu picioarele. Corpul copilului ca o minge bine condusă de un înaintaș isusit, zbura dintr-o parte în alta. O lovitură cu bocancul de alpinist bine ținută și puternică l-a expedit însă pe micul blond în țărîină, nu l-au mai ajutat tulpiniile. Omul peșterilor s-a urcat atunci literalmente cu picioarele pe el începînd să-l piseze la fel cum viticultorii storceau strugurii pe vremuri. Bestia l-a apucat de curelușă pantalonilor scurți și a început să-l trîie spre șosea. Atunci s-a sesizat automobilistul ce oprise la prima secvență, cînd sălbaticul se precipita spre copil. Lanul de porumb des îl împiedicase să vadă scenele următoare. Acum avea în față finalul. Orbit de furie, martorul începu vehement să-și exprime indignarea pentru maltratarea copilului. „Nu-i exclus să-l fi omorît. Vedem imediat”. Aruncă o privire spre numărul de înmatriculare. îl rețină în minte. Oftînd, gemînd, picul se ridică în genunchi. Încercă mai mult dar tentativa de a ajunge în poziția verticală nu-i reuși. Arătă jalnic. „De ce-ai maltratât în halul ăsta copilul, un nevinovat, mă nenorocitu-le?”. Pe fața bestiei se citea parca un început de revenire la realitate. Obraznicia, bestialitatea, brutalitatea unui om nu sint „boli” ce se vindecă în cîteva minute. Agresorul se apropie de pilotul Daciei roșii și cu o voce suierată, răutăcioasă îi strigă: „A aruncat cu pietre în mașină! De asta l-am „atîns” încercă el un eufemism. „Să vadă și eu unde v-a lovit” pretinse martorul. În timp ce bruta continua să-l privească cu dispreț, omul cu cămașa bleu examina cu meticulozitate autoturismul. Începu cu parbrizul, continuă cu luneta, geamurile laterale, farurile, carcasa roșii portocalii și albe, din spate adică cu cele mai vulnerabile părți. Nimic, nici cea mai neînsemnată zgîrietură. Aruncă o privire spre puști. Nevastă-sa cu o batistă și apă din termos începuse să-i oblojească rănile. „Ia și trusa medicală, Margareta. Ai acolo tot ce-ți trebuie. M-a zdrcinat speteacolul ăsta groaznic. Iartă-mă, am uitat că avem asemenea ustensile”. Martorul terminase studiarea mașinii. Văzuse întreaga caroserie, portierele, capotele din față și din spate, examinase pină și gențile. Nici o urmă de lovitură. Epuizat, gemînd de durere, copilul probabil cu fracturi, a fost urcat cu precauții în mașină. „Dacă nu veniți după noi, oricum veți fi găsiți: V-am notat numărul”. „Vezi-ți domnule de treabă, eu mine sint naș, am de făcut cumpărături. Derbedeul și-a primit ce a meritat”. Tipul era cunoscut ca o brută, un violent. Tratamentul folosit pe lanul de porumb cu puștiul îl aplica și nevastă-si, internată de două ori ca urmare a bătăilor și celor doi băieți de vîrstă lui Iliuță veniți deseori cu fîlcile mutate din loc, ochii vineți și bandaje de tot felul. A primit ce i s-a convenit după lege. „Orice naș își are nașul”.

VICTOR BEDA

Am întîlnit, nu o dată, diverse forme ale birocrăției, ale nepăsării față de problemele oamenilor, pe care le mai manifestă, ba ici, ba colo, cite unul care crede că, dacă face un lucru bun într-o zi, asta-l scuză pentru ceea ce neglijează în alta. Stridența comportamentului merită, chiar și numai în principiu, repudierea lui. Cu atît mai mult însă el nu poate fi tolerat atunci cînd, în spatele unor hîrtii, al unui răspuns de rutină, se află oameni cu probleme serioase ale vieții lor, care nu îngăduie aminare sau a căror aminare poate aduce riscul ireparabilului. În blocul O, zis „Turn”, din calea Griviței, nr 399, administratorul Ștefania Ceacu ne spune: „Au venit comisiile peste comisiile. Toate au constatat că se impune reparația capitală a blocului. Ni s-a spus să nu reparăm noi apartamentele, ca să se facă toate constatările corecte, cu aparate corespunzătoare. Dar expertiza aceea promisă nu s-a făcut nici azi. Unele apartamente aveau crăpături pe care oamenii le-au acoperit cum

au putut. Noi, cei de la asociație am făcut toate demersurile posibile, am fost în audiențe. De la I.C.R.A.L. «Pajura», proprietarul imobilului, am fost îndrumați la D.G.D.A.L. De acolo, la Institutul «Proiect București». De

înainte, prin adresa nr. 470/B, din 6 iulie 1987: „Imobilul a fost verificat, la 25 septembrie 1986, de un colectiv de specialiști care a constatat existența unor avarii la structura de rezistență” (s.n.). Acest răspuns mai conține

multe ori, că n-au ei bani pentru noi și că, în 1988, nici nu discută despre această reparație”.

În ce-l privește pe cel ce-și propunea să insiste pentru expertiza necesară, le urăm să-și țină promisiunea. Dar toată a-

din strada Băiculești nr. 5, tot proprietate de stat și în administrarea aceleiași întreprinderi. Acolo, de doi ani, coșul centralei termice s-a desprins de clădirea cu zece nivele, antrenînd bucăți de zid din pereții camerelor în care locuiesc oameni. Situația impune intervenție urgentă. Sigur, nimeni nu poate face o mie de lucruri deodată. Și avem tot respectul pentru acei specialiști și muncitori de la I.C.R.A.L. Pajura, care execută lucrări de calitate. Fără îndoielă, ei nu au stat degeaba în cei doi ani de cînd a început această poveste. Dar nu toate lucrările planificate în această perioadă au fost justificate mai urgente decît cele amintite aici, în aceste două cazuri deteriorările arătînd oricui că nu este vorba doar de aspectul construcțiilor. Or, în asemenea cazuri trebuie s-o spunem, tergiversările depășesc în gravitate orice birocratie. Măcar în astfel de situații, se impune seriozitate și spirit real de responsabilitate.

DORIN GHERGHINESCU

Apel către ICRAI

unde am fost trimiși înapoi la D.G.D.A.L. Care ne-a trimis din nou la I.C.R.A.L.”.

Printr-o altă adresă de la primăria municipiului conducerea asociației locatarilor este înștiințată la 16 noiembrie 1987, că: „Blocul nu prezintă fenomene de pierdere de rezistență și stabilitate și poate fi utilizat în continuare în siguranță”. Trece peste formularea și himpezimea tehnică a primei propoziții, deși aceste rînduri sint semnate de un inginer. Dar ce acoperire au afirmațiile citate? Fiindcă iată ce le comunicase D.G.D.A.L. acelorăși

următoarele: „Pentru efectuarea unei expertize amănunțite, I.C.R.A.L. «Pajura» s-a adresat unor institute de specialitate, care nu au putut onora comenzile lansate, din lipsă de capacitate în acest an. Urmează să insistăm în continuare”. Numai că, din aminare în aminare, s-a ajuns să nu se mai vorbească de faimoasa expertiză. „De cite ori ne ducem la I.C.R.A.L., cei de acolo ne trimit acasă, de parcă am fi niște pisălogi care îi deranjăm cu fleacuri. Tovarășul inginer Gheorghe Filip, șeful serviciului tehnic, ne-a spus, de mai

ceastă lipsă de interes și goliciune față de problemele unor oameni purtați pe drumuri trebuie să înceteze! Ca și orgoliul găunos al afirmațiilor fără acoperire menite să-i zăpăcească în loc să-l ajute!”

Că nu este doar o scăpare singulară a gospodărilor de la numita întreprindere o dovedesc și alte cazuri în care proprietarul neglijează reparații ce se impun fără întîrziere. Vom mai da un singur exemplu. Tot de atîta vreme ca și în cazul amintit mai sus, sint uitate remediile necesare la blocul A 3,

● In Comitetul pentru problemele sociale, umanitare si culturale al Adunării Generale a ONU au inceput dezbaterile asupra punctului inseris de țara noastră intitulat „Răspunderea statelor de a nu admite pe teritoriul lor și de a nu instiga și sprijini pe teritoriul altor state manifestări sovietice, rasiste sau altele, de natură să ducă la învrăjbirea între popoare; angajamentul guvernelor și al mijloacelor de informare în masă pentru combaterea unor asemenea manifestări și pentru educarea popoarelor, a tinerei generații în spiritul colaborării pașnice și înțelegerii internaționale; evaluarea îndeplinirii Declarației cu privire la promovarea în rândurile tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare”.

● La Belgrad s-au desfășurat plenarele a 17-a și a 18-a ale Comitetului Central al Uniunii Comunistilor din Iugoslavia. Plenara a 17-a a adoptat un document intitulat „Sarcinile imediate ale UCI pentru depășirea situației nefavorabile din domeniul economic, politic și social din țară”. Plenara a hotărât crearea unei comisii, pe grupuri de lucru, care să stabilească în cel mai scurt timp direcțiile noi de acțiune în cadrul UCI. Au fost acceptate cererile de demisie din funcția de membru al Prezidiului CC al UCI prezentate de Boško Krunici, Milanko Renovića, Koli Siroka și Franj Setin. Boško Krunici a fost eliberat și din funcția de membru al CC al UCI. Cea de-a 18-a plenară a CC al UCI a examinat aspectele politico-ideologice ale unor amendamente la Constituția RSFI.

● În Capitala RPD Coreene, Phenian, s-a desfășurat o reuniune comună a Comitetului Central al Frontului Democratice pentru Reunificarea Patriei (FDRP) și a Comitetului pentru Reunificarea Pașnică a Patriei. În raportul prezentat a fost relevată necesitatea retragerii trupelor americane din Coreea de Sud și a creării condițiilor pentru dezvoltarea democratică, de sine stătătoare a Coreii de Sud. Totodată, a fost subliniată necesitatea creării Republicii Confederaale Democratice Koryo, respectându-se sistemul social existent în Sud și în Nord. Raportul s-a pronunțat pentru negocieri între R.P.D. Coreeană și Coreea de Sud în această problemă. A fost adoptat un apel prin care coreenii din Nord și Sud, precum și cei de peste hotare sint chemați să depună eforturi pentru unificarea poporului coreean.

● La Moscova a fost dat publicității, spre a fi supus dezbaterii publice, proiectul de modificare a Constituției URSS. Se prevede, printre altele, crearea unui nou organ suprem al puterii de stat, Congresul Deputaților Populari al URSS, în prerogativele exclusive ale acestuia intrind adoptarea constituției, aprobarea de hotărâri cu privire la componența URSS sau a structurii național-administrative, stabilirea direcțiilor fundamentale ale politicii interne și externe a țării, alegerea și numirea în unele funcții supreme de stat. Organul legislativ permanent al puterii de stat va fi Sovietul Suprem al URSS. Se preconizează, de asemenea, crearea postului de președinte al Sovietului Suprem al URSS, cea mai înaltă funcție în statul sovietic.

ION DUMBRĂVA ■

Comentariul săptămânii

Degradarea mediului ambiant

Calamități de tot felul a avut de înfruntat omenirea în tot cursul existenței ei — războaie, secete, mormine —, dar numai în secolul nostru s-a ivit primejdia distrugerii totale a vieții pe Pământ, a planetei însăși. Amenințarea vine din două direcții: războiul nuclear și poluarea mediului inconjurator. Despre efectele pe care le-ar avea un cataclism atomic am scris în mai multe rânduri. Cum stau însă cu poluarea?

Deprecierea mediului ambiant poate fi comparată cu evoluția unei malmuni neoplasice. O durere acută îl iace pe om să se adreseze urgent medicului, cu toate că afecțiunea care provoacă durerea nu-i pune — de cele mai multe ori — polnavului viața în primejdie. Dar sint și boli care se dezvoltă în tihnă, pe nesimțite, omul nu simte și nu știe multa vreme nimic, iar cind alla, e prea târziu. O astfel de boală este cancerul. Cu poluarea se întâmplă același lucru. Cei mai mulți locuitori ai planetei, practic, nu pot observa schimbările în compoziția, în temperatura, culoarea și luminozitatea aerului și apelor, diverse mutații care privesc solul, flora și fauna. Dar aceste modificări au loc, iar efectele lor pentru globul pământesc și pentru viața ce-a crescut din el, sint la fel de distrugătoare ca și cele ale tumorilor maligne pentru organismul uman. Din această cauză, poluarea a și fost numită „cancerul mediului inconjurator”.

Privitor la cauzele poluării se știe că cele mai importante dintre acestea ar fi: dezvoltarea impetuoasă a tehnicii și, ca urmare, industrializarea haotică și excesivă, primatul factorului economic, în dauna tuturor celorlalți, creșterea consumului de bunuri din natură, explozia demografică, suprapopularea unor centre urbane, modificarea raportului dintre populația rurală și cea orășenească, în favoarea acesteia din urmă. Din aceste motive, s-a ajuns la o depășire a posibilităților pe care le are natura în ceea ce privește absorbirea și reciclarea deșeurilor, la reducerea și chiar, pe alocuri, la epuizarea resurselor (de inaterii prime, combustibili, energie ș. a.), la secătuirea solului, la murdărirea accentuată a apei și a aerului. Astfel, apele internaționale sint poluate cu țitei, cu materiale radioactive, cu deșeuri toxice, aerul este plin de gaze, de fum și de praf, păduurile sint atacate de ploile acide, deșeurile cotoresc suprafețe tot mai mari (unele țări avansate economic încearcă să transfere dincolo de hotarele lor, cu precădere spre țările slab dezvoltate, atit industriile cu un grad înalt de poluare, cit și cantități importante de reziduuri toxice și radioactive), solul se erodează și se salinizează, reducându-se și unori pierzându-și cu totul fertilitatea, multe specii de plante și de animale dispar. La acestea se adaugă, în ultimul timp, distrugerea stratului de ozon (care protejează organismul uman împotriva acțiunii cancerigene a razelor ultraviolete), și efectul de seră — creșterea cantității de bioxid de carbon din atmosferă ca rezultat al arderii unor cantități uriașe de combustibili fosili, ceea ce duce la încălzirea globală a atmosferei (am suferit cu toții, în ultimii ani, din această cauză). Dacă nu se iau neintirziat măsurile adecvate, în decurs de 3—4 decenii temperatura de pe Pământ va crește cu 1,5—4,5 grade Celsius, iar nivelul mărilor și oceanelor se va ridica cu 20—144 centimetri.

Și în privința deprecierii mediului ambiant, ca și în alte probleme vitale pentru omenire, România, președintele Nicolae Ceaușescu au tras necesarul semnal de alarmă, au făcut demersuri pentru luarea măsurilor de protecție corespunzătoare. Ținând cont de faptul că poluarea pune în pericol viața pe Pământ, țara noastră a propus inscrierea pe ordinea de zi a actualei sesiuni O.N.U. punctul intitulat „Răspunderea statelor pentru apărarea mediului de viață al omului și prevenirea poluării acestuia ca urmare a acumulării de reziduuri toxice și radioactive și întărirea cooperării internaționale în soluționarea acestei probleme”. În documentul românesc se arată că pentru eradicarea poluării este necesar: să se instituie un sistem de norme universale privind împiedicarea, prin toate mijloacele, a poluării mediului și urmărirea celor care se fac vinovați de aceasta; să se stabilească reguli privind răspunderea concretă a statelor sub jurisdicția cărora au loc activități din care rezultă reziduuri toxice și radioactive, precum și a firmelor propuse granițe și depozitarea lor pe teritoriul altor state sau în ducătoare, pentru daunele provocate prin transferarea acestora apei internaționale; să se instituie un grup de experți în cadrul organului specializat al O.N.U. — Programul Națiunilor Unite pentru Mediul Inconjurator — care să studieze problema adoptării unor principii și a unor norme obligatorii pentru toate statele în acest domeniu.

ION D. GOIA ■

O nouă fiică s-a adăugat la dosarul drogurilor ca urmare a constatărilor făcute de medici asupra faptului că viitoarele mame care se droghează produc perturbări asupra noilor născuți. La fel ca și consumul de alcool, drogurile provoacă tulburări dezastruoase. Urmările sint mai grave (dacă în acest domeniu se poate vorbi de o diferențiere) în cazul consumului de cocaină și mai ales a derivatului „crack” care a inundat piața americană. La o întâlnire organizată de academia de științe din New York, doctorul Ira Chasnovff din Chicago arată că un studiu întreprins în 36 de spitale a relevat că 11% din cele 155 000 de gravide obișnuiau să se drogheze, în cele mai frecvente cazuri cu

„crack”. El arată că „sint femeii care ar renunța la fumat sau la alcool, dar nu se pot abține de la droguri”. De la introducerea „crackului” pe piața drogurilor procentul copiilor

Drog la biberon

prematuri și cu probleme a crescut de la aproximativ 5% la peste 20%, numai în Oakland. Ca urmare a consumului de cocaină se produce fătului tulburări în creștere, diminuare a mării și capacității creteru-

Catastrofa de la Ramstein

Era cu puțin înainte de ora 16,00, în ultima duminică a lunii august, cind pe aeroportul armatei S.U.A. din Ramstein (R.F.G.) a fost anunțat punctul culminant al „spectacolului”: demonstrația de acrobație a formației „Frece Tricolori” (Săgețile tricolore) a forțelor aeriene italiene. Nouă avioane au trecut cu zgomot mare pe deasupra tribunelor arhipline. Au început apoi să urce direct pe verticală și la o anumită înălțime au format mai multe grupuri. O echipă de patru aparate zbura pe deasupra tribunei venind din stînga, o alta venea din dreapta. Chiar în zona tribunei, la o înălțime de numai 30—40 metri ele trebuiau să treacă una prin alta, moment în care avioanele urmau să se ale la o distanță de numai doi metri unul de altul. Punctul central al întregului spectacol trebuia să fie momentul cind un avion venind din lateral urma să treacă prin cele două formațiuni și pe deasupra tribunei. Însă, acel moment de mare dificultate nu a fost reușit: avionul venind din lateral a lovit două aparate și apoi s-a prăbușit ca un bulgăre de foc în mijlocul spectatrilor.

A fost o scenă de iad, comenta presa vest-germană. Părți ale aparatului ce explodase zburau ca niște obuze în toate părțile. Bulgărele de foc a înghițit tot pe o rază de mai multe zeci de metri: oameni și automobile. Oamenii priveau ca hipnotizați la avalanșa de foc. Răniții urlau de durere, oameni cu hainele în flăcări fugeau, alții se tăvăleau la pămînt încercind să stingă flăcările care îi cuprinseseră. Peste tot moarte și lacrimi.

Ramstein, bază aflată în apropiere de Kaiserlautern, este, cu cele 1300 de hectare ale sale, nu numai cea mai mare bază aeriană a S.U.A. din Europa, ci și sediul Cartierului general al N.A.T.O. pentru Europa centrală și al Cartierului general al forțelor aeriene ale S.U.A. în Europa, precum și locu de staționare al escadrilei a 86-a de avioane de vînătoare. În total sint staționați 10 000 de militari și 970 de funcționari civili ai S.U.A. Din 1973, aici se organizează regulat „mitinguri aeriene”. După cum a arătat în repetate rânduri mișcarea pentru pace, ele au fost întotdeauna ample demonstrații ale puterii militare și, totodată, o preamărire și o popularizare a aparatelor militare.

În ziua catastrofei, porțile de oțel al bazei de la Ramstein au fost larg deschise. Timp de mai multe săptămîni, s-a făcut o mare, publicitate „spectacolu-

lui”: fuseseră editate cataloage în culori, în care erau anunțate „cele mai moderne avioane și cei mai buni piloți din lume”, iar prin gări puteau fi văzute afișe care promiteau o doză de „american way of life” (modul de viață american). Nu este de mirare că prin aceasta au fost atrași aici între 250 000 și 300 000 de spectatori. Amatorilor de tehnică li s-au promis „minuni”, celor de senzații tari momente de suspans, iar posibilibilor cumpărători o demonstrație de virtuozitate.

Locuitorii din apropierea bazei de la Ramstein și militanții ai mișcării pentru pace au încercat, pe șoseaua ce ducea spre bază, să îl avertizeze pe spectatori de pericolele la care se expun. Au fost evocate mai multe accidente care au avut loc în ultimii ani, inclusiv prăbușirea unui elicopter britanic la o demonstrație aviatică desfășurată la Hanovra la 6 mai 1988, cind au murit trei persoane. De asemenea, renumitele „Frece Tricolori” au o tradiție funestă: 26 de morți din 1970 pînă acum. Aproape că nu trece anul fără să se înregistreze victime ale acestor periculoase acrobații. 69 de oameni au plătit cu viața demonstrația de forță de la Ramstein. Alte cîteva sute de persoane au fost rănite, între care unele grav. Victime nevinovate ale unei grandomanii militare periculoase. Iată de ce publicația vest-germană „Badische Zeitung” arată: „Asemenea mitinguri aviatiche trebuie să fie interzise. Și nu numai pentru că, din 1982, peste 60 de persoane au fost ucise la asemenea demonstrații, ci, mai ales, deoarece sint complet inutile. Ele servesc doar pentru a demonstra forță, posibilitățile tehnice de luptă și în general puterea de a provoca momente de suspans în rîndul spectatrilor prin acrobațiile tot mai îndrăznețe cu aparate tot mai periculoase”.

ROMEO NĂDAȘAN ■

Spectrul celor 15 puncte

Japonezii susțin cu ironie că numai la Tokio poți cu adevărat să înveți să conduci automobilul: un milimetru la dreapta, o jumătate de milimetru la stînga, doar așa poți înainta. Pentru că în prezent în capitala niponă sint înregistrate nu mai puțin de patru milioane de automobile, la care se adaugă zilnic 3—4 milioane de mașini venite din alte părți. Deși străzile Tokio-ului, puse cap la cap, însumează 22 171

de kilometri, doar 140 de kilometri sint autostrăzi. Ca atare, vehiculele se mișcă foarte încet, astfel încît ai impresia că nu alegă, ci se tirăsc, sprijinindu-se unul în altul. Adesea, distanța dintre mașini nu depășește un metru. Autostrăzile sint cu plată. Posibilitățile de parcare sint cu totul insuficiente, iar parcajele cu plată sint foarte scumpe.

Poliția nu face însă nici un rabat la respectarea regulilor de circulație, ba s-ar putea spune chiar dimpotrivă: cu cit circulația este mai dificilă, cu atit agenții sint mai severi. În Japonia, permisele de conducere sint valabile trei ani, după care se procedează la verificarea vederii posesorilor și, dacă aceasta iese bine, permisele se prelungesc pe alți trei ani. Numai că în perioada dintre două verificări, deci în decurs de trei ani, șoferul nu trebuie să acumuleze mai mult de 15 puncte penalizare. Dacă depășește această limită, i se ridică permisul.

Dar să te încadrezi în cele 15 puncte este enorm de greu la Tokio. Ai uitat să-ți pui centura de siguranță — ți se aplică „un punct penalizare”; ai încălcat regula staționării — încăsezi două puncte; ai depășit viteza — ți se pot da chiar și 10 puncte, iar dacă ai provocat cu acest prilej și un accident, ți se ridică și permisul. În caz că expertiza polițienească depistează fie și cea mai slabă urmă de alcool în sine, șoferul pierde și permisul și este și amendat cu o sumă foarte mare. În general, amenzile sint deosebit de ridice. Pentru o încălcare a regulilor echivalentă cu un punct penalizare, pe lingă punctul respectiv cel ce conduce mașina plătește și 12 yen.

Însă pe automobilisții niponi nu-i sperie atit amenziile, deși, după cum am arătat, sint desul de mari, cit mai ales pericolul de-a ajunge la fatidicul număr de 15 puncte penalizare mai repede de trecerea celor trei ani. „Mai bine ar fi să se ridice cuantumul amenzilor, și așa foarte mare, dar să se renunțe la blestematul sistem al «punctelor»” — opina recent un cunoscut businessman. Obida lui era de înțeles: în primul an de conducere pierduse 11 puncte și era foarte puțin probabil ca în cursul următorilor doi ani să poată să se descurce numai cu rezerva care i-a mai rămas, de 4 puncte. După „consumarea” acestora, unica soluție pe care-o va mai avea la dispoziție va fi, după propria-i apreciere, să meargă cu metroul. Foarte interesant este că, deși om de afaceri, cu mulți bani, nici o secundă nu și-a pus problema să încerce să...

ION CODRU ■

Lumea se amuză

(După N.B.I. — R.D.G.)

DAN DĂNUȚ DORU ■

Atmosfera de la Beijing din preajma și din timpul vizitei oficiale de prietenie a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, a fost aceea a zilelor de sărbătoare, cind sentimentele de prietenie și stimă față de poporul român s-au manifestat cu mare entuziasm și în formele cele mai variate. Săliile prestigioase, care găzduiau expoziții, de carte românească — social-politică, la loc de frunte situându-se operele conducătorului partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de știință, între care se relevau lucrările prestigioase ce purtau semnătura tovarășei academiciene doctor inginer Elena Ceaușescu, de istorie, apărare națională, filozofie, beletristică, de artă plastică, fotografică, de costume naționale, velințe, ștergere — (cu toate apele, munții, pădurile și holdele României — adunate în alesiaturile meșteșugite de mii de indeterminate ale românelor), de ceramică (cu flori smălțuite, culse de meșterii noștri olari, spre înveselirea ochilor), au fost vizitate de un flux continuu de iubitori ai civilizației și spiritualității românești, dornici să-și îmbogățască, cu noi date, cunoștințele despre cultura românească, despre realitatea românească de azi, ce se înalță pe verticală, în sute și mii de coloane brăncușiene. Evenimentul a fost permanent ținut în atenție de presă, de radio — pe toate posturile care transmiteau muzica simfonică, arii din opere și operete, coruri, muzică populară și ușoară românească. George Enescu, Marțian Negrea, Filaret Barbu, Tudor Gheorghe, frații Petreus, Dumitru Fărcaș, sint numai câteva nume din multele apreciate și îndrăgite de chinezi, care nu se mulțumesc doar să le asculte, ci le și interpretează la diferite instrumente sau le cîntă în cea mai neaoșă limbă română. Televiziunea chineză nu s-a lăsat nici ea mai prejos, artiști profesioniști și amatori interpretând un variat repertoriu românesc. Vestea sosirii înalților oaspeți, momentele vizitei erau comentate cu satisfacție

peste tot, în institute și întreprinderi, în fabrici și în uzine, pînă și în mijloacele de transport în comun. Peste tot vizita era așteptată! „Sintem bucuroși de acest eveniment, deoarece sintem legați de români cu trăniciole fire ale unei sincere prietenii” — sint cuvinte pe care le-am auzit nu o dată în aceste zile. Și nu numai de la traducători talentați, care au introdus nu doar în librării, ci și în casele chinezești pe Mihai Eminescu, Mihail Sadoveanu, Liviu Rebreanu, Lucian Blaga, Marin Sorescu (situind în pleiadă doar citeva nume), ci și din partea multor altor chinezi care, exprimind sentimentele acestui mare popor, au ținut să exprime, în mod deosebit în aceste zile, prețuirea pentru re-

milenară, și totodată atât de tînără, și viabilă, țară care în ultima jumătate de veac, și cu deosebire în ultimii peste 20 de ani, sub conducerea Partidului Comunist Român, în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, a cunoscut o dezvoltare vertiginoasă în construcția sa economică și culturală cu un pronunțat specific național — arăta autorul. Aceste vizite mi-au lăsat o impresie adîncă, mai ales despre felul cum știu ei, românii, să imbine modernizarea țării cu dezvoltarea specificului național. În urma unor eforturi susținute, de peste 40 de ani, mai ales depuse în ultimele două decenii, poporul român a reușit să transforme România, situind-o printre țările înaintate, cu o industrie dezvoltată și

mediu ambiant favorabil echilibrului ecologic, se arată că în România s-a dezvoltat foarte mult industria prelucrătoare a lemnului, iar produsele mobiliere moderne și elegante românești, sint foarte apreciate pe piața internă și internațională, în care, se include și China.

„Poporul român — conchide autorul — înzestrat cu o tradiție glorioasă și un remarcabil spirit creator, care a obținut realizări uriașe în opera de edificare a socialismului, în drumul său victorios spre secolul al XXI-lea va săvîrși, fără îndoială, noi și noi fapte de ispravă, împletind socialismul științific cu condițiile concrete ale țării”.

Nu mai puțin semnificativ este un alt articol publicat de

relevă că spiritul de întrajutorare chino-română se vedește și pe plan economic, imprimind, pe baza principiilor egalității și avantajului reciproc, o puternică dezvoltare comerțului bilateral, ziarul arată că de la încheierea primului acord comercial între cele două țări, schimbul de bunuri între ele a crescut de peste zece ori, ritmurile acestei creșteri accentuindu-se îndeosebi în ultimii ani. „Colaborarea tehnico-științifică dintre China și România se dezvoltă de asemenea pe zi ce trece. Avem multe de învățat de la români în domeniul introducerii tehnologiilor și instalațiilor. China și România, ambele țări în curs de dezvoltare, acționează deopotrivă pentru colaborarea în domeniul tehnologiilor de vîrf și al noilor tehnologii. Există un și mai mare potențial de colaborare în domeniul tehnologiilor aplicate, ca, de pildă, în domeniile agriculturii, zootehniei și industriei de prelucrare a produselor agro-zootehnice, în care cele două țări posedă o imensă experiență. Prin numeroase cifre și fapte se înfățișează imaginea bogată a colaborării în aceste domenii, fiind stabilite sau în curs de realizare zeci de obiective economice și tehnico-științifice ce vor prinde viață pe eforturi comune.

Dezvoltarea stabilă, multilaterală, aprofundată și pe termen lung a colaborării chino-române în domeniile economice, tehnico-științifice, cultural și în alte domenii, corespunde intereselor comune ale popoarelor noastre, arată ziarul, care relevă importanta contribuție adusă de noua vizită a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, la promovarea prieteniei tradiționale, mult încercate, și a colaborării prietenești dintre partidele, țările și popoarele Chinei și României.

Sint, toate acestea, cîmpele ale relațiilor de prietenie și solidaritate militantă chino-române, relații apreciate atât la Beijing, cit și la București ca o cucurige de seamă a celor două popoare.

ELVIRA IVAȘCU ■

Correspondență din Beijing

Mărturii ale prieteniei și colaborării

lațiile de prietenie ce se dezvoltă atât de rodnic între cele două țări.

Nenumărate știri, relatări, comentarii, articole despre România au apărut în presa chineză. Sub titlul: „Specificul național în construirea și dezvoltarea unei țări moderne”, „Renmin Ribao” publică, sub semnătura lui Xie Banding, o amplă și elogioasă evocare a trecutului glorios și a prezentului socialist românesc. „Pe cursul inferior al Dunării, România este o perla strălucitoare — scria ziarul. Încă în secolul 6 î.e.n., dacii, strămoșii românilor de astăzi, au trudit pe meleagurile podișului transilvănean și ale lanțului muntos carpatin, făcînd să rodească tot mai mult acest pămînt frumos și bogat, pentru ca urmașii lor harnici, curajoși și talentați, să creeze aici, de-a lungul a două milenii o istorie străveche și o cultură strălucită”. De trei ori am avut fericita ocazie să vizitez această republică prietenă,

o agricultură în curs de modernizare.

Autorul sublinia apoi că dezvoltarea puternică a economiei române este indisolubil legată de strădania P.C.R. și a poporului român, sub conducerea înțeleaptă a președintelui Nicolae Ceaușescu, care pornind de la condițiile concrete ale țării, acționează fără încetare, începînd din ultima perioadă a anilor '60 la restructurarea și perfecționarea necontenită a mecanismului economic și de conducere socială. „Pretutindeni am văzut blocuri și case noi, frumoase, confortabile, de o mare diversitate în stil și nuanțe, expresie a grijii partidului pentru ridicarea nivelului de trai al poporului. O mare atenție, am constatat, se acordă construirii, folosirii și gospodăririi fondului locativ, specificul național imbinîndu-se armonios cu spiritul economic, cu confortul și modernul”.

Descriîndu-se frumusețile naturale ale țării, care oferă un

cotidianul P. C. Chinez, sub titlul: „Vesnica prietenie chino-română”, al cărui autor, Lu Cunshu, relevă că „deși cele două țări se situează la mare distanță, una de cealaltă, ele s-au legat strîns de-a lungul anilor de luptă revoluționară și, apoi, în cursul edificării socialismului, sub semnul solidarității, unității și prieteniei, ca astăzi, această prietenie chino-română să fie adînc înrădăcinată în conștiința ambelor popoare. Arătînd că în treburile internaționale, China și România s-au sprijinit reciproc întodeauna, ziarul subliniază că cele două țări promovează o politică externă independentă și se pronunță pentru egalitate între toate țările, mari și mici, cerînd, ca toate aceste țări să-și aducă în mod concret, pozitiv, contribuțiile la viața internațională. Atît China, cit și România acționează cu fermitate pentru destinderea încordărilor internaționale și pentru menținerea păcii în lume”. După ce

De la Operă în Vitry sur Seine, în spatele străzii Julian Grimaud, la blocurile noi unde locuiesc străini de toate neamurile cu venituri modeste, e destul de greu să ajungi. Mai ales dacă ești tu însuși străin și pentru prima dată la Paris. Și, bineînțeles, dacă nu-ți poți permite — așa cum se întîmplă adesea — să închiriezi o mașină. Dacă la aceasta adaugi oboseala de peste zi sau de citeva zile adunată în alergarea pe străzi, în fuga prin muzee, în trăirea spectacolelor, în răscolirea librărilor și anticărităților, în căutarea unor nume celebre sau învierea altora ce nu mai sint, atunci ai putea spune că acest drum e aproape o aventură. Cu toate că seara este neobișnuit de senină, de caldă, de apropiată. Cu toate că lumea din jur este liniștită, surzătoare, amabilă. Cu toate că muzica pe care ai ascultat-o te înalță pe cerul acestui Paris.

Dar cum știi că mașina de noapte — cea care te poartă de la metrou, din Porte de l'Italie, prin Ville Juif spre Orly —, mașina care te va lăsa la prima stație de la Bons Enfants în fața Școlii Departamentale se retrage sau vine după miezul nopții foarte rar, treci spre prima stație de metrou, nu prea grăbit ca să nu deranjezi sau să atragi atenția, nu prea grăbit ca să nu uiți că deasupra rămîne cerul senin, copaci în floare, îndrăgostii îmbrățișîndu-se și muzica învîluindu-i.

Mergi spre stația de metrou și cobori din ce în ce mai încet și mai trist. Ca și începutul unei coboriri în somn. Această îndepărtare de Operă, de Montmartre, de Sacré-Coeur, de Madeleine, de marile boulevarduri, de Notre Dame, de morile de vînt; această îndepărtare de cheiuri, de străduțele înguste, înalte și întortocheate, dinspre Sorbona, pe care tîneretea — chiar dacă prea vopsită, prea stridentă — a sufletului tuturor națiilor misună satisfăcută pînă în zori; această îndepărtare de Quai Voltaire, de Arcul de Triumf, de Louvre și Champs Elysées, această îndepărtare de mai noul Montparnasse este ca o coborire în somn: „pierd o lume cînd adorm”. Dar n-ai încotro, fiindcă ești fugărit de timp „nu numai de vedenii”. Și, apoi, trebuie oricum citeva ore de somn spre a

reuși, a doua zi, să o iei de la capăt. Căci n-ai asistat încă la dezbaterea din Adunarea Națională, mai interesantă, desigur, decît cele pe care le-ai audiat în Senat. Căci n-ai intrat la Elizee spre a-i admira cizelura, așa cum ai făcut-o în Palais Luxembourg, că n-ai trecut încă prin galeriile impresionismului, că n-ai văzut muzeul Rodin, că nu ai fost oaspete nemuritorului Brâncuși, că n-ai intrat în fața mormintului lui Enescu, că nu l-ai admirat pe Matisse, că nu l-ai ascultat pe Beckett sau nu l-ai înțilit pe Ionescu, că nu l-ai savurat pe Moliere, așa cum ai făcut-o cu Bérart, că n-ai păstrat un moment de reculegere în fața nemuritorilor Panteonului, așa cum ai făcut-o la Dôme des Invalides, atîtea și atîtea altele, incît chiar dacă trist leși din metrou pentru mai apropiata coborire în somn, tristețea aceasta este binefăcătoare,

tește-ți de atmosfera aceea atît de stranie a așteptării colegului, cînd impertinența citorva tineri te înspăimîntase... și nu zăbovi. Chiar dacă în seara aceasta îți iese în cale ispită și tînăra care te privește este o altfel de promisiune. Adu-ți aminte de altă tînără tot atît de frumoasă care-și căuta clienții în compania unui Saint-Bernard și dacă nu vrei să ajungi la cosmar, dar nici să renunți la ispită, străduiește-te să refaci acea lună a voluptății la miezul de noapte, din cartierul Pigalle. Și mai bine decît toate acestea ar fi să urmărești chipurile celor cu care călătorești, încercînd să-ți ghicești fiecărui profesunea, credința, prăgătirea, gîndurile. E poate un joc mai interesant. Nu? Numai cu multă atenție, cu deosebită prudență. Căci tînărul acela cu pletele mari și neorînduite, cu barba hirsută și cu privirea piezisă ar putea — cum s-a întîm-

născut. Nu-i imposibil să-ți iasă în cale vreunul din bătrînii lui Victor Hugo. Cine știe ce capriciu al vreunui nepot l-ar putea face să-și poarte bunătațea prin parc. Ia aminte la înțelegerea, la dragostea lui și mergi mai departe.

Alunecă ușor, dar nu fără grabă, în jos spre Boul Saint Mich. Și dacă nu-i ora două poți întîrziă liniștit sub zidurile roșii, înegrite de vreme ale mănăstirii Saint-Germain de Prés. Cum ai ajuns pînă aici nu trebuie să te întreb. Răscolește numai memoria și vezi dacă nu cumva aici sau pe aici s-au întîmplat niște istorii străvechi mai puțin căutate, mai puțin cunoscute și mai puțin tocite prin însuși faptul de a nu fi fost dezvăluite, cunoscute, de a nu fi ajuns prea devreme comune, plicticoase, vulgare. Cînd ai ajuns în apropierea Sorbonei, în loc să te gin-

Pe treptele care cresc pînă la Sacré-Coeur nu căuta răspuns la nebunia celui care ar fi vrut (ar fi vrut? să-și schimbe unul din turnuri. Să-l arunce — unde? În văzduh? Ca și cum nu în văzduh își are existența înaripată. Ca și cum ar fi mai mult prînsă de pietre decît de cer?!

În locul unui asemenea răspuns, ia aminte la flacăra care a început să se mistuie în trestia aceea subțire înveșmîntată în voal și care răspunde unui nume englez. Și chiar dacă ai să-ți afli numele, dacă ai să poți stringe în mînă mîinile ei, chiar dacă mai tîrziu îi vei scrie, la un îndepărtat castel din neguroasa Scoție, deocamdată, aici, spune-i așa cum ți-a venit la început: Miezotis.

Întinde-i cu încredere mîna, răpește-o, de se poate, grupului ei de unchi, mătuși, guvernante — și în sprinteneala celor 17 ani pe care încă nu i-a împlinit, rătăcește-i pașii pe străzile mici din jur, în mica piață de alături unde, acum cînd nu au apărut zorii, tineri necunoscuți zăgăvesc chipuri, deschid zări sau visează noi ceruri. Și cu puterea de convingere a ochilor negri, aprinși de lumina seninului celor în care te oglindești, fă-o să vină cîndva pe meleagurile tale în nordul Moldovei, să rămînă în extaz la Putna sau Voroneț, la Trei Ierarhi sau Sucevița, la Dragomirna sau Ipotești!

Murmură-i chiar neînțeles — „Sara pe deal buciului sună cu jale” sau fă-o să tresară la gîndul că ar putea să facă pe cineva fericit învățîndu-l a se dărui nemuririi. „Nu credeam să-nvîț a muri vreedată”.

Și cînd iarăși ai ajuns pe cheiuri în apropiere de Pont des Arts, în rătăcire cu primii vestitori ai dimineții, spune-ți ca și acum aici departe: „să trecem, trecem toate-s trecătoare”...

Și, în amurgul stelelor, în iarba tînără din fața catedralei Notre Dame, alături de alți tineri, întinde-ți trupul pentru o meritată odihnă.

DUMITRU D. IFRIM ■

fragment din volumul „În numele omeniei” în curs de apariție la Editura „Sport-turism”

În amurgul stelelor

nu desnădăjduită.

Aici, odată ajuns, vezi să nu pătești ca alaltăieri, să te trezești în cealaltă parte a orașului, în Bois de Boulogne.

Și după ce te-ai asigurat că ai luat drumul bun, cobori la Palais Luxembourg și schimbi trenul cu acela care vine din Valenciennes. Valenciennes? — fiindcă păstrează ritmul, ritmul acestei povestiri.

Pînă la Porte de l'Italie nu mai e mult, dar poți să te gîndești, urmărind trecerea stațiilor, că balerinii pe care i-ai văzut în această seară nu sint prin nimic mai prejos decît cei de la București, că spectacolul regizat de Bérart nu te-ă încîntat mai mult decît cele mai reușite de la noi. Și poți, urmărindu-ți gîndul, să-l compari cu baleul modern văzut la Odéon și să-ți aduci aminte de seriile de la Tîndărică în cele citeva spectacole „Nocturn”.

În Porte de l'Italie nu zăbovi. Amintindu-ți de acel miez de noapte de la sosire, de femeia care, de peste linii (ce noroc!), ar fi vrut să-ți vorbească, de decăderea și nenorocirea ei. Amin-

plat de altfel — să se repeadă la tine fără nici un cuvînt și să-și justifice agresiunea printr-un fel de legitimă apărare absurdă. O legitimă apărare justificată de privirea ta — pentru el insolentă, profanatoare. Sînt mulți cărora o privire mai iscoditoare îi se pare un atentat. Un atentat? La goul din interior?

Tar dacă cumva ai coborît, scăpat de privirile acelea dușmănoase, grele, amenințătoare, ai rămas singur, singur sub cerul acesta atît de apropiat, de cald, de senin, sub cerul care te imbie să mai faci încă o noapte albă ca și ieri, ca și alaltăieri, ca și întodeauna cînd ai visat, traversează cu atenție strada și urcă fără părere de rău în mașina care te va purta din nou spre Paris.

Kremlin-Bicêtre — fortăreață pe vremea ducelui de Berry, transformată în spital — va rămîne curînd în stînga și vei cobori din nou în metrou. Cum tot te-ai hotărît să o pornești aiurea, coboară, dar în Jardin de Luxembourg. Ai putea să întîrzi pe aleile pline de lună în căutarea vreunui chip cu-

dești la Balzac, la cum or fi arătat străzile acestea înguste, întortocheate, răsucite, pe vremea lui, ia seama la acest viu labirint. La suvoitul acesta atît de colorat al tîneretii lumii. Și nu trebuie un efort deosebit să poți schimba gînduri cu nemulțumitul din Londra, cu infierbîntatul florentin, cu mereu îngînduratul de pe Gange sau cu visătorul din Nord. Și nu trebuie să cauți motiv pentru a fi apropiat, vesel, senin, chiar dacă, încercînd să deslușești în păienjenisul atîtor concepții, opinii, reflecții, drumul adevărat al lumii, nu vei reuși. Nu vei reuși să convingi sau să fii convins, căci ceea ce interesează, în definitiv, este o fraternitate dincolo de oricare interese, dincolo de orice năzuință sau scop.

Și dacă grupul în care ai nimerit va urca spre Montmartre, nu căuta motiv să te sustragi. Cîntă alături cu el, în limba ta românească, nostalgia anilor care trec, a iubirii care nu rămîne în floare, a cuvîntului care nu întodeauna ajunge menhir.

Spectacol și victorie

Extraordinar a jucat Steaua în meciul cu Spartak Moscova disputat miercuri pe stadionul echipei militare, și câștigat de aceasta, după cum se știe, cu scorul de 3-0, care ne îndreptățește să sperăm în calificarea ei într-o etapă superioară a C.C.E. Toți cei care au asistat la meci sau l-au urmărit la televizor au fost, desigur, încântați nu numai de această victorie categorică, dar și de maniera rafinată în care ea a fost obținută. În fața ochilor noștri s-a desfășurat un remarcabil spectacol fotbalistic, plin de vervă și de fantezie, în care steliștii au interpretat, cu har și dăruire, rolurile încredințate construind în permanență, cu mult calm și inteligență, secvențele unei reprezentări entuziasmante. Orice teamă, oricât de mică ar fi fost ea, că jucătorii noștri n-ar putea să ajungă la un rezultat favorabil, s-a spulberat din primele minute când, spre poarta faimosului și într-adevăr excelentului Dasaev, au fost purtate în trombă, într-un iureș cum rareori se poate vedea, atacuri pline de imaginație, incisive și logice. Steaua a evoluat miercuri fără nici un complex, și-a intimidat adversara — dar numai cu mijloace regulamentare — de la început, a constrins-o să se apere supranumeric și să-și ia adio de la orice speranță de a căpăta cistig de cauză. O bună parte a meciului Silviu Lung a trebuit să alege singur prin propriul lui careu, ca să se mai încălzească, în timp ce portarul sovietic făcea eforturi disperate pentru ca scorul să nu ia proporții, reușind, în ciuda golurilor primite, să fie cel mai bun jucător al oaspeților, dovedindu-și încă o dată talia internațională. Ai noștri au atacat furibund, au marcat senzațional (Ilie Dumitrescu în minutul 33, Gh. Hagi în minutul 57 și 69) sau au pasat meticolos și enervant la mijlocul terenului, pentru a-l invita pe adversari să iasă din dispozitivul lor de apărare, creându-le impresia că ar avea șanse să încheie la rindul lor acțiuni ofensive; au întins curse viclene prin schimbări repetate și derutante de locuri între ei; au desfăcut larg jocul pe aripi sau, dimpotrivă, l-au

aglomerat în diverse zone ale terenului pentru ca să poată fi lansată, pe neașteptate, înspre una din zonele rămase libere, o acțiune de atac periculoasă; au fost autorii unor execuții tehnice de virtuozitate; au fentat și au driblat pentru a face deliciul spectatorilor dar și pentru propria lor satisfacție de îndrăgostiți pătimași de fotbal. Aproape tot ce-au întreprins pe gazon le-a reușit în aparență fără nici un efort, ca la o întâlnire fără miză, în care uriașă e doar bucuria de a juca. Iar Lăcătuș, ca de multe alte ori, a fost cel care, prin ambiția și impetuositatea sa, prin dorința sa de a ieși victorios și în acest meci, prin orgoliul său de a nu accepta să avem o prestație slabă, a fost cel care a „provocat”, și de această dată, asprimea și elanul atacurilor noastre. De altfel, un mare merit în înscrierea celor trei goluri lui îi revine. Vrăjitorul Hagi a fost din nou aplaudat deseori la scenă deschisă; Ilie Dumitrescu a ajuns să nu-și mai facă probleme nici măcar în fața unui portar vestit. Experiența lui Stoica a contat mult în limpezirea unor situații dificile; Rotariu a fost prezent cu eficiență pe tot terenul; Belodedici, cu binecunoscuta lui eleganță, a destrămat multe din acțiunile de atac ale oaspeților; Dan Petrescu a apărut deseori în careul advers la momentul oportun; Pițurcă a atras lângă el, ca un magnet, aproape în permanență, doi apărători de la Spartak; Iovan a fost de o siguranță care i-a permis să oprească orice atac al oaspeților purtat în spațiul în care el se afla; Ungureanu s-a distins din nou printr-o prestație sobră și eficientă; Lung, cit a fost solicitat, a intervenit prompt; cind au luat locul a doi coechipieri, Bălan și Balint s-au dovedit și ei cit se poate de utili. Miercuri, pe „Ghencea” s-a aflat o echipă Steaua într-o bună formă de joc, bine pregătită fizic și tactic, creind impresia unui mecanism care a funcționat ireproșabil, ceea ce ne permite să privim cu toată încrederea returnul de la Moscova din 9 noiembrie.

GEORGE ARION ■

Fotografii de PAUL AGARICI ■

Atenție — trece Lăcătuș

Un sprijin pentru atacul nostru: Dan Petrescu

Vrăjitorul Hagi, mereu îndrăgostit de balon

Ilie Dumitrescu sau aplombul tinereții

Rinat Dasaev:

„Steaua e o echipă foarte puternică“

La cîteva minute după meci, în cabina echipei Spartak stăpînea o liniște de stadion pustiu. Tăcuți, jucătorii moscoviți stăteau epuizați în fotolii de parcă mai așteptau doar o ședință de analiză. Cu ajutorul colegilor de la Agenția de presă Novosti, l-am abordat pe celebrul portar sovietic, Rinat Dasaev, de mai multă vreme numărul 1 în lume pe acest post.

— Felicitări pentru titlul de cel mai bun portar din lume pe care l-ați primit recent. În sufletul spectatorilor de fotbal de pretutindeni, inclusiv al celor din România, ocupați acest loc de cînd de aproape cîțiva ani.

— Vă mulțumesc frumos. Sint bucuros de ce-mi spuneți. Este răsplata mării mele iubiri pentru fotbal.

— Din păcate astăzi n-ați avut o zi prea grozavă! Ce părere aveți despre Steaua?

— Eu cred că Steaua este una dintre cele care conduc și dau tonul în fotbalul european. Nu întimplător, o mare parte din echipa națională a României este alcătuită din jucătorii steiști. Și astăzi Steaua a demonstrat, iar noi am simțit-o din

plin, că este o echipă foarte puternică.

— Cine v-a impresionat în mod deosebit?

— În primul rînd, Steaua înseamnă Hagi și Lăcătuș și apoi toți ceilalți, reușiți și armonizați. Dar în primul rînd cei doi jucători de mare clasă.

— Aveți și o opinie despre public?

— Civilizat și fierbinte, peste tot unde echipa favorită a obținut rezultate mari și este celebră.

— Nu mă pot abține să nu vă pun încă o întrebare. Rămîne de neuitat acel gol fabulos pe care l-a înscris van Basten în semifinala Campionatului european. Nu-l visați noaptea?

— Nu, nu! A fost un gol extraordinar, pe care un jucător îl înscrie o singură dată în viață. A fost și șansă, și hazard, și tehnică din partea acestui jucător atât de abil. E un gol de ținut minte o viață. Și pentru cel care l-a înscris și pentru cel care l-a primit.

— Dar golurile de astăzi?

— Transmiteți toate felicitările echipei Steaua.

CORNEL NISTORESCU ■

Cind nici Dasaev nu mai poate face nimic

Speranțe de calificare

Vom spune de la început, prestația echipei Victoria București, în prima manșă a turului II al Cupei U.E.F.A., în meciul disputat în această seară pe stadionul Dinamo din Minsk, în prezența a peste 25 000 de spectatori, o îndreptățește să sperăm într-o calificare perfect posibilă și, nu ne indoim, în meciul retur de la București ea va face totul pentru a o obține. Și asta cu atît mai mult cu cît, în această primă confruntare cu fotbalistii din capitala Bielorusiei, echipierii Victoriei se pot considera oarecum nedreptățiți de rezultatul final privind lucrurile, atît prin prisma raportului de forțe, destul de echilibrat pe întreg parcursul partidei, cît și, poate mai ales, dacă e să ne gîndim la modul în care s-au înscris cele trei goluri. Avantajul luat în finalul primei reprize pe o prelungire nejustificată de evenimente de joc (era min. 47 cînd

Gurinovici profitînd de singura inexactitate săvîrșită de Topolinski avea să introducă balonul în plasa porții lui Nițu) ar fi putut fi evitat și oricum nu reflecta evidența unei superiorități a gazdelor. De altfel golul egalizator al echipei noastre avea să ne susțină această părere, cel de-al doilea al echipei din Minsk fiind înscris, după opinii unanime, și după cele văzute la reluarea pe monitoarele televiziunii sovietice, dintr-o poziție clară de ofsaid. Dincolo de rezultat însă, trebuie spus că echipa română a surprins întreaga asistență prin jocul practicat aici, nelăsîndu-se nici o clipă intimidată de fama unor Aleinikov sau Gosmanov și nici de recunoscuta forță a echipei gazdă reprezentantă a unui fotbal cîtot foarte bine nu doar în Europa, dar și în lume. Dirzeniei celor de la Dinamo, echipa noastră i-a opus un joc nu mai puțin

ambitios, propulsată de dorința de a demonstra cota valorică la care a ajuns. A rezultat de aici un meci de mare angajament, cu multe faze de fotbal autentic, disputat uneori pe muchie de cuțit, cum se spune, situațiile favorabile inclînind balanța cînd de o parte, cînd de cealaltă, reținînd tuturor, pînă la final, atenția asupra unei partide al cărei deznodămînt ar fi putut consemna la fel de bine un avantaj al celor de la Victoria.

Condițiile de desfășurare au fost destul de vitrege meciul avînd loc pe un teren înghețat la o temperatură de -5°C. Cu toate acestea elevii antrenorilor Florin Halagian și Gheorghe Timar a căror dăruire în joc promise mult pentru speranța performanței calificării în turul III și-au arătat chiar de la început intențiile printr-un joc avîntat cu o defensivă presind mereu și împingînd totul spre înainte, acolo unde Culcear (autorul golului nostru din min. 57) și Damaschin II au semănat de mul-

te ori panică. Și dacă uneori construcția a suferit, echipa noastră lăsîndu-se prinsă de jocul gazdelor, dar acuzînd și duritatea intrărilor adversarilor, apărarea a excelat prin precizia intervențiilor dirijate inspirat de Costel Solomon. Excelența a fost în această seară prestația portarului Nițu aflat în mare formă care a intervenit salvator în cîteva situații favorabile echipei Dinamo Minsk. Ele n-au fost puține, dar acestea n-au lipsit nici echipei noastre foarte incisivă și decisă să lupte cu toată energia pentru a-și apăra șansele. N-am reușit însă în fața unui arbitraj în care prestația tușierilor a fost mult sub aceea a centralului Toncev (Bulgaria). Cîteva faze mai importante în care jucătorii noștri s-au aflat în superioritate sînt relevante. În min. 11, după o cursă a lui Damaschin, reluarea spre poartă a lui Ursea va fi respinsă de pe linia porții de către Metliski. Trei minute mai tîrziu Ursea se va afla într-o bună poziție, dar balonul este interceptat în ultimul mo-

ment. În min. 26, la o centrare a lui Cojocaru, o lovitură de cap a lui Culcear este reținută, de asemenea, cu greu de portarul gazdelor. Spre finalul primei reprize Damaschin are o bună pătrundere și șutul său este foarte aproape de a-și atinge ținta. Toate atacurile echipei sovietice sînt respinse sau reținute curajos de către Nițu și pe acest fond golul gazdelor venit în finalul acestei reprize este cu atît mai surprinzător. Imediat după reluare jucătorii români par decisi să refacă terenul pierdut și golul realizat de Culcear după o centrare a lui Cojocaru nu mai miră pe nimeni. Golul lui Zigmantovici va veni să rupă un echilibru care părea să pecetluiească soarta acestei partide. Finalul este incandescent, dar nu mai poate aduce egalitatea pe care Victoria ar fi meritat-o aici. O bătălie pierdută, dar nu și războiul așa încît Victoria poate spera la București în calificare.

CONSTANTIN DRAGOMIR ■

Dinamo a câștigat în Scoția!

Mateuț, autorul unicului gol al partidei în minutul 90 a demonstrat împreună cu colegii săi, ce înseamnă să te lupți pînă în ultima clipă.

În prima manșă din turul II al Cupei Cupelor la fotbal, **Dinamo** a obținut, la capătul unui meci de mare luptă, o prețioasă victorie în dauna echipei **Dundee United**, chiar pe stadionul acesteia, Tannadice Park. Peste 20 000 de spectatori au asistat, la început doar ușor mirați apoi de-a dreptul uluiți, la un meci pe care în mod prematur și cu totul nejustificat l-au considerat o simplă formalitate pentru echipa scoțiană. **Dinamo**, într-o deosebită vervă de joc, a evoluat impecabil și a reușit să-și etaleze cu brio multiplele sale calități, rezistind tuturor atacurilor echipei lui J. Mc. Lean și inițiind numeroase acțiuni la poarta adversă, creindu-și uriașe situații de a marca dar, din păcate, și ratind din poziții clare.

Stelea, Mihăescu, Andone, Rednic, Varga, Lupescu, Lupu, Sabău, Mateuț, Vaiscovic, Cămătaru au făcut inoportună declarația optimistă a antrenorului scoțian: „Am clacat în campionat, dar ziua de vîrf a echipei mele este, de fapt, meciul cu **Dinamo**». Dominînd de parcă ar fi jucat în fața propriilor ei suporteri, construind faze de mare subtilitate și marcînd chiar și un gol care i-a adus victoria, **Dinamo** s-a dovedit o reprezentantă de valoare a fotbalului românesc, aflat în această toamnă, după cum arată limpede rezultatele pe care le înregistrează, într-o zodie favorabilă unor performanțe de răsunet.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Toată lumea face sport

● Noile reglementări din fotbalul francez sînt contestate, chiar dacă nu în bloc, de majoritatea participanților la un sondaj organizat de revista „But”. Cele mai puțin agreate sînt măsurile vizînd acordarea a 3 puncte pentru o victorie și suspendarea automată după două cartonașe galbene. În ce privește cele trei puncte, opinia majoritară este ca acestea să recompenseze (idee foarte interesantă) numai succesele realizate în deplasare. Pe de altă parte, jucătorii, în special, suspectează în ancheta amintită, posibilitatea ca arbitrii să-și facă o veritabilă strategie a acordării celui de-al doilea cartonaș, mărindu-se astfel influența cavalerilor fluierului.

● Singura decizie primită fără rezerve este cea privind controlul realizat prin înregistrările video ale tuturor partidelor, după vizionarea cărora pot, de exemplu, fi anulate avertismentele acordate prea ușor, pentru fapte care ar fi trebuit sancționate cu o simplă atenționare.

● Dacă vă miră cumva faptul că se discută suspendarea automată (adoptată de U.E.F.A. și F.I.F.A. la meciurile internaționale oficiale), să precizăm că multe federații naționale nu o aplică. În Italia, spre exemplu suspendarea pe o etapă survine la 3 avertismente, iar în Belgia cartonașele au fost reintroduse abia de un an.

● Antrenorul selecției masculine de baschet a U.R.S.S., Aleksandr Gomelski, a semnat un contract pe un an cu modesta formație Santa Cruz, din Santa Cruz de Tenerife, echipă ce evoluează în liga secundă a campionatului spaniol. Întrebat de „Sovetski Sport” de ce a acceptat oferta, Gomelski a răspuns: „Din 1958 antrenez echipele reprezentative, credeți-mă, nu-i ușor, îmi ajunge și mie. Apoi, am 60 de ani și a venit timpul să las locul tinerilor destul capabili: Garastas, Selihov, Kirsakis, Kraulin sau chiar Belov și Eremîn, cei foarte tineri”. Rămînînd la baschet, să consemnăm un — probabil — record mondial, ce aparține din acest sezon campionatului nostru masculin, în care activează echipa cu numele cel mai lung din cîte cunoaștem în baschetul de prim-plan: Universitatea Măcul Roșu C.S.S. Viitorul Cluj-Napoca! Înțelegem ambiția sprijinitorilor echipei de a-și vedea numele legate cît mai strîns (lipite, am spune) de aceasta, dar nici chiar așa...

● Profitînd de pauza din campionatul de fotbal al Franței, Vaghiz Hidiatulin s-a aflat printre spectatorii fetei sale formații Spartak Moscova în derby-ul cu **Dinamo** Kiev. Nu numai meciul l-a interesat pe actualul echipier al lui F.C. Toulouse, ci și festivitatea de premiere a lui Rinat Dashev, desemnat de o anchetă internațională drept cel mai bun portar din lume. Și altceva l-a adus, se pare, pe Hidiatulin pe stadionul moscovit, dacă ne gîdim la declarația făcută imediat după meci: „Rinat este, fără discuție, cel mai bun portar și doresc din toată inima să îl am din nou co-echipier. La Toulouse am avea mare nevoie de el”.

● În actualul sezon vor debuta în Finlanda campionatele naționale de maraton pe schiuri. Geloși probabil pe vecinii suedezi, cu a lor Vassaloppet, între timp ajunsă doar o probă din Worldloppet (un verticabil „Mare Premiu” al curselor de mare fond), finlandezii au prevăzut întreceri pe mai multe distanțe, cea mai scurtă fiind 50 km, iar cea mai lungă 200 km! Cu mai bine de trei luni înainte de competiție s-au înscris peste 1 000 de concurenți!

LUCIAN OPREA ■

● În acest an, în întrecerea dintre subcolegiile de arbitri din Capitală, locul I a fost ocupat de către subcolegiul sectorului I. Felicitări!

Comportare onorabilă

O mică localitate din Dalmația, Kastela Stari, situată între anticele meleaguri Solin și Trogir de-a lungul unui golf al Mării Adriatice, a fost gazda celei de-a XX-a ediții a Balcaniadei de șah. Renumitul Hotel „Palace” locul de întrecere a numeroase competiții internaționale, a cunoscut timp de șase zile confruntarea echipelor mixte (cu departajare la masculin, feminin și juniori) ale Bulgariei, Greciei, Iugoslaviei și României. Cele mai atractive dueluri ale celor șase runde (s-a jucat tur-retur în absența regretabilă a selecționatei Albaniei și Turciei) s-au demonstrat în stil de reclamă pe excelența tablă electronică a Institutului „M. Pupin” din Belgrad, creație a inginerului Andro Moșici.

În turneul masculin a învins pe merit formația Bulgariei,

care și-a depășit în ambele meciuri adversara nr. 1, echipa Iugoslaviei. Trebuie specificat că, în timp ce lotul bulgar alinia jucătorii olimpici, echipa gazdă s-a înscris în concurs cu o formație destul de puternică (șase mari maestri), dar fără nici un „olimpic”. Selecționerul Boris Ivkov, mare maestru, a fost aspru criticat de presa iugoslavă pentru prea marea încredere acordată jucătorilor balcanici, care au privat țara gazdă de medalia de aur planificată. Jucătorii noștri (Gheorghiu, Ghinda, Ionescu, Marin, Roșor, Armaș, Stoica), îndrumați de antrenorul Emanuel Reicher, au depășit cu greu momentul critic al primelor două runde, cînd din postura de învingători s-au recunoscut învinși în meciurile cu Iugoslavia și Bulgaria ca urmare a unor mari ratări la scor egal în ultima partidă a întrecerii. Dacă în primul caz maestrul internațional Iulius Armaș, aflat în avantaj clar, n-ar fi gafat copilărește și în cea de-a doua situație Valentin Stoica ar fi reușit să scape de sub atac prin trecerea într-un final mai bun, formația noastră ar fi înscris două victorii de prestigiu pe care și le-a dorit foarte mult. Cînd soarta partidelor s-a întors, era evident că sahiștii români au ieșit din lupta pentru locul întâi, rămînînd doar „spectatorii” duelului bulgaro-iugoslav.

Cu două echipiere valoroase,

M. Voiska și V. Peiceva, reprezentativa feminină a Bulgariei s-a detașat în clasament de-abia în finalul concursului în dauna jucătoarelor iugoslave, V. Bașaghici și M. Tomașevici, profitînd de jocul nesigur al echipelor României (M. Mureșan, M. Stroe) și Greciei (M. Makropoulou, A. Botsari). Jucătoarele bulgare, alături de V. Bașaghici, revelația ultimului sezon, au fost autoarele unui excelent punctaveraj: 4 p din 6 posibile într-o companie selectă. De la juniorii noștri (B. Takács, G. Călinescu, D. Moldovan, G. Grigore) ne așteptăm la medalia de aur avînd în vedere rezultatele anterioare, dar formația iugoslavă a oferit o neașteptată surpriză prin cota valorică ridicată a partidelor jucate, dovedindu-se o adversară foarte puternică. Juniorii iugoslavi ne-au învins în cele două meciuri, poate, și datorită unui plus de ambiție, dar și datorită saltului valoric realizat, clar vizibil în clasamentul final, în postura de campioni balcanici cu 3,5 p. avans.

Cel mai bine cotate jucător în ierarhia Elo dintre participanții la Balcaniadă, Kiril Gheorghiev (Bulgaria), cel care în Festivalul mondial de la Saint John a raportat o strălucită victorie asupra campionului lumii, Garri Kasparov, la Kastela a fost autorul unei interesante miniatu-ri. Profitînd de sovăiala adversarului său, K. Gheorghiev

n-a cedat nici o clipă inițiativa și a raportat o victorie spectaculoasă într-una dintre cele mai frumoase partide ale Balcaniadei. O reproducem spre delectarea cititorilor noștri.

Kotro-nias — Gheorghiev, apărarea siciliană, 1.d4 Cf6 2.c4 c5 3.Cf3 c:d4 4. C:d4 b6 5. Cc3 Nb7 6.Ng5 a6 7. N:f6 g:f6 8. e4 e6 9. Ne2 Cc6 10. 00Dc7 11. Tc1 Nh6 12. Tb1 Nf4 13. Cf3 Ce5 14. g3 C:f3 15. N:f3 Ne5 16. Tc1 Tc8 17. Db3 h5 18. h4 f5 19. Dd1 f4 20. N:h5? Re7! 21 Df3 Tcg8 22. Rh1 N:c3 23. T:c3 De5! 0:1.

Clasamentele finale ale ediției a XX-a a Balcaniadei au fost următoarele: în concurența masculină — 1. Bulgaria 21 p, 2. Iugoslavia 19 p, 3. România 17,5 p și 4. Grecia 14,5 p, în turneul feminin — 1. Bulgaria 8 p, 2. Iugoslavia 7 p, 3. România 4,5 p și 4. Grecia 4,5 p și în întrecerea juniorilor — 1. Iugoslavia 16,5 p, 2. România 13 p, 3. Bulgaria 12,5 p și 4. Grecia 4,5 p. Cele mai bune rezultate individuale, în ordinea meselor de joc, au fost obținute de 1. Kir. Gheorghiev 4 p, 2. Marjanovici 3,5 p, 3. Grivas 3,5 p, 4. Ermenkov 3,5 p, 5. Kr. Gheorghiev 3 p (5 posibile), 6. Rajcevic, Semkov 4,5 p, rezerve: Strikovici 3,5 (5), 7. Voiska, Bașaghici 4 p, 8. Peiceva 4 p, 9. Takács 4 p, 10. Palac, Spasov 4 p, 11. Puzalovici 5 p, 12. Dancevski 4 p.

MARGARETA MUREȘAN ■

Civilizația sportului

Adevărul despre doping (I)

Paradoxal, scandalul declanșat de Ben Johnson, sprinterul descalificat pentru că s-a dopat la Jocurile Olimpice de la Seul, nu va însemna, se pare, sfîrșitul dopingului în sport. Toate indiciile duc spre concluzia că sportul de mare performanță va fi în viitor o dispută între biochimisti. „Succesele” lor au dus la crearea unor marionete monstruoase: aruncători, neanderthalienți, fetite cu obraji ridăți, înotători superdezvoltați etc.

Ben Johnson a luat stanozolol, un steroid anabolizant vechi și utilizat pe scară largă. Johnson și medicii săi știau că, după concurs, se va face analiza urinei. Pare incredibil cum de-au hotărît să folosească un produs foarte ușor de reperat, înscris cu litere mari pe lista medicamentelor interzise de Comitetul Internațional Olimpic. Johnson avea și alte mijloace de a se dopa. Ca alții. Așa cum fac, spun specialiștii, majoritatea atletilor de înalt nivel. De exemplu, se știe că hormonul de creștere umană — HGH sau somatotropin — are efecte comparabile cu cele ale anabolizantelor de tipul lui stanozolol. Acest hormon, secretat de glanda hipofiză, regularizează creșterea normală a copiilor. Lipsa lui provoacă nanismul, excesul duce la gigantism. Altfel spus, este imposibil să se diferențieze HGH-ul luat ca doping de cel produs natural de corp. Este dopantul perfect, nedetectabil, care nu poate fi interzis fiindcă toți oamenii îl au de cînd s-au născut. Acest hormon de creștere are uneori efecte neașteptate. Administrat în timpul adolescenței, el are efectul paradoxal de a bloca dezvoltarea oaselor lungi cum sînt cele ale membrilor și adolescentul nu mai

crește. La adulți, el poate provoca o creștere exagerată a oaselor minților, picioarelor și craniului. Este vorba de o acromegalie ale cărei victime seamănă cu omul de la Cro Magnon. Totuși, ca substanță dopantă, hormonul de creștere nu este atît de eficient cum sînt steroizii anabolizanți. Efectele secundare ale tratamentului cu acestia din urmă sînt atît de înfricoșătoare încît preferăm să nu le enumerăm. Semnalăm doar numeroasele cazuri de cancer a ficatului mai ales la cei care nu au fost supravegheați medical.

O altă consecință a dopajului cu anabolizante este agresivitatea. A învinge devine o obsesie, de aceea dopajii sînt mereu nemulțumiri iar victoriile nu li se par niciodată frumoase. Primele încercări în acest sens s-au făcut în timpul celui de-al doilea război mondial. Chimistii germani, constatînd efectul agresivității crescute, au dopat cu steroizi trupele SS aflate în prima linie a frontului. În aceeași perioadă, americanii au utilizat steroizii pentru a ajuta victimele foamei care au scăpat din lagărele morții. Dar fără mare succes.

Să ne întoarcem însă la Seul. Medicul lui Ben Johnson cunoștea toate secretele tehnicii dopajului. Să fi intervenit oare o altă mină? Se fac multe speculații. Cert este că prin descalificarea celui mai rapid alergător din lume, forul olimpic a probat hotărîrea sa de a lupta contra droguirilor care au pătruns în lumea sportului. Adică în acea lume care are datoria să sporească potențialul fizic al generațiilor tinere, să mențină sănătatea oamenilor la un nivel înalt. (Va urma).

CRISTIAN ȚOPESCU ■

P.S. Campionatele noastre de fotbal, deși nu am ajuns încă la jumătatea competițiilor, prilejuiesc următoarea observație. Programatorii concursurilor Pronosport ocolesc cu evidență unele partide ale căror rezultate sînt ușor de ghicit, și ne încetă să ne încercăm inspirația în campionatul italian unde cel puțin știm că trișorii rămîn nepedepsiți.

CUPELE EUROPENE LA FOTBAL

**Cu încredere,
cu speranțe,
spre turul al III-lea!**

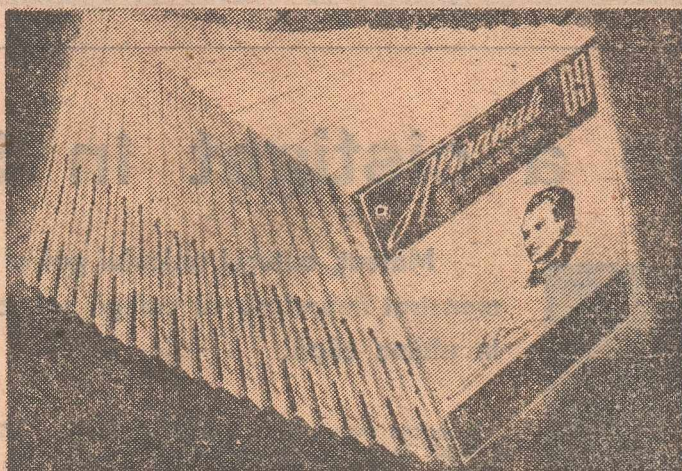
De la trimișii noștri speciali
pe stadioanele Steaua (București),
Tannadice Park (Dundee) și Dinamo
(Minsk)

Spectacol și victorie

Dinamo a câștigat în Scoția

Speranțe de calificare

În paginile 22-23

**Peste câteva zile
la toate chioșcurile
de difuzare
a presei
Almanahul
Flacăra '89!**

N-aduce anul ce aduce ceasul!

N-aduce anul ce aduce, în materie de informație și divertisment, ceasul apariției Almanahului Flacăra!

Venind în întâmpinarea nerăbdării dv., stimati cititori, de a-l avea în mână, i-am grăbit, la actuala ediție, ceasul apariției, străduindu-ne, în același timp, ca sporul de promptitudine în redactare și tipărire să-și aibă echivalentul în calitatea materialului pe care vi-l oferim.

Almanahul Flacăra '89 — o veritabilă „bibliotecă pentru toți” comprimată între două coperte, o carte despre tot ceea ce nu știți, dar doreați să știți — vă deschide, prin 353 de pagini bogat ilustrate, tot atâtea ferestre spre domenii de cel mai acut interes, de cea mai largă audiență și de maximă atractivitate, invitându-vă la o călătorie prin țară, prin timp și prin lume la capătul căreia vă veți simți — sintem siguri! — îmbogățiți.

Din cuprins: centenar Eminescu, centenar Creangă • Inteligența românească în acțiune (medicină, chimie, electronică, cosmos etc.) • Miracolele geneticii • Un almanah în almanah: „Flacăra familiei” • Vine cercul! • Corrida — pagini dintr-un jurnal portughez • Un călăreț în epoca atomului • Mar-te așteaptă omul • Portrete și convorbiri despre și cu: Henriette Delavrancea, Ștefan Odobleja, Gheorghe Țițeica, Ionel Fernic, Elvira Godcașu, Petre Gusti • Cine a scris „Doina lui Luca-ciu”? • De vorbă cu Moshe Carmilly Weinberger, fost Șef-Rabin al Clujului în epoca Diktatului de la Viena • În căutarea Țării Atlanților • Teatru • Cinemă • Muzică • Arte plastice • Modă • Umor • Cuvinte încrucișate • 22 de pagini de sport • Romanul nostru polițist: „Misterul din fotografie”.

Rețineți din timp, la chioșcarul dv., ALMANAHUL FLACĂRA '89!

În intervalul de o săptămână, până la următoarea apariție a revistei, calendarul va trece de la filele lui octombrie (brumărel), la cele ale lui noiembrie (brumar). Anticipăm evenimentul consemnând așteptarea climatologică pe care o vom condimenta cu unele fapte meteorologice, vizând spectacolarul, așa cum au fost consemnate în agenda „Vremea și Apele” editată cu ocazia centenarului Institutului de Meteorologie și Hidrologie.

Luna noiembrie mai păstrează, cel puțin în prima decadă, caracteristici ale sezonului autumnal după cum, treptat, spre sfârșitul lunii, ploile care se amestecă tot mai adesea cu ninsoarele, anunță sosirea „anotimpului alb”. În nopțile senine frigul este adesea pătrunzător, iar brumele și înghețul la sol sînt fenomene foarte des întîlnite în această lună. Masele de aer umed de origine mediteraneeană sau atlantică și cele reci continentale se deplasează din-spre întinsul Cîmpiei Ruse, își dau adesea întîlnire deasupra țării noastre, astfel că vremea se menține închisă și umedă zile de-a rîndul.

Valorile termice marchează o scădere apreciabilă față de luna octombrie. Astfel, temperaturile medii lunare nu mai depășesc 8°C decât în zona litoralului. În Lunca Dunării, în Bărăgan și Dobrogea aceste valori se situează între 6 și 8°C. Valori mijlocii lunare de 5 — 6°C sînt specifice celei mai mari părți a Cîmpiei Române, Subcarpaților Munteniei și Olteniei, sudului Moldovei, Cîmpiei și Dealurilor Vestice, în timp ce în Maramureș, în vestul și centrul Transilvaniei, în Bucovina și în Subcarpații Moldovei temperaturile medii se situează între 3 — 5°C. În zona munților mijlocii și în depresiunile intramontane din estul Transilvaniei, temperaturile medii lunare se înscriu între 0 și 3°C, iar pe culmile înalte ale Carpaților acestea sînt preponderent negative.

VREMEA cum a fost cum va fi

Destul de rar aerul cald dinspre bazinul Mediteranei mai pătrunde pînă la latitudinea țării noastre, cum a fost în noiembrie 1926, cînd s-au înregistrat temperaturi maxime de 30,5°C la Călărași, 30,2°C la Botoșani și 30°C la Piatra Neamț. La fel de exagerate pentru noiembrie sînt și temperaturile minime înregistrate în 1948 de -27,4°C la Gheorghieni și în 1915 de -26,4°C la Intorsura Buzăului.

Regimul precipitațiilor înregistrează o ușoară creștere față de luna precedentă, cantitățile medii lunare fiind cuprin-

se între 30 și 50 l/m² în Dobrogea, Cîmpia Munteniei, Moldova, Bucovina, Transilvania și Cîmpia Vestică; între 50 și 70 l/m² în Oltenia, Subcarpații Munteniei, Maramureș și Dealurile Vestice; între 70 și 100 l/m² în zona de munte. Se observă o intensificare a precipitațiilor în sud-vestul țării, ca urmare a aportului aerului mai umed dinspre Marea Mediterană. Cele mai mari cantități în luna noiembrie s-au acumulat în 1912 la Pesceana-Cueni (județul Vilcea) cu 452,5 l/m² și în 1937 la Drobeta Turnu Severin cu 357,9 l/m².

CORNELIU POP

DATE CLIMATICE PENTRU INTERVALUL 27.X - 2.XI

Zona geografică	VALORI MEDII MULTIANUALE			VALORI DEOSEBITE ALE TEMPERATURII ÎNREGISTRATE ÎN ULTIMA SUTĂ DE ANI			
	Temperatura aerului (°C)		Cantitatea de precipitații (l/m ²)	Maxime diurne		Minime nocturne	
	Maxime diurne	Minime nocturne		Valoarea	Localitatea și anul	Valoarea	Localitatea și anul
Cîmpie	12 ÷ 16	2 ÷ 7	6 ÷ 16	30.5	Călărași 1926	-12.9	București Filaret 1920
Deal și podiș	10 ÷ 15	-1 ÷ 4	11 ÷ 12	30.2	Botoșani 1926	-17.5	Iasi 1920
Depresiuni	10 ÷ 14	-2 ÷ 3	7 ÷ 11	23.4	Petroșani 1920	-11.5	Miercurea Ciuc
Pl. Oval	1 ÷ 2	-3 ÷ -4	19 ÷ 20	13.6	1945	-20.1	1973
Litoral	14 ÷ 15	7 ÷ 8	6 ÷ 8	27.4	Constanța 1960	-13.2	Sulina 1920

Privitor la intervalul 27.X — 02.XI caracterizat succint de tabelul de mai sus, preluăm informații despre evoluția neobișnuită a vremii pentru acest interval calendaristic ce s-a produs în anul 1953. După o ultimă decadă a lunii octombrie cu vreme frumoasă și călduroasă, în ziua de 31 cerul s-a acoperit și au căzut precipitații ce s-au transformat în ninsoare în sudul

și estul țării, precum și în zona de munte. Stratul de zăpadă depus nu a depășit 3 cm. Spectaculos, caracterul de viscol pe care l-a luat ninsoarea din Bărăgan și sudul Moldovei. Sub aspect termic la Botoșani temperatura maximă pe 1 noiembrie s-a menținut sub valoarea de îngheț, deci cu peste 30°C mai coborîte decît valoarea consemnată pentru 1 noiembrie

1926. Selectarea acestui episod nu este intîmplătoare, previziuniștii din Institutul de Meteorologie și Hidrologie au întrevăzut de simbătă 22 octombrie momentul în care își vor face apariția primii emisari ai iernii.

Ninsoarea de la București, care în zorii zilei de 26 octombrie era viscolită pe străzile Capitalei și care a depus la Băneasa un strat continuu, dar subțire de zăpadă, calendaristic este întîrziată doar cu o zi față de cea mai timpurie dată la care s-a consemnat strat de zăpadă, eveniment produs în 25 octombrie 1946.

Debutînd cu temperaturi deosebit de coborîte, intervalul care a mai rămas pînă la sfîrșitul lunii va fi caracterizat de creșterea treptată a valorilor termice și de un aspect al vremii predominant frumos. Cerul, în general degajat, va mai prezenta unele innorări la început în regiunile sud-estice, apoi în cele nordice. Luna noiembrie va debuta cu accentuarea nebulozității și a ceții, parametrii caracteristici dealtfel lunii. Pentru întreaga perioadă 27.X — 02.XI nu se întrevăde nimic semnificativ pentru regimul precipitațiilor. În primele nopți și dimineaștele fenomenele dominante vor fi bruma și înghețul la sol. Vîntul nu va mai prezenta intensificări decît cu totul izolat în sud-vestul și sud-estul țării.

Temperaturile minime nocturne vor fi cuprinse în general între -8° și 2°C, mai coborîte în prima noapte pînă la -15°C în depresiunile intramontane din estul Transilvaniei și nordul Moldovei. Temperaturile maxime vor crește treptat de la valori situate între 0° și 10°C pînă la temperaturi de 5° — 15°C.

Crizanteme

Bucureștiul, dintotdeauna oraș al florilor, are la „butonieră” o crizantemă galbenă, albă, ruginie. Românul mai ales, pentru că s-a născut poet, tresare la această minune, ajunsă în forma ideală prin munca omului. Acum, cînd brazda în cîmp este întoarsă pentru bogăția viitoare, cînd copacii la orice adiere de vînt, revin la pura lor esență, cînd în minusculele noastre grădini de pe balcoane tot ce era verde și crud își trăiește agonia, cit de mult ne încălzește sufletul această capodoperă a naturii!

Ce-ar fi toamna fără criza teme?

Le duc elevii la școală, în semn de omagiu, profesorului pentru că ridurile nu ies numai de vîrstă; le duc pacienții medicilor pentru că au trăit alături, ritm lăuzi ritm, suferință lîngă suferință, lupta pentru în-sănătoșire; le duc spectatorii artiștilor lubiți care seară de seară, trec ceva din flința lor, scur-tînd-o, împovărînd-o cu păcatele și defectele altora, pentru a ne crea modele, exemple. Crizantemele ajung și fără nici un motiv în casa noastră pentru că ne colorează viața, dar sînt lîngă capul lăuzei care-și ține-n brațe feciorul de o zi; sînt lîngă pensionarul de un ceas care s-a despărțit de o muncă stimată după 40 de ani; sînt în apartamentul nou pentru prosperitate; se răsfață în brațele perechii imbrățișate pentru drumul de o viață. Dar îmbujorarea iubitului care-și așteaptă, la ceasul de la Universitate, aleasa inimii cu o crizantemă? Dar bucuria nepoțelilor care încep să meargă sub privirea bunicii, încărcată de ani? Cu pași tremurați vin cu o floare însoțită de respectul lor, poate înconștient, dar deja în formare pentru devotamentul bunilor! Cîte flori, atîtea destinații nobile, sufletești...

În fiecare suflet avem o crizantemă, chiar cînd nu-i dăm atenție... Mă uit în jur la toți purtătorii de crizanteme și-l rog să mă considere de-a lor.

CARMEN DUMITRESCU ■

Flacăra, Redacția: București, Piața Științei 1, cîșuta postală 3 312, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10; 17 60 20, interioare: Actualitate politică: 25 60; Economie: 21 28; Cultură, știință, învățămînt: 14 57; Cetățenești: 14 53; Scrisori: 25 42, Reportaj-informații: 25 60; Sport: 17 00; Foto: 25 28; Secretariat de redacție: 21 23; Secretariat redactor șef: 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” — sectorul export-import presă P.O. Box 12 201, telex 10876, prsfr București, Calea Griviței nr. 64-66.

Prețul revistei: 3 lei

41505